

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
TALLINNA KOLLEDŽ

Majandusarvestus

Birgit Voog

KONKURENTSIVÕIME ANALÜÜS M.V.WOOL AS NÄITEL

Lõputöö

Juhendaja: Silver Toompalu, *MSc*

Tallinn 2016

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. KONKURENTS JA KONKURENTSIANALÜÜSI MEETODID.....	6
1.1. Konkurents ja konkurentsianalüüs	6
1.2. Horisontaal- ja vertikaalanalüüs	8
1.3. Suhtarvude analüüs	9
1.4. Tegevusala ja ettevõtete tutvustus	10
2. KONKURENTSIVÕIME ANALÜÜS	16
2.1. Porteri analüüs	16
2.2. Bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüs	19
2.3. Bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüs	26
2.4. Rahavoogude analüüs	29
2.5. Suhtarvude analüüs	31
2.6. Järeldused ja ettepanekud	47
KOKKUVÕTE	51
VIIDATUD KIRJANDUS	55
LISAD	57
Lisa 1. M.V.Wool AS bilansi horisontaalanalüüs	58
Lisa 2. Osäühing Avektra bilansi horisontaalanalüüs.....	59
Lisa 3. OÜ Viru Rand bilansi horisontaalanalüüs	60
Lisa 4. Pärnu Kalamajakas OÜ bilansi horisontaalanalüüs	61
Lisa 5. M.V.Wool ASi kasumiaruande horisontaalanalüüs.....	62
Lisa 6. Osäühing Avektra kasumiaruande horisontaalanalüüs	63
Lisa 7. OÜ Viru Rand kasumiaruande horisontaalanalüüs	64
Lisa 8. Pärnu Kalamajakas OÜ kasumiaruande horisontaalanalüüs.....	65
Lisa 9. M.V.Wool AS bilansi vertikaalanalüüs	66
Lisa 10. Osäühing Avektra bilansi vertikaalanalüüs	67
Lisa 11. OÜ Viru Rand bilansi vertikaalanalüüs	68
Lisa 12. Pärnu Kalamajakas OÜ bilansi vertikaalanalüüs.....	69

Lisa 13. M.V.Wool AS kasumiaruande vertikaalanalüüs.....	70
Lisa 14. Osaühing Avektra kasumiaruande vertikaalanalüüs	71
Lisa 15. OÜ Viru Rand kasumiaruande vertikaalanalüüs.....	72
Lisa 16. Pärnu Kalamajakas OÜ kasumiaruande vertikaalanalüüs	73
Lisa 17. Ettevõtete rahavoogude aruannete analüüs	74
Lisa 18. Suhtarvude analüüs	75
SUMMARY	78

SISSEJUHATUS

Käesolevas lõputöös viiakse läbi konkurentsivõime analüüs M.V.Wool AS näitel. Lõputöö eesmärgiks on välja selgitada ettevõtte M.V.Wool AS konkurentsivõime võrreldes oma konkurentidega. Eesmärgi saavutamiseks kasutatakse kvantitatiivset meetodit. Andmete analüüs põhineb teistel andmetel ehk majandusaasta aruannetel ja muul avalikul informatsioonil. Uurimisülesanneteks on anda ülevaade konkurentsist ja konkurentsianalüüsi olemusest, analüüsida toiduaine tööstuse all haruks oleva kalatööstuse tegevusalal olevaid konkurentsijõude Michael Porteri viie konkurentsijõu mudeli järgi, teostada ettevõtete bilansside ja kasumiaruannete põhjal horisontaal- ja vertikaalanalüüs, analüüsida ettevõtete rahavoogude aruandeid, läbi viia peamiste finantssuhtarvude analüüs ja pankroti ohu analüüs kasutades Altmani z-seisu võrrandit. Läbi viidud finantsanalüüsi põhjal tehakse järeldused ja püütakse anda hinnanguid ning välja pakkuda ettepanekuid ettevõtete konkurentsivõime parendamiseks.

M.V.Wool AS on Eesti kalatööstus turul tegutsenud juba üle 25 aasta. Ettevõtte on üheks suurimaks kalatööstus ettevõtteks Eesti turul. M.V.Wool AS missiooniks on pakkuda parimaid kalatooteid Eesti inimestele. 2013 aastal oli kalatööstus turul tegutsevaid ettevõtteid 53, kellest sama suures mahus tegutsevaid oli 9. Konkurentsianalüüsi läbi viimiseks valitud konkureerivad ettevõtted on Osaühing Avektra, OÜ Viru Rand ja Pärnu Kalamajakas OÜ.

Lõputöö on jagatud kaheks osaks. Esimeses osas antakse ülevaade ettevõtete vahelisest konkurentsivõime olemusest ja konkurentsianalüüsi meetoditest. Selgitatakse bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüsi, rahavoogude aruande analüüsi ja ettevõtete finantssuhtarvude analüüsi olemust. Esimese osa lõpus tutvustatakse analüüsitava kalatööstus tegevusala ja tutvustatakse lühidalt võrreldavaid ettevõtteid.

Lõputöö teises osas viiakse valitud ettevõtete vahel läbi konkurentsianalüüs, mille käigus analüüsitakse kalatööstus tegevusala Michael Porteri viie konkurentsijõu mudeli põhjal. Teostatakse võrreldavate ettevõtete 2011 kuni 2014 aasta majandusaruannete ja avaliku informatsiooni alusel bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs, rahavoogude aruande analüüs ja finantssuhtarvude analüüs. Teostatud konkurentsivõime analüüsi põhjal

tehakse teise osa lõpus järeldusi ja antakse ettepanekuid M.V.Wool ASi konkurentsivõime parendamiseks.

Peamiste kirjandusallikatena on käesolevas lõputöös kasutatud erialast kirjandust ja publikatsioone. Kasutatud allikaid on kokku 28. Välismaistest autoritest on kasutatud Charles H. Gibsoni, Robert C. Higgins ja Michael Porteri kirjutatud teoseid. Eestimaistest autoritest on konkurentsianalüüsi olemuse kirjeldamisel kasutatud Ruth Alase ja Jaak Leimanni teoseid. Finantsanalüüsi meetodite kirjeldamisel on põhiliselt kasutatud Rita Ilisoni, Jaan Alveri ja Lauri Reinbergi ning Asta Teearu ja Erik Krummi teoseid. Lisaks põhilistele allikatele tuginetakse analüüsi teostamisele võrreldavate ettevõtete majandusaasta aruannetele ja avalikule informatsioonile.

1. KONKURENTS JA KONKURENTSIANALÜÜSI MEETODID

Ükski ettevõtte ei saa tegutseda ümbritsevast keskkonnast täiesti sõltumatult. Ettevõtte seisukohalt võib keskkonna jagada kaheks: makro- ja mikrokeskkonnaks. Makrokeskkonna moodustavad selle piirkonna kultuurilised põhiväärtused, majanduslikud ja õiguslik poliitilised tingimused. Mikrokeskkond on vahetu keskkond, kus ettevõtte oma ülesandeid täidab. Mikrokeskkonna moodustavad konkurendid, kliendid, tarnijad, regulaatorid, strateegilised liitlased. (1, lk 47-49)

1.1. Konkurents ja konkurentsianalüüs

Konkurents on võitlus klientide pärast, mida peavad kõik samu vajadusi rahuldavad ettevõtted. Konkurents ettevõtete vahel muutub üha teravamaks ja seda põhjustavad eelkõige ettevõtete arvu suurenemine, tootehindade üleüldine alanemine ning tarbijate ja ettevõtjate targemaks muutumine. (13)

Põhiliselt eristatakse nelja konkurentsi liiki: (16, lk 76-77)

- Monopol – riigis või regioonis pakub mingit toodet või teenust vaid üks ettevõtte. Reguleerimata monopol võib kergesti kehtestada kõrge hinna, teha vähesel määral või üldse mitte reklaami ning pakkuda minimaalselt toetavaid teenuseid. Enamasti on monopolide tegevus reguleeritud ning hind riigi kontrolli all.
- Oligopol – turul on väike arv pakkujaid, tooted võivad olla nii selgelt eristuvad kui ka standardiseeritud. Puhta oligopoli puhul eksisteerib paar suurt ettevõtet, kes pakuvad üsna sarnast toodangut. Eristumise aluseks on sageli hind ning eelise saavutamine baseerub kuluefektiivsusel. Diferentseeritud oligopoli puhul toodavad ettevõtted osaliselt diferentseeritud tooteid. Konkurentidest eristatakse kas kvaliteedi, lisade, stiili või teeninduse poolest. Iga ettevõtte on üldjuhul tugev ühes nimetatud valdkonnas ja saab seetõttu küsida oma segmendi tarbijatelt hinnapremiat.
- Monopolistlik konkurents – mitmed ettevõtted on võimelised oma tooteid diferentseerima kas osaliselt või kogu ulatuses. Konkurent ettevõtted keskenduvad neile tarbijasegmentidele, kelle vajadusi suudetaks rahuldada kõrgemal tasemel ning küsida selle eest kõrgemat hinda.
- Täielik konkurents – situatsioon, kus väga paljud ettevõtted pakuvad sama toodet või teenust. Kuna toodetel puudub eristumiseks alus, on konkurentide hinnad ühesugused.

Ettevõtete konkurentsivõime on kompleksvõime, mille tunnuseks on ettevõtete edukus, tulemuslikkus, arengu jätkusuutlikkus. Ettevõtte konkurentsivõime avaldub võrdluses teiste

ettevõtetega ning näitab tema positsiooni teiste hulgas. Ettevõtted, kes on oma tegevusalal teistest konkurentsivõimelisemad, saavutavad ka teistest paremaid tulemusi. Konkurentsivõime avaldub suuremas läbimüügis, paremates finantstulemustes, efektiivsemas ressursside kasutamises. Konkurentsivõime näitab produktiivsust, millega ettevõtte kasutab oma ressursse. Ettevõtte konkurentsivõimet võib defineerida kui määra, mis näitab, kui palju ettevõtte suudab vabades turumajanduslikes tingimustes toota ja müüa kaupa ning teenuseid, mis vastavad sise- ja välisturgude nõuetele, samaaegselt suurendades oma töötajate sissetulekuid ning tagades ettevõtte arengu jätkusuutlikkuse. (6)

Konkurentsianalüüs vastab järgmistele küsimustele:

1. Millised on üldised konkurentsijõud tegevusharus?
2. Kes on peamised konkurendid turul?
3. Kui suur on nende turuosad?
4. Mis on konkurentide eelised meie toote ees?
5. Millised on meie konkurentsieelised?

Konkurentsianalüüsi meetodika jaguneb kaheks: statistiline analüüs, mis põhineb majandusaasta aruannetel ja muu avaliku info analüüsil ning äriluure, mis seisneb konkurentide klientide küsitlusel, visiitidel konkurentide objektidele, prooviosade tegemine, konkurentide teenuste tarbimine. (15)

Konkurentsi analüüsi meetoditeks on: (28)

1. Firma konkurentide määramine,
2. Konkurentide eesmärkide määramine,
3. Konkurentide strateegiate selgitamine,
4. Konkurentide tugevad ja nõrgad küljed,
5. Konkurentide käitumise hindamine,
6. Rünkata või vältida,
7. Konkurentsi infosüsteemi kujundamine.

Konkurentsianalüüs algab konkurentide määramisest. Kui konkurendid on määratud, saab hakata neid uurima, selgitades välja nende eesmärgid, strateegiad, tugevad ja nõrgad küljed ning nende käitumise. (14)

Konkurentide liigid lähtuvalt pakutavate toodete sarnasusest ja tarbijate vajadusest: (16, lk 75-76)

- Otsesteks konkurentideks on ettevõtted, kes pakuvad samasuguseid tooteid samasuguse vajadusega tarbijatele;

- Kaudseteks konkurentideks on pakkujad kes pakuvad erinevatele tarbijatele vormilt või funktsioonilt sarnaseid tooteid. Nende tooted on tehnoloogiliselt sarnased ja täidavad samalaadset funktsiooni, kuid tarbija on erinev;
- Üldisteks konkurentideks võib pidada kõiki samal turul tegutsevaid ettevõtteid.

Konkurentsiringute klassiku Michael Porteri viie konkurentsijõu mudel on analüüsimeetod, mille abil saab määrata ettevõtte tegevusvaldkonna konkurentsiolukorda. Porteri viie konkurentsijõu mudel aitab välja selgitada tegevusvaldkonna olukorra ning analüüsida ettevõtte kohta seal. Mida suuremad on konkurentsijõud, seda väiksemad on ettevõtte võimalused hinna tõstmiseks ja suurema kasumi teenimiseks. Ideaaljuhul on kõik konkurentsijõud nõrgad. Kui ainult osa konkurentsijõude on nõrgad, siis võib tegevusharu osutada atraktiivseks tugeva turupositsiooniga ettevõttele, mille strateegia pakub kaitset konkurentsijõudude surve vastu. (23)

Michael Porteri viie konkurentsijõu mudeli kohaselt määravad konkurentsiolukorra tegevusharus viis jõudu: (18, lk 117)

- Konkurents tegevusharus konkureerivate ettevõtete vahel,
- Teiste harude ettevõtete katsed lüüa tarbijad üle asenduskaupadega,
- Uute konkurentide potentsiaalne sisenemine,
- Sisendite tarnijate mõjukus ja positsioon läbirääkimistel,
- Toote ostjate mõjukus ja positsioon läbirääkimistel.

Nende jõudude analüüs aitab juhtidel selgitada tegevusharu olukorda ja välja tuua ettevõtte ees seisvaid võimalusi ja ohte. Üldine loogika seisneb selles, et mida tugevamad on vaadeldavad konkurentsijõud, seda väiksemad on ettevõtete võimalused tõsta hindu ja teenida suuremat kasumit. (18, lk 117)

1.2. Horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Finantsaruannete analüüsi põhilisteks meetoditeks on trendianalüüs ja suhtarvuanalüüs. Dünaamikaanalüüs ehk trendianalüüs kajastab olulisemate näitajate muutumist. Trendianalüüsi teostatamiseks kasutatakse bilansside ja kasumiaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüsi. (2, lk 303)

Horisontaalanalüüs näitab millises ulatuses on bilansiline jääk muutunud aastast aastasse. Bilansi horisontaalanalüüs kinnitab teiste suhtarvude tulemusi. Sellest ilmneb millised muutused on toimunud põhivara ja pikaajaliste kohustuste koosseisus. Kasumiaruande horisontaalanalüüs

näitab tulude ja kulude kasvu. Kui kasumiaruanne on koostatud kululiikide lõikes, näitab horisontaalanalüüs milline kulu on rivist väljas. (10, lk 79) Horisontaalanalüüsil võrreldakse erinevate aastate näitajate rahalisi ja protsentuaalseid muutusi baasaasta näitajate suhtes ehk periooditi aset leidvaid muutusi. (17, lk 112)

Vertikaalanalüüsil võrreldakse ühte antud aasta näitajat baasiga samast aastast ehk vaadeldakse erinevate komponentide omavahelisi suhtelisi osatähtsusi. Sisuliselt analüüsitakse aruande sisemise struktuuri muutuste dünaamikat. (17, lk 112) Bilansi vertikaalne analüüs näitab bilansikirjete suhet bilansimahtu. Kasumiaruande vertikaalne analüüs väljendab iga kirje suhet müügitulusse. (10, lk 79)

1.3. Suhtarvude analüüs

Suhtarvuanalüüs on finantsaruannete analüüsi peamine instrument. See võimaldab esile tuua finantsnäitajate seosed ning võrrelda omavahel erinevaid ettevõtteid. Analüüsi käigus võrreldakse ettevõtte suhtarve eelnevate aastate samade näitajatega, kuid ka majandusharu keskmistega ning konkurentide omadega. (7, lk 14) Suhtarvudeks nimetatakse suhteliste suuruste arväärtusi. Suhtarvumeetod on majanduslike nähtuste koostise, eri nähtuste vaheliste proportsioonide ja varjatud seoste uurimise lihtsamad, ühtlasi kõige enam kasutatavaid mooduseid. Suhtarvuanalüüs võimaldab esile tuua finantsnäitajate seosed ning teostada võrdlevanalüüsi eri suundades ja eri tasemetel. Suhtarvude liigitus: likviidsussuhtarvud, käibekapitali suhtarvud, kapitali struktuuri suhtarvud ja rentaablussuhtarvud. (2, lk 306)

Likviidsussuhtarvude analüüs seisneb põhiliselt lühiajalise maksevõime analüüsimises, mille käigus püütakse hinnata, kui võrd ettevõtte saab oma lühiajalised kohustused tasutud. (2, lk 307) Likviidsus on lühiajaline maksevõime ja maksevõime all mõeldakse pikaajalist arvete tasumise võimet. Varade likviidsuse all mõeldakse ettevõtte varade võimet muutuda rahaks kui kõige likviidsemaks maksevahendiks. (17, lk 120) Kõige likviidsem vara on raha kassas või pangaarvel. (2, lk 307) Likviidsuse ja maksevõime analüüs on üks olulisemaid analüüse, sest ettevõtete pankrotte põhjustab valdavalt maksevõimetus. (17, lk 120) Maksevõime analüüsi tehakse bilansi andmetel. Maksevõime näitaja kirjeldab olukorda bilansi koostamise momendil. Maksevõime näitajad jagunevad kahte rühma: lühiajalised likviidsuse näitajad ja pikaajalised maksejõulisuse näitajad. (26, lk 19)

Käibekapitali suhtarvude abil hinnatakse ettevõtte varade kasutamise intensiivsust ja efektiivsust müügitulu genereerimisel. (2, lk 311) Käibekapitali suhtarvud arvutatakse välja nii vara kohta tervikuna kui ka erinevate vara liikide lõikes. Vara kasutamise tulemuslikkust iseloomustavad käibekordajad, mille leidmiseks võrreldakse müügikäivet vara maksumusega. (26, lk 22)

Kapitali struktuuri suhtarve kasutatakse ettevõtte varade finantseerimise ja võlakoormuse analüüsimisel. Kapitali struktuuri suhtarvud iseloomustavad ettevõtte võimet tasuda oma lühi- ja pikaajalisi kohustisi. Samas näitavad nad ka bilansi passiva struktuuri ning proportsiooni oma- ja võõrkapitali vahel. (2, lk 315) Võimendussuhtarvudel eristatakse finantsvõimendust ja tegevusvõimendust. Võimendus on seotud püsivkuludega – tegevusvõimendus on seotud põhitegevuse püsivkuludega ja finantsvõimendus on seotud finantseerimistegevuse püsivkuludega. Finantsvõimenduseks nimetatakse intressikuludega seotud võõrkapitali kasutamist ettevõtte tegevuse finantseerimiseks. (2, lk 317)

Rentaablus on kasumi suhe mingisse teise näitajasse. (17, lk 126) Rentaablus suhtarvude tulemusi väljendatakse reeglina protsentides. Kuid selle näitaja võib ka välja tuua kasumisummana majandusliku näitaja ühele eurole. Analüüsi teostamisel kasutatakse põhiliselt kolme rentaablusnäitajate rühma: müügikäibe rentaablus, varade kasumitootlus ja omakapitali rentaablus. (26, lk 27) Rentaablussuhtarvud näitavad ettevõtte võimet saada kasumit. Rentaabluse analüüs on oluline, kuna kõrge likviidsus või kapitali soodne struktuur ei pruugi tagada piisavat kasumit. (2, lk 319)

1.4. Tegevusala ja ettevõtete tutvustus

Toiduaine tööstuse all haruks olev kalatööstus on üks olulisemaid töötleva tööstuse tootmisharusid. Aastatel 2012 ja 2013 oli toiduainetööstuse toodangu osatähtsus kogu töötleva tööstuse kogutoodangust 11%. Võrreldes töötleva tööstuse teiste all harudega on toiduaine tööstuse turg olnud üks stabiilsemaid. Hoolimata hinna tõusu tempo pidurdumisest kasvasid hinnad 2013. aastal nii toiduaine tööstuses kui ka joogitootmises. Võrreldes 2012 aastaga oli 2013 aastal toiduaine tööstuste tootmismahd 5,9% suurem. 2013 aastal eksporditi välisriikidesse 37% toodangust. Eestis on toiduainete tööstuses võrdlemisi tihe konkurents. See on ka üks peamisi põhjuseid, miks paljud ettevõtted on suundunud välisurule. Tõenäoliselt toimub edaspidigi laienemine just välisurgudele. (4, lk 302)

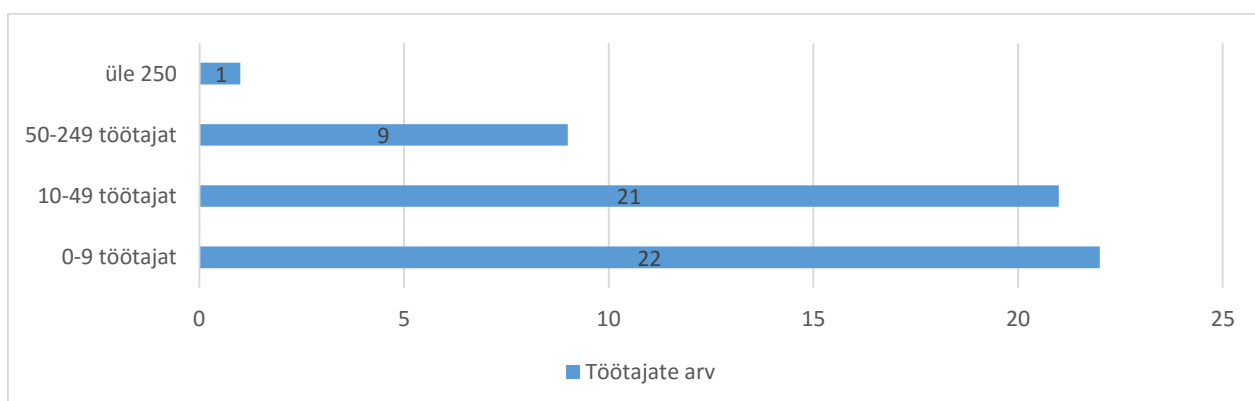
Ekspordi osa on kalatööstuses olnud stabiilselt suur ja 2013. aastal oli müük mitteresidentidele juba 109,6 miljonit eurot ehk üle 74% toodangu müügist. (4, lk 302) Tabelist 1 on näha millistesse välisriikidesse toimus peamine eksport 2013 aastal ja millistest riikidest kala enim sisse osteti.

Tabel 1. Kala ja kalatoodete eksport ja import 2013 aastal, tonnides

Eksport tonnides		Import tonnides	
Venemaa	36 844	Soome	15 138
Ukraina	26 050	Läti	12 608
Läti	7 533	Leedu	7 002
Valgevene	5 020	Rootsi	4 413
Soome	3 821	Taani	3 720

Allikas: Statistikaamet, tabel VK200

2013. aastal vähenes kalatoodete väljavedu peamistesse ekspordiriikidesse Venemaale ja Ukrainasse. Sarnaselt 2012 aastaga oli peamine impordiriik 2013. aastal Soome 15 138 tonniga (2012. aastal 20 452 tonni). (5, lk 77)

Joonis 1. Kalatööstus tegevusalal tegutsevate ettevõtete arv töötajate keskmise arvu põhjal 2013. aastal

Allikas: Äriregister

Äriregistri andmetel oli Eestis 2013. aastal 53 kalatööstustegevusalal tegutsevat ettevõtet. 2012 aastal oli tegutsevaid ettevõtteid 63, mille põhitegevusalaks oli kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine. Euroopa Komisjoni soovitus 2003/361/EÜ4 põhjal oli 81% neist ettevõtetest väikesed, sest nende keskmine töötajate arv oli kuni 49 inimest. Joonisel 1 on kalatööstus tegevusalal tegutsevate ettevõtete arv töötajate keskmise arvu põhjal. (5, lk 74) Aastatel 2012 ja 2013 vähenes peamiselt mikroettevõtete arv. 2012 aastal oli Eesti kalatööstus

turul tegutsevaid mikroettevõtteid 31 ja 2013 aastal oli väikeste ettevõtete arv langenud 9 ettevõtte võrra 22ni. Eesti kalatöötlemis ettevõtetes töötas kokku keskmiselt 1879 inimest ja enamiku (65%) neist moodustasid naised. (5, lk 74)

Ettevõtete vanuselist struktuuri vaadeldes oli 2013. aastal tegutsenud 53 ettevõttest 37 ehk 70% üle kümne aasta vanad. Kalatööstus tegevusalal tegutsevate ettevõtete kogumüügitulu oli 2013. aastal 160,8 miljonit eurot, millest kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine moodustas 143,4 miljonit eurot ehk 89%. (5, lk 74)

Kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine oli 11 ettevõttes lisategevusala. Nende müügitulu selles tegevusharus oli 1,7 miljonit eurot. (5, lk 74)

Tabel 2. Eesti kalatööstuse toodang toodanguliikide kaupa aastatel 2011-2013, tonnides

Kalatooted	2011	2012	2013
Värske ja jahutatud kala, kalafilee	2,5	2,6	3,2
Külmutatud kala	32,8	44,2	40,4
Suitsukala	1,9	2,3	2,3
Soola, vürtsi-, kuivatatud, sügavkülmutatud ja paneeritud kala	16,5	17,3	14,4
Kulinaarsed kalatooted õlis, marinaadis, kastmes	1,3	4,7	4,3
Kalakonservid	3,8	3,7	3,3
Kokku	58,8	74,8	67,9

Allikas: Statistikaamet, tabel TO22

Eesti kalatööstus tootis 2013. aastal 67 900 tonni kalatooteid. Tabelist 2 on näha, et suurema osa sellest moodustas külmutatud kala ning soola-, vürtsi-, kuivatatud, sügavkülmutatud ja paneeritud kala. Võrreldes 2012. aastaga, mil Eesti kalatööstuse toodangu maht kasvas pärast kümne aasta madalaimat taset märgatavalt (21,4%), kahanes see 2013. aastal 9,2%. Selle languse taga oli peamiselt külmutatud kilu ja räime müügi vähenemine. Kuna külmutatud kala jõuab Eestist peamiselt idaturule, mängisid oma osa Venemaa kehtestatud sisseveopiirangud 2013. aasta lõpus ja keeruline poliitiline olukord Ukrainas. Kuigi toodangu maht on kümne aasta taguse ajaga võrreldes üldjoontes väiksem, on müüdud toodangu väärtus aastate jooksul kasvanud, mida võib seletada toodanguhinna tõusuga. (5, lk 76)

EMTAK tegevusala kala, vähilaadsete ja limuste töötlemise ja säilitamise tegevusalal on lubatud:

- kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine: külmutamine, sügavkülmutamine, küpsetamine, kuivatamine, suitsutamine, soolamine, soolvees säilitamine, konserveerimine;

- kalast, vähilaadsetest ja limustest toodete tootmine;
- kalajahu tootmine inimtoiduks või loomasöödaks;
- inimtoiduks kõlbmatu jahu ja vedelike tootmine kalast ning teistest mereloomadest
- laevade tegevus, mis ainult töötlevad ja säilitavad kala – vetikate töötlemine

Kõik kalakäitlemis ettevõtted, mis töötlevad, pakendavad, ladustavad kalandustooteid, peavad omama enne käitlemise alustamist Veterinaar- ja Toiduameti poolt väljastatud tegevusluba. Tegevusalal tegutsemist reguleerivad erinevad seaduse ja määrused: Toiduseaduses, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 852/2004, toiduainete hügieeni kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad sätestatud toiduohutuse nõuetest. Lisaks peavad kalakäitlemis ettevõtted, mis käitlevad värskaid kalandustooteid, järgima Euroopa Nõukogu määruses nr 2406/1999 esitatud kala värskuse ning suuruse miinimumnõuded. Kalandustoodete märgistamisel tuleb juhinduda Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2003. a määrusest nr 324 Toidu märgistusele esitatavad nõuded ja märgistamise ning muul viisil teabe edastamise kord, Komisjoni määruses (EU) 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijale, Komisjoni määrusest (EÜ) 2065/2001, ning Komisjoni määrusest (EU) 1379/2013 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000. kaubandustegevuse seadus. Enne vastaval tegevusalal tegutsema hakkamist tuleb Veterinaar- ja Toiduametile esitada majandustegevuse teade ja taotleda tegevusluba. (11)

Tegevusloa saamiseks peab ettevõtte vastama järgmistele nõuetele:

- ettevõttel peab olema koostatud enesekontrolliplaan, mis on kooskõlas toiduseaduse §-s 34 sätestatud nõuetega;
- ettevõtte ruumid, sisseseade, jäätmete ja veevarustus, toidu käitlemine, pakkimine ja vedu ning töötajate isiklik hügieen on vastavuses määruse 852/2004 II lisa toodud nõuetega;
- ettevõtte tegeleb vaid esmatootmise ja sellega seonduvate tegevustega peab see vastama määruse 852/2004 I lisa ja määruse 853/2004 asjakohastele nõuetele;

kui ettevõtte tegeleb loomset päritolu toidu käitlemisega, peavad olema täidetud lisaks määruses 853/2004 toodud asjakohased nõuded. (27)

M.V.Wool AS alustas tegevust 1994 aastal. Ettevõtte põhitegevusalaks on kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK 10201). M.V.Wool AS on ainult Eesti kapitalil põhinev ettevõtte, kus töötas 2014 aasta lõpu seisuga 187 töötajat. Ettevõtte omab kahte kalatööstust, millest üks asub Vihterpalus Padise vallas Harjumaal ja annab tööd 31 töötajale. Vihterpalu tehases

toodetakse kuumsuitsu kala ja kulinaariatooteid kalast. Teine tööstus asub Hüüu külas Harku vallas. Harku tehases töötas 2014 aasta lõpu seisuga 81 töötajat. Selles tehases toimub kalade fileerimine, soolamine, kalade külmsuitsutamise ja valmistoodangu pakendamine. Samas hoones asub ka ettevõtte tooraine ladu, logistika osakond ja kontor. Samuti on samas majas tehase kauplus, kus töötab kolm klienditeenindajat. (19)

M.V.Wool AS rendib müügilette 28 suurimas Selveris üle Eesti, Laagri Maksimarketis, AS ABC Supermarkets Viimsis ja AS Kaupmees Vesse ja Mustamäe Hulgiladudes. Nendes müügikohtades turustatakse omatoodangu sortimenti ja sisse ostetud värsket kala. Kokku töötas 2014 aasta lõpu seisuga müügiletides 46 klienditeenindajat üle Eesti. Samuti on koostöö partneriteks Rimi Eesti AS, Prisma Peremarket AS, ETK jne. Pakutakse kalatooteid ka horeca klientidele. Eksport toimub peamiselt Euroopa Liidu riikidesse, kuid ka Jaapanisse. Tootmiseks vajalik värsket kala imporditakse peamiselt Norrast ja Soomest. (19)

Ettevõtte juhatus koosneb ühest liikmest. Eraldi tasu juhatuse liikmeks olemise eest ei maksta. Ettevõtte nõukogu on kolme liikmeline, eraldi tasu neile ei maksta, kuna nad on ettevõtte palgalised töötajad. (19)

OÜ Avekra asutati aastal 2000 Tallinnas. Tänapäevaks on OÜ Avekra kujunenud üheks Eesti suuremaks kalatöötlemise ettevõtteks, peamiselt tegutsetakse lõhe ja forelli töötlemise alal. Nende põhitegevus on koondunud kõrgekvaliteedilise kalatoodangu valmistamiseks, nagu lõhe ja lõheliste kalade portsjonite ning filee tootmine. 2014 aastal oli ettevõtte käive 8 805 404 eurot, mis on 2,8% vähem võrreldes eelmise aastaga. 2014 aasta netokäibest 21,2% oli müük Eestisse ja 78,8% oli müük välismaale. Tooteid turustatakse Saksamaal, Rootsis, Taanis ja teistes Euroopa riikides. Lisaks toimub ka eksport Venemaale kus neil on oma esindus ning eksporditakse ka Ukrainasse, Valgevenesse ja teistesse SRÜ riikidesse. OÜ Avekra kaasaegses külma- ja tollilao kompleksis on võimalik hoiustada 2 500 tonni jahutatud ja külmutatud tooteid. Osaühing Avekra külmutusautod tagavad kaasaegse ja turvalise kaubaveo üle terve Euroopa ja teistesse lähiriikidesse. Juhatusse kuulub üks liige ja 2014 aastal eraldi tasusid juhatuse kuulumise pärast ei makstud. (20)

Viru Rand OÜ on rikkaliku ajaloo ja kauaaegsete kvaliteeditraditsioonidega ettevõtte. Ettevõtte Viru Rand OÜ tegeleb kalasaaduste tootmise ja müügiga kaubamärgi „Viru Rand“ all. Peakontor ja tootmistehhid asuvad Ida-Virumaal Toilas, kus kohalikud elanikud juba ajalooliselt on tegelenud kalapüügiga ja kala töötlemisega. Viru Rand OÜ toodang on tarbijate poolt laialt tuntud

nii Eestis kui ka mujal maailmas. Seoses uue omaniku tulekuga 2012.a mais tähistas Viru Rand OÜ oma teist sünni. Ettevõtte töö on orienteeritud kõrge kvaliteedilise, laia sortimendiga naturaalse toodangu valmistamisele, tuginedes kalatööstuse traditsiooniliste tehnoloogiate rakendamisele. OÜ Viru Rand 2014 aasta müügitulu moodustas 1,8 miljonit eurot, mis on eelmise aastaga võrreldes ligikaudu 5,6% suurem. 2014 aasta müügitulust 1,79 miljonit eurot moodustas müük Eestisse. Euroopa Liidu riikidesse moodustas müük 0,98 tuhat eurot, võrreldes 2013 aastaga langes eksport ligikaudu nelja tuhande euro võrra. (21)

Pärnu Kalamajakas OÜ asutati 2004 aastal Kodex Grupp OÜ nime all. Ettevõtte turustab oma tooteid Nõmme turul ja Tabasalu Gurmee Garaazis. Samuti on ettevõttel kaks kohvikut – Pärnus ja Tabasalus, kus pakutakse erinevaid kalaroogi. Nende tootevalikus on üle 180 erineva toote. (25)

Ettevõtete raamatupidamise aastaaruanded on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid. Raamatupidamise aastaaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist. Majandustehingud on kajastatud soetusmaksumuse printsiibi kohaselt nende tekkimise momendil soetusväärtuses.

2. KONKURENTSIVÕIME ANALÜÜS

Erinevates tegevusharudes võib konkurentsi teravus ulatuda sõbralikust konkurentsist halastamatuni. Enamasti on tegevusala ettevõtete vaheline konkurents olulisim konkurentsijõud. Konkurentsi teravnemisega kaasneb surve hindadele ja võivad puhkeda hinnasõjad, mistõttu väheneb ettevõtete kasumlikkus. (18, lk 118)

2.1. Porteri analüüs

Järgnevalt analüüsitakse konkurentsiringute klassiku Michael Porteri viie konkurentsijõu mudeli järgi konkurentsiolukorda kalatöötlemis tegevusalal tegutsevate ettevõtete vahel, konkureerivate ettevõtete võimalusi asenduskaupadega kliente üle lüüa, uute konkurentide potentsiaalset sisenemist ning tarnijate ja ostjate mõjukust ning positsiooni.

Konkurentsi tegevusalal tegutsevate ettevõtete vahel mõjutavad konkurentide arv, nende suhteline suurus ja mitmekesisus, nõudluse muutumine tegevusalal, ettevõtetele seatud väljumisbarjäärid, püsikulude suurus ja kliendi ümberlülitus kulud tarnija vahetamiseks. (18, lk 119-120) Järgnevalt analüüsitakse ettevõtete vahel olevaid tegevusalast tulenevaid konkurentsijõudusid.

Toiduaine tööstusega tegeleval tegevusalal on palju konkurente. Konkurentide hulgas on nii suuri ettevõtteid, kui ka väikseid mikroettevõtteid. Otsesteks konkurentideks, kelle tegevusalaks on kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine oli Äriregistri andmetel 2013 aastal 53 ettevõtet, kellest 81% ehk 43 ettevõtet olid väikesed mikroettevõtted, kus töötajaid oli kuni 49 inimest. Töötajate arvu järgi samasse suurusjärku M.V.Wool ASiga kuulus 2013 aastal kokku 9 ettevõtet. Võrreldes 2012 aastaga on konkurente vähemaks jäänud, 2012 aastal tegutses kalatööstus valdkonnas 63 ettevõtet. Konkurentide vähenemine võrreldes 2012 aastaga ei mõjuta oluliselt tegevusalal valitsevat konkurentsi ja ettevõtete konkurentsivõimet, kuna antud tegevusalal tegutsemise lõpetanud 10 konkurenti olid mikroettevõtted, kus töötajaid oli alla 10 inimese.

Ärregistri andmetel oli tegevusalal tegutsevate ettevõtete seas 70% ehk 37 ettevõtet 53st, kes olid üle kümne aasta vanad. Uusi turule sisenejaid 2013 aastal ei olnud, seega tegevusala mitmekesisuse põhjal võib järeldada, et konkurentsijõud ei olnud tugevad. Mitmekesisusest tulenevad konkurentsijõud on seda suuremad, mida rohkem on turul värskete ja loominguiliste ettevõtete osakaal (18, lk 119).

Kalatöötlemis tegevusalal tegutsevad ettevõtted tegutsevad fragmenteeritud tegevusharus. Fragmenteeritud tegevusharus on madalad väljumisbarjäärid, seega võivad uued ettevõtted raskusteta turule siseneda ja turult väljuda. Turul tegutsemiseks pole ilmtingimata vaja teha suuremahulisi kulutusi tootmisseadmetesse, mida võib hiljem olla raske müüa või kasutada muudeks tegevusteks. Antud tegevusalal on raske oma konkurentidest eristuda, seega võib tegevusala konkurentsi tugevaks pidada.

Püsikulud antud tegevusalal on väikesed, seega pole vaja tootmisvõimsust tugevalt koormata, et jaotada püsikulusid võimalikult paljude tootmisüksuste vahel. Põhilised kulud on seotud otseselt tootmis mahuga.

Klientide kulud tarnija vahetamiseks on peaaegu olematud. Toodete peamised ostjad on suured poe ketid, kes tellivad kauplusesse tooted. Toodete lõpp tarbijateks on poe külastajad, kes soetavad omale poest toitu. Ka lõpptarbijate jaoks on kulud teise ettevõtte toodete soetamiseks madalad, sest poeriulitel on ettevõtete tooted enamasti kõrvuti ja klient ei pea tegema lisakulutusi ega liigset energiat kulutama, et vahetada tarbitava kalatoote tootjat.

Potentsiaalne tegevusharusse sisenemine kui konkurentsijõud sõltub sisenemisbarjääridest ja juba tegutsevate ettevõtete reaktsioonist ning võimalustest oma turupositsioone kaitsta. Sisenemisbarjäärideks on takistused, mis muudavad uute ettevõtete turule sisenemise raskeks. Sisenemisbarjäärideks võivad olla: riiklikud ja omavalitsuse piirangud, kapitalivajadused, klientide ümberlülituskulud. (18, lk 120-122) Järgnevalt analüüsitakse tegevusalale potentsiaalsetest uutest sisenejatest tulenevaid konkurentsijõudusid.

Kalatöötlemis tegevusalale sisendamiseks ja antud tegevusalal tegutsemiseks, tuleb Veterinaar- ja Toiduametilt vastav tegevusluba taotleda. Tegevusloa taotlemiseks peab ettevõtte vastama teatud nõudmistele. Vastavad nõudmised on ära toodud käesoleva lõputöö esimeses peatükis tegevusala tutvustavas alapeatükis. Samuti reguleerib tegevusalal tegutsemist hulgaliselt õigusakte, mis on samuti ära toodud käesoleva lõputöö tegevusala tutvustuses.

Olulisi kapitali vajadusi turule sisenemine otseselt ei vaja. Tegevusalal tegutsemiseks ei pea ettevõtte otseselt omama suuri ja kalleid tootmisliine. Küll aga aitab kaasaegse tehnika omamine alandada tööjõukulusid ja parandab ettevõtte tootmisvõimsust et, ettevõtte oleks võimeline suuremaid tellimusi täitma. Seega potentsiaalsete konkurentide sisenemisest tingitud konkurentsijõudu tegevusalal võib pidada pigem nõrgaks.

Asenduskaupadest tulenev konkurentsijõud sõltub sellest, kui palju on nende harude tooteid, mis rahuldavad samu tarbijate vajadusi, kui vaatluse all oleva haru toodang. Konkurentsivõimelise hinnaga asenduskaupad seavad piiri tegevusalal tegutsevatele ettevõtetele oma toodete eest küsitavale hinnale. Asenduskaupadest tulenev mõju seab piirangud ka ettevõtte võimele teenida kasumit, kui kulude alandamine ei ole võimalik. (18, lk 123) Asendustoodete oht on kõrge juhul, kui see on hinna poolest atraktiivsem, kui algne toode (24, lk 84–85). Järgnevalt analüüsitakse asenduskaupadest tulenevaid konkurentsijõude.

Kalatööstusettevõtete teiste tootmisharude asenduskaupadeks on eelkõige liha, aga ka muna ja piim. Tegelikult võib asenduskaupadeks pidada kogu toiduaine tööstuses toodetavat toodangut. Kala on üldjuhul kallim kui liha, muna ja piim. Kuna tarbija jaoks on konkurentide toodete üleminek soodne ja lihtne, siis eristumiseks on vajalik veenda kliente oma toote eelistes – kombineerides soodsamat hinda ja paremat kvaliteeti.

Tarnijate mõjukusest tulenev konkurentsijõud oleneb sellest kui mõjukad on tarnijad. Tarnijate mõjukus sõltub sellest, kui palju on antud turule tooraine pakkujaid ehk tarnijaid, tarnijate pakutavate toodetele asenduskaupade olemasolust ja valikust, vaadeldava haru ettevõtted ei ole tarnijatele olulisteks klientideks, vaadeldava haru ettevõtted on võimelised ise oma toorainet hankima, ilma tarnijate vahenduseta ning tarnijatel on võimalik hakata ise antud tegevusalal tegutsema. (18, lk 124) Mõjuvõimsad tarnijad haaravad endale rohkem väärtust, küsides kõrgemat hinda, piirates kvaliteeti või teenuseid või kandes oma kulud üle teiste tegutsejate õlgadele. Tarnijal on suur mõjuvõim juhul, kui ta on turul valdav, tema tulud ei sõltu oluliselt ainult ühest valdkonnast. (24, lk 82–83) Järgnevalt analüüsitakse tarnijate mõjukusest tulenevaid konkurentsijõude.

Antud tegevusalal on tarnijateks kalamehed, kellelt värsket kala kokku ostetakse või ettevõtted, kes tegelevad kalapüügiga ja edasimüügiga. Kohalike kalade nagu koha, haug, räim, lest ostetakse kokku kohalikest kalameestelt, keda statistika ameti andmetel oli 2013 aastal ligi 1800. Lõhe ja forell ostetakse sisse peamiselt Norrast ja Soomest, kus tegutseb ka palju tarnijaid. Seega on

tarnijate arv suhteliselt suur. Samas on kalapüügile kehtestatud püügi kvoodid ja tarnijad peavad arvestama, et kalavarud meres ja muudes veekogudes on piiratud.

Tarnijad on mõjukad kuna värskete kalade ei ole kalatööstuse jaoks asenduskaupa. Kala on tööstusele vajalik tooraine, ilma kalata ei saa ka kala tooteid toota. Samas on kalatööstus ettevõtteid tarnijate olulisteks klientideks kellele kala edasi müüa. Vähendamaks tarnijate mõjukust võivad kalatööstusettevõtteid lisa tegevusalana ise hakata kalapüügiga tegelema, sellisel juhul kaoks vajadus kalameestele kokkuostu eest maksta. Tuleb analüüsida, kas selline käik on otstarbekas, ega läheks ettevõttele liialt kulukaks.

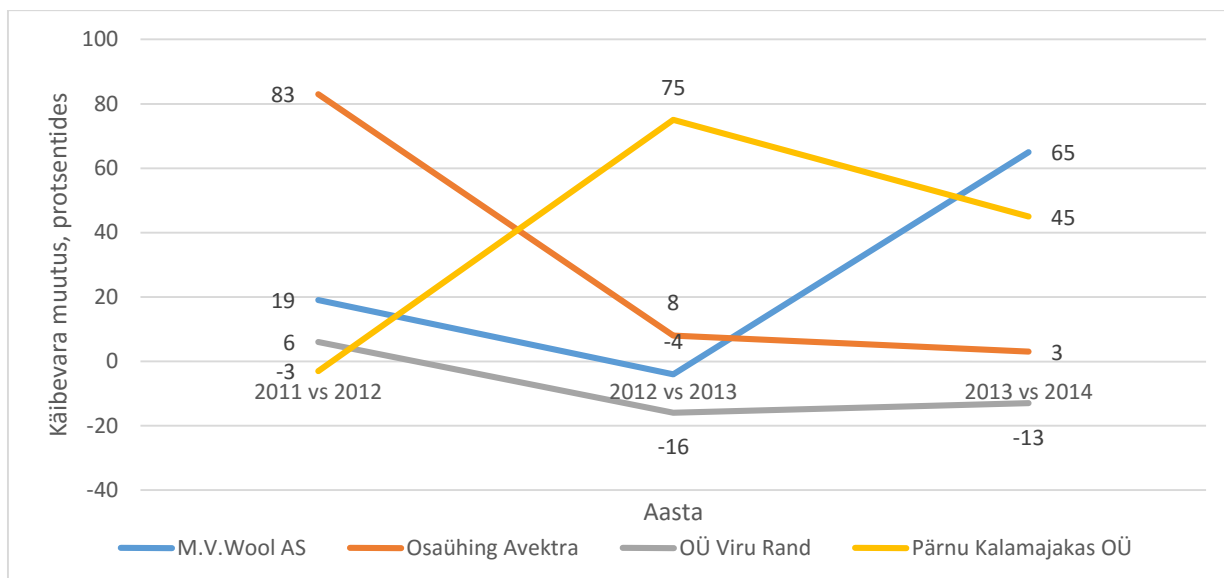
Ostjate mõjukusest tulenev konkurentsijõud – ostjad võivad mõjutada ettevõtete kasumeid, surudes alla hindu, kaubeldes välja lisateenuseid või kõrgemat kvaliteeti. Ostjate mõjukusest tulenevat konkurentsijõud sõltuvad ostjate ümberlülituskuludest konkurendi toote soetamiseks, ostja ostud moodustavad suure osa hankiva tegevusharu toodangust ning ostjate reaalsest võimalusest hakata end ise vajaliku sisendiga varustama. (18, lk 125) Ostjad on mõjuvõimsad, kui neil on läbirääkimistel suurem mõjuvõim kui ettevõtjatel, eriti kui nad on hinnatundlikud. Ostjad kasutavad oma võimu peamiselt selleks, et avaldada survet hindade alandamiseks. (24, lk 83) Järgnevalt analüüsitakse ostjate mõjukusest tulenevaid konkurentsijõude.

Antud tegevusalal on kalatoodete ostjateks peamiselt suured jaekaubanduse kaupluste ketid, kellele müüakse enamasti toodangust. väiksema osa moodustab horeca sektor. Seega on ostjad enamjaolt suured ja ühe ostja kaotus võib ettevõtte jaoks tähendada olulist müügi vähenemist ning turupositsiooni kaotust.

Ostjatel on lihtne ja soodne ümber lülituda konkureerivate ettevõtete toodangu ostmisele. Üldjuhul on kalatööstus ettevõtete pakutavad tooted sarnased ja eristuda teistest on raske. Samas on ostjatel ilmselt mitte kasumlik ja mõistlik hakata ise ka tööstus tootjateks.

2.2. Bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüs

Järgnevalt teostatakse analüüsivate ettevõtete bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüs, kasutades konkureerivate ettevõtete 2011 kuni 2014 aastate bilansse ja kasumiaruandeid. Teostatud ettevõtete bilansi ja kasumiaruannete horisontaalanalüüsid on toodud lisades (vt lisa 1-8).

Joonis 2. Käibevara muutus

Allikas: autori koostatud

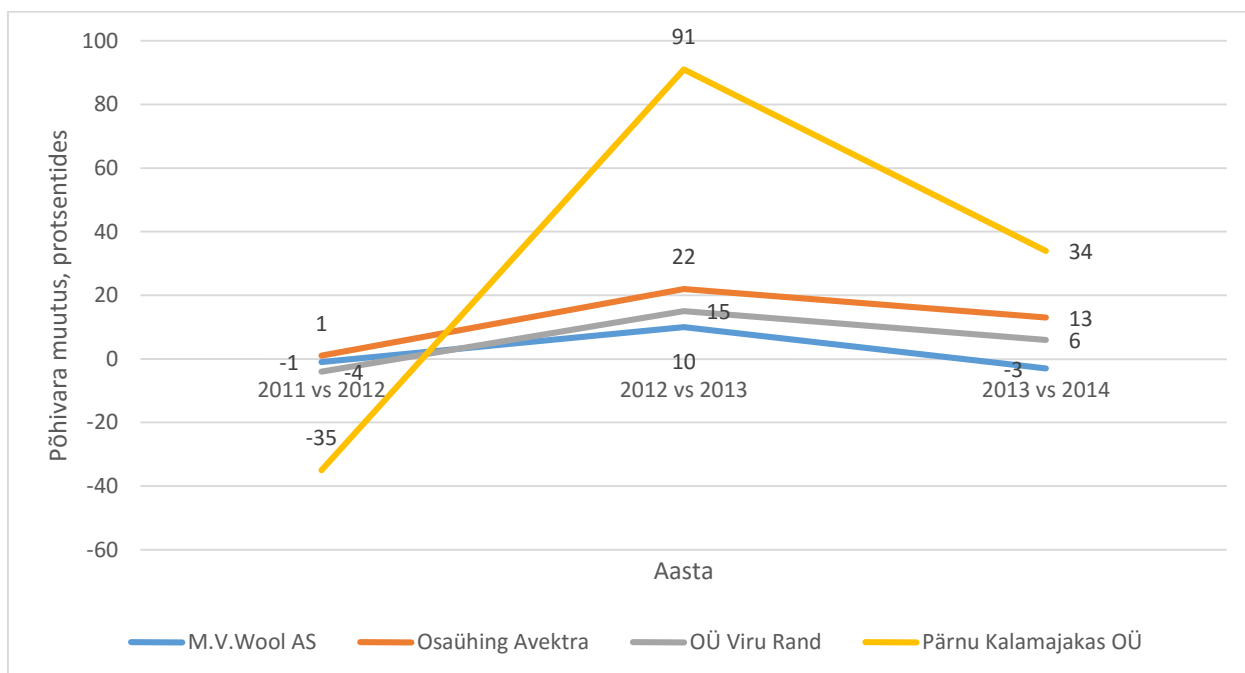
Jooniselt 2 on näha horisontaalanalüüsi tulemusena saadud käibevara muutused. Horisontaalanalüüsi tulemusena selgus, et M.V.Wool ASi käibevara kasvas 2014 aastal 65% võrra võrreldes 2013 aastaga. Tõusu põhjustasid kirje raha ja pangakontode oluline suurenemine. Samuti kasvasid ettevõtte nõuded ja ettemaksed võrreldes 2013 aastaga ligi 800 000 euro võrra. Kõige stabiilsemalt on kasvanud ettevõtte varud, kasvades igal aastal ligi 20% võrra. Kõige suuremad muutused võrreldaval perioodil seisnesid kirje raha ja pangakontod tõusuga aastatel 2011 vs 2012, langusega 2013 aastal ja uuesti olulise tõusuga 2014 aastal. 2014 aastal kasvasid oluliselt ka ettevõtte nõuded ja ettemaksed.

Osäühing Avektra käibevara suurenemine 83% võrra 2012 aastal oli tingitud ettevõtte raha ja pangakontode suurenemisest 1400lt eurot ligikaudu 600 000le eurole. Samuti kasvasid 2012 aastal ettevõtte varud 98% võrra. 2013 ja 2014 aastal olid ettevõtte rahalised vahendid languses, langes 2014 aastal 80% võrra. Ettevõtte varud suurenesid oluliselt 2013 aastal.

OÜ Viru Rand käibevara vähenes 2013 ja 2014 aastal vastavalt 16 ja 13%. Käibevara languse peamiseks põhjuseks on kirje nõuded ja ettemaksed langused aastatel 2013 ja 2014. 2012 ja 2014 aastal vähenesid ettevõtte rahalised vahendid kummalgi aastal ligi 80% võrra. 2013 aastal oli aga kirje raha ja pangakontod kasvaks üle 1000%.

Pärnu Kalamajakas OÜ käibevara on viimsel kahel aastal suurenenud vastavalt 75% 2013 aastal ja 45% 2014 aastal. Kasvu põhjuseks on varude suurenemine mõlemal aastal vastavalt 91 923 euro

väärtuses ehk 182% võrra 2013 aastal ja 118 210 euro võrra ehk 83% 2014 aastal. 2013 aastal suurenes oluliselt ka kirje nõuded ja ettemaksud.

Joonis 3. Põhivara muutus

Allikas: autori koostatud

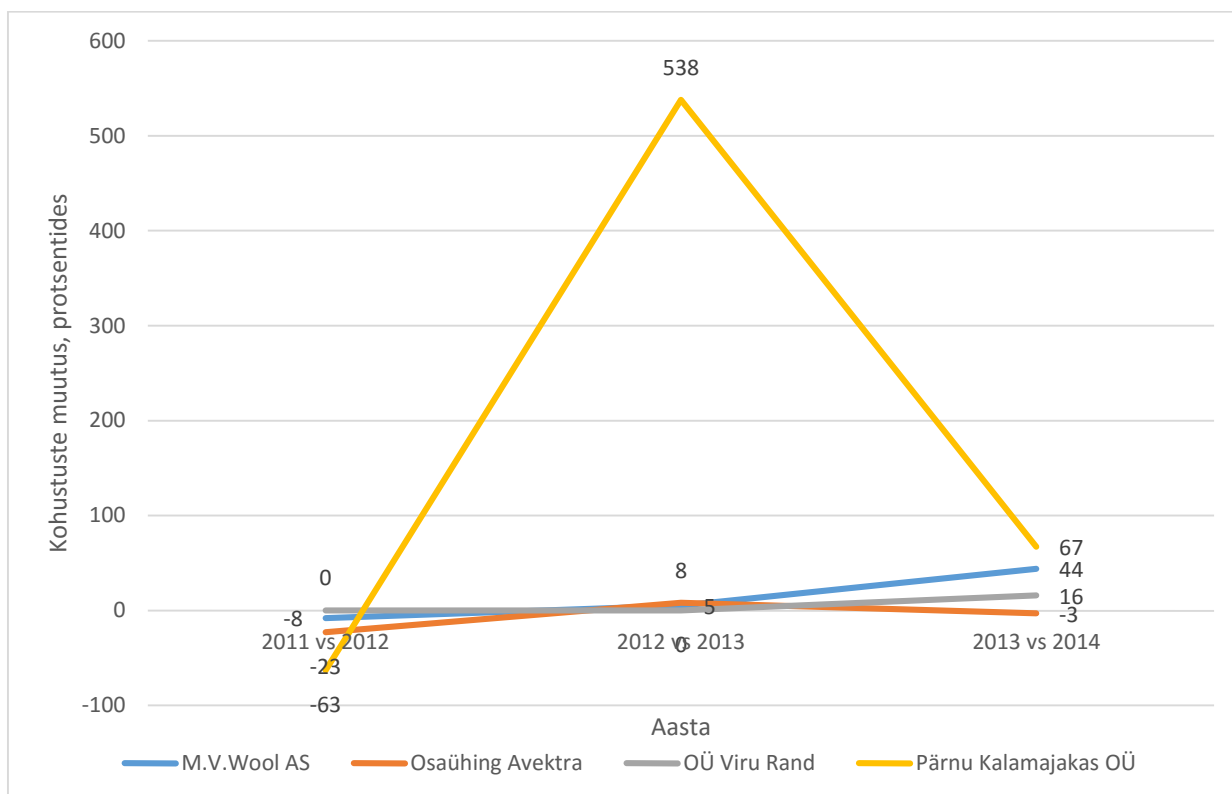
Jooniselt 3 järeldub, et võrreldavatel aastatel on M.V.Wool ASi põhivara olnud suhteliselt stabiilne, jäädes 5,1 ja 5,6 miljoni euro vahele. Materiaalse põhivara suurem tõus leidis aset 2013 aastal, kui soetati Harku tehasesse vajalik tootmisliin. Immateriaalne põhivara kasvas ligi 50% võrra 2012 aastal ja on peale seda vähenenud vastavalt 15 ja 21% võrra aastatel 2013 ja 2014.

Osaühing Avektra põhivara on kasvanud põhiliselt 2013 ja 2014 aastal, vastavalt 22 ja 13%. Põhivara kasv on toimunud materiaalse põhivara kasvu arvel. Immateriaalne põhivara on 2013 ja 2014 langenud 23 ja 19%.

OÜ Viru Rand põhivara on analüüsitavate aastate jooksul olnud stabiilne, kasvades 2013 aastal 3% võrra. Materiaalne põhivara on viimasel kahel aastal suurenenud 16 ja 6% võrra. Ettevõtte immateriaalne põhivara on analüüsitavate aastate jooksul järjest vähenenud, vastavalt 15, 18 ja 21% võrra.

Pärnu Kalamajakas OÜ põhivara langes 2012 ning suurenes 2013 ja 2014 aastal. Muutused toimusid põhiliselt materiaalse põhivara arvel. Mõlemal aastal soetati olulisel määral

transpordivahendeid ja seadmeid, mis põhjustas materiaalse põhivara kasvu 176% aastal 2013 ja 132% võrra aastal 2014.

Joonis 4. Kohustuste muutus

Allikas: autori koostatud

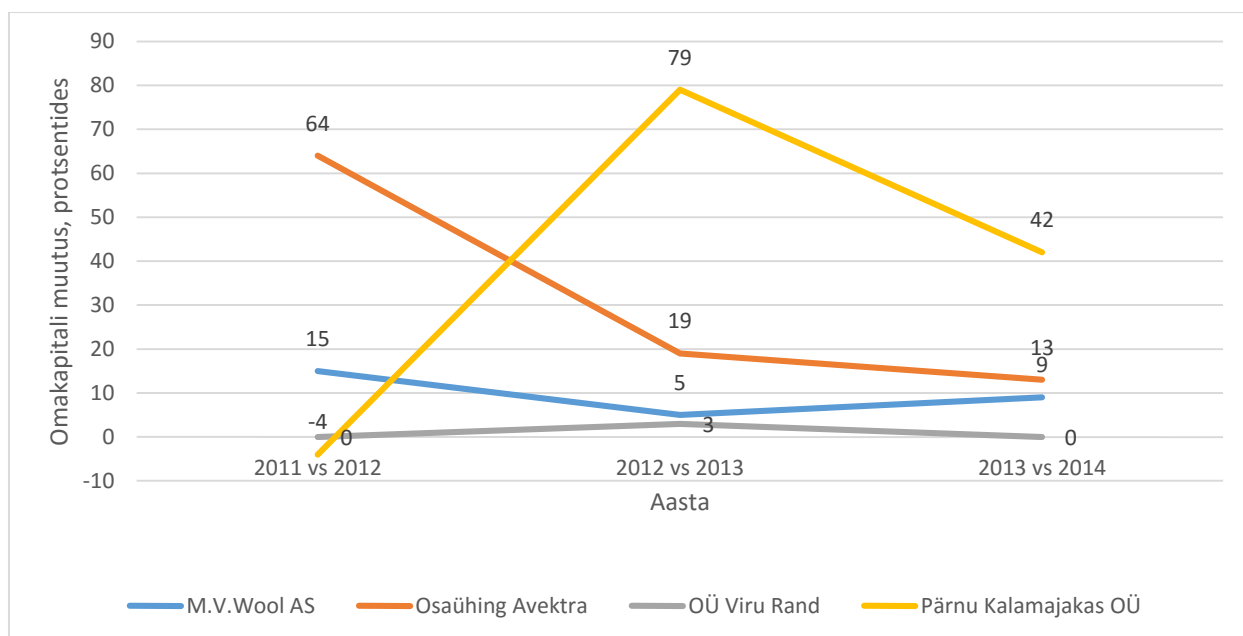
Jooniselt 4 on näha, et ettevõtte M.V.Wool ASi kohustused suurenesid 2013 aastal 5% võrra ja 2014 aastal 44% võrra. 2012 aastal maksti tagasi M.V.Wool ASi lühiajalist pangalaenu, mille tulemusena lühiajalised laenukohustused vähenesid 37% võrra. Võlad ja ettemaksed suurenesid 2012 aastal ligikaudu 600 000 euro võrra ja vähenesid 2013 aastal 19% võrra ja 2014 aastal tõusid taas 1,2 miljoni euro võrra moodustades 98% tõusu. 2012 aastal maksti pikaajset pangalaenu tagasi, mis tõi pikaajsete laenukohustuste vähenemise 100% võrra. 2013 aastal suurenes pikaajaline sihtfinantseerimine 86% võrra.

Osaühing Avektra kohustused vähenesid aastatel 2012 ja 2014, kui tasuti pangale pikaajalist laenu. 2013 aastal suurenesid ettevõtte kohustused 8% võrra võrreldes eelmise aastaga. 2013 aasta kohustuste suurenemine põhjuseks oli kirje nõuete ja ettemaksete kasv 201% võrra. Samuti suurenesid 2013 aastal ettevõtte lühiajalised laenukohustused. Pikaajalised kohustused on Osaühing Avektral analüüsitavaate aastate jooksul järjest vähenenud. Pikaajalised laenukohustused

on vähenenud viimase nelja aasta jooksul ligi 600 000 euro võrra 1,4 miljonilt eurolt 773 000 euroni.

Ettevõtte OÜ Viru Rand kohustuste vähenemine 16% võrra toimus 2014 aastal, kuna lühiajalisi laenukohustusi vähendati 169 000 euro võrra.

Pärnu Kalamajakas OÜ kohustused vähenesid 2012 aastal 63% võrra kui tasuti 40 952 euro väärtuses lühiajalisi laenukohustusi ja 4 237 euro väärtuses muid võlgu. 538% kohustuste suurenemise põhjustas 2013 aastal oluline kirje võlad ja ettemaksed suurenemine. Aastal 2014 suurenesid ettevõtte kohustused 95 439 euro väärtuses, kui võeti lühiajalisi laene ja 16 758 pikaajalisi laene.

Joonis 5. Omakapitali muutus

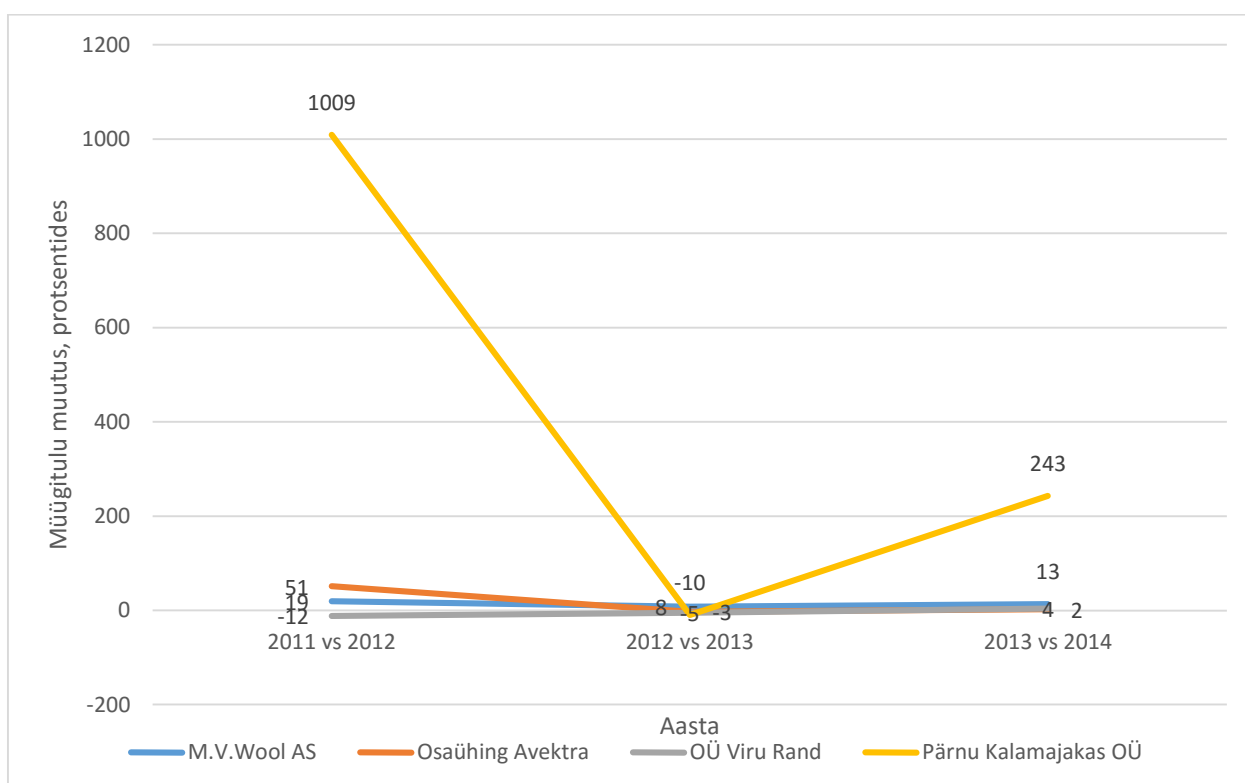
Allikas: autori koostatud

Ettevõtte M.V.Wool ASi aktsiakapitali suurendati 2012 aastal 446 euro võrra, mis moodustas 2% tõusu ettevõtte aktsiakapitalis. Kirje eelmiste perioodide jaotamata kasum on võrreldavatel aastatel kasvanud vastavalt 23, 11 ja 8% võrra. Ettevõtte aruandeaasta kasum vähenes 2012 ja 2013 aastal vastavalt 19 ja 38%. 2014 aastal suurenes kasum aga ligikaudu 50 000 euro võrra tuues 12% suuruse kasvu.

Suurimad muutused Osaühing Avektra omakapitalis tulenevad kirje eelmiste perioodide jaotamata kasum suurenemisest analüüsitavate aastate jooksul vastavalt 55, 73 ja 13% võrra. 2012 aastal ettevõtte aruande aasta kasum suurenes 83% võrra ja 2013 aastal langes 65% võrra.

Jooniselt 5 järeldub, et kõige väiksemad muutused on toimunud OÜ Viru Rand omakapitalis. OÜ Viru Rand omakapital on viimsel kahel analüüsitaval aastal suurenenud 120 000 euro võrra. Kasv on toimunud peamiselt aruandeaasta kasumi suurenemise arvel. Samuti on analüüsitavate aastate jooksul vähenenud eelmiste perioodide jaotamata kahjum 35 000 eurolt 700 euroni.

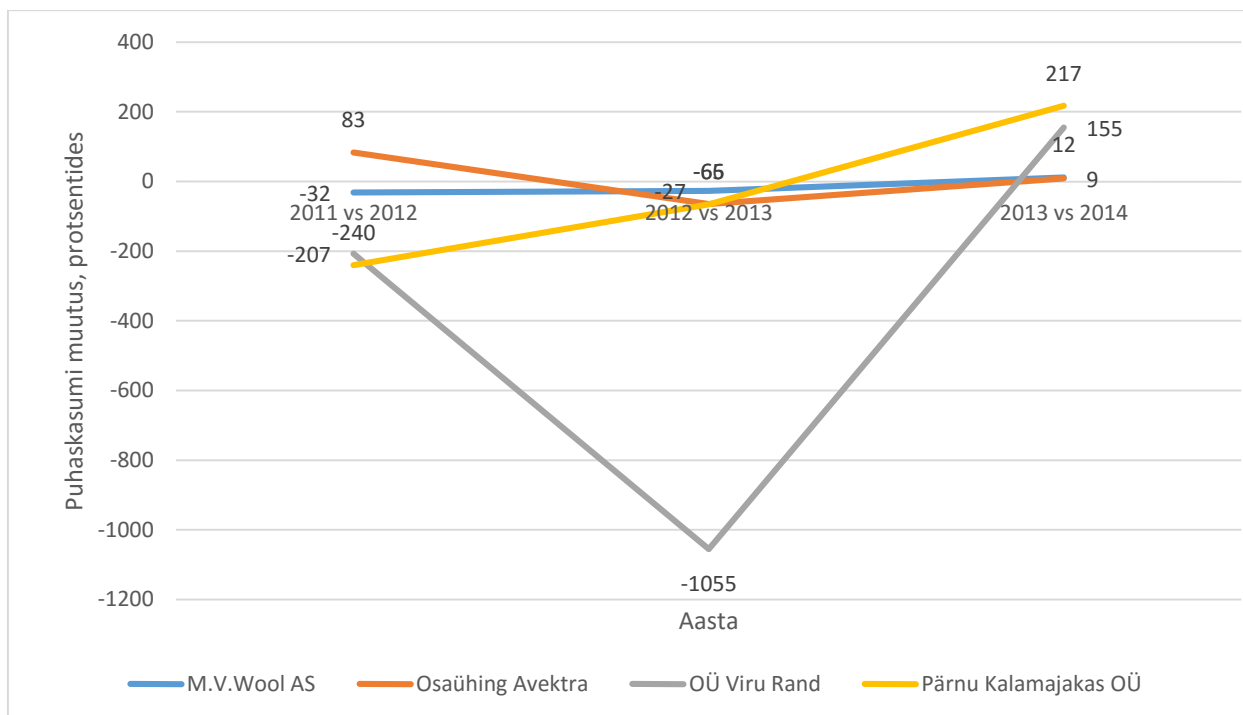
Pärnu Kalamajakas OÜ omakapitali suurenemise põhjusteks 2013 ja 2014 aastal olid eelmiste perioodide jaotamata kasumi kasv vastavalt 26 ja 7%. 2014 aastal kasvas ka ettevõtte aruande aasta kasum 217% võrra.

Joonis 6. Müügitulu muutus

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 6 on näha, et ettevõtte M.V.Wool ASi müügitulu kasvas analüüsitavate aastate jooksul kõige rohkem 2012 aastal – 19% võrra. 2013 ja 2014 aastatel toimus müügitulu kasv vastavalt 8 ja 13%. Osaühing Avektra müügitulu kasvas 2012 aastal ligikaudu kolme miljoni euro võrra, mis moodustas 51%lise tõusu võrreldes eelneva aastaga. 2012 aasta müügitulu kasvas Euroopa Liidu müügi arvel. OÜ Viru Rand müügitulu langes 2012 aastal ligi 253 000 euro võrra ja 2013 aastal ligi 95 000 euro võrra. Pärnu Kalamajakas OÜ müügitulu kasvas 2012 aastal 1009% ehk 600 697 euro võrra tänu Eesti sisese müügi suurenemisele. Suur müügitulu tõus toimus ka 2014 aastal kui taas Eesti sisesed müügitulud suurenesid 1,4 miljoni euro võrra.

Joonis 7. Puhaskasumi muutus

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 7 on näha, et ettevõtte M.V.Wool ASi puhaskasum oli languses nii 2012 ja 2013 aastal vastavalt 32 ja 27%. 2012 aasta puhaskasumi langus on põhiliselt tingitud ärikulude olulisest tõusust (9638%), mis tulenes valuutakursi muutuse kahjumi suurenemisest. 2014 aastal ettevõtte müügitulud kasvasid 12% võrra.

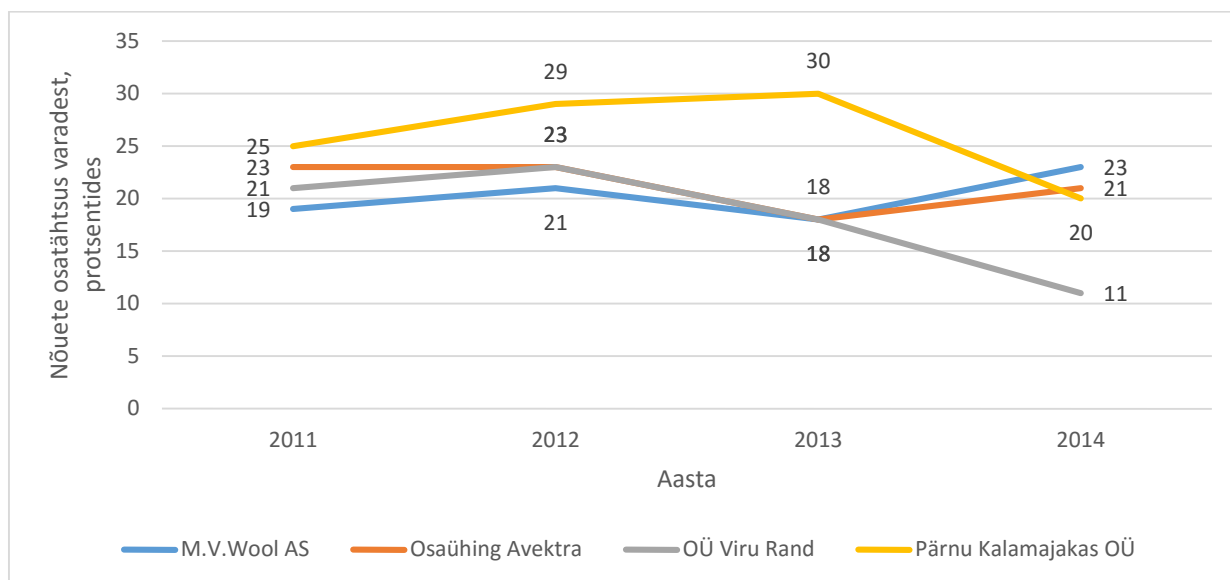
Osaühing Avektra puhaskasum suurenes 2012 aastal võrreldes eelmise aastaga 83% võrra. Selle põhjuseks oli müügitulu kasv 51% võrra ja ärikulude langus 73% võrra, mille põhjuseks oli valuutakursi muutuse kahjumi vähenemine ligikaudu 100 000 euro võrra. 2013 aasta puhaskasum vähenes 1,3 miljoni euro võrra ehk 65%, mille peamisteks põhjusteks oli äritulude vähenemine ja intressikulude suurenemine.

Aastatel 2013 ja 2014 on OÜ Viru Rand puhaskasum kasvanud vastavalt 1055 ja 155% võrra.

Pärnu Kalamajakas OÜ puhaskasumi tõus 2012 ja 2014 aastal on tingitud suurest müügitulu tõusust. Ettevõtte puhaskasumi langus 2013 on peamiselt tingitud tegevuskulude ja tööjõukulude tõusust. Tegevuskuludena suurenesid üür ja rent ning lähetuskulud. Tööjõukulud suurenesid 8 907 eurolt 25 068 euroni, kuna lisandus 10 uut töötajat.

2.3. Bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüs

Järgnevalt teostatakse analüüsitavate aastate lõikes ettevõtete bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüs. Vertikaalanalüüs teostatakse võrreldavate ettevõtete 2011-2014 majandusaasta aruannete andmete alusel. Teostatud vertikaalanalüüsid on leitavad lõputöö lisadest (vt lisa 9-16).

Joonis 8. Nõuete osatähtsus varadest

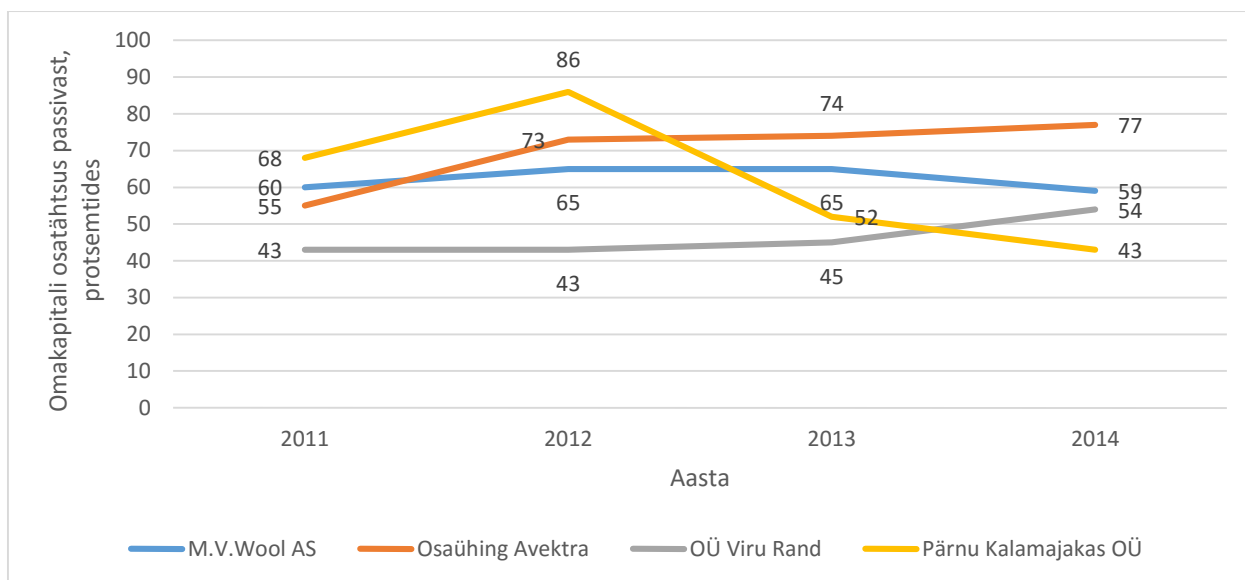
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 8 on näha, et 2014 aastal toimus M.V.Wool ASi nõuete suurenemine, kui ostjate laekumata arved suurenesid 45% võrra. Samuti suurenes oluliselt kirje raha ja pangakontod 2013 aastal 101 149 eurot ja 2014 aastal 955 544 eurot, mis tõi kaasa ka varade suurenemise 2014 aastal.

Osühing Avektra nõuete osatähtsus varadest langes 2013 aastal 5% võrra. Teistel analüüsitavatel aastatel on nõuete osatähtsus varadest püsinud aga samal tasemel – olles 23%. 2013 aastal vähenesid ettevõtte muude nõuete alla kuuluvad laenuõuded ja viitlaekumised. Samuti vähenesid ligi 100 000 euro võrra ostjate laekumata arved. 2014 aastal toimus nõuete osatähtsus varadest stabiliseerumine peamiselt laenu nõuete suurenemise tõttu.

OÜ Viru Rand nõuete ja ettemaksete osatähtsus varadest on viimase kolme analüüsitava aasta jooksul olnud langus trendis, langedes kolme aastaga 12% võrra. Ettevõtte nõuded ja ettemaksed on langenud aastate jooksul peamiselt ostjate laekumata arvete arvel, vähenedes 216 851 eurolt 2012 aastal 104 044 euronile 2014 aastal.

Pärnu Kalamajakas OÜ nõuete ja ettemaksete osatähtsus varadest kasvas aastatel 2011-2013. Järsk muutus toimus 2014 aastal, kui toimus langus 10% võrra. Selle põhjuseks oli varude suurenemine 50% võrra, mis tõi kaasa varade suurenemise ligi 150 000 euro võrra. Nõuded ja ettemaksed 2014 aastal 2013 aastaga võrreldes jäid samasse suurusesse.

Joonis 9. Omakapitali osatähtsus passivast

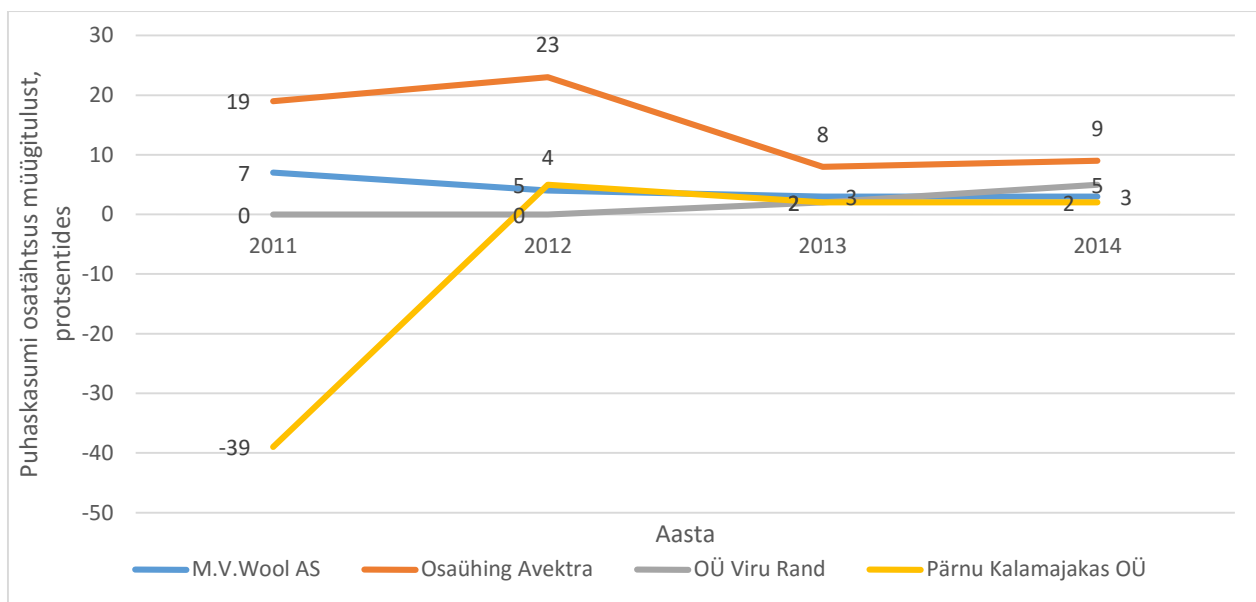
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 9 on näha, et M.V.Wool ASi omakapitali osatähtsus kogupassivast on olnud analüüsitavatel aastatel enamvähem samal tasemel. Aastate jooksul on ettevõtte aktsiakapital jäänud samale tasemele, suurenenud on aastate jooksul kirje eelmiste perioodide jaotamata kasum.

Osaühing Avektra omakapitali osatähtsus kogupassivast on võrreldavate aastate jooksul olnud tõusvas joones. Viimasel kolmel aastal on omakapitali osatähtsus jäänud enamvähem samale tasemele. 2014 aastal suurendati osakapitali ligi 50% võrra. Eelmiste perioodide jaotamata kasum on aastate jooksul koguaeg kasvanud. Aruande aasta kasum vähenes 2013 aastal oluliselt, jäädes 2014 aastal 2013 aastaga samale tasemele.

Sarnaselt M.V.Wool ASi ja Osaühing Avektra omakapitali osatähtsusega kogupassivast on ka OÜ Viru Rand osatähtsus olnud analüüsitavate aastate jooksul olnud suhteliselt stabiilne. Suurem tõus toimus 2014 aastal. Kasvu põhjustas aruande aasta kasumi oluline suurenemine võrreldes eelmise aastaga 155% võrra. Samuti vähenes 2014 aastal ettevõtte eelmiste perioodide jaotamata kasum 34 000 euro võrra.

Pärnu Kalamajakas OÜ omakapitali osatähtsus kogupassivast on viimasel kolmel aastal olnud väga suures languses. Suurim langus toimus 2013 aastal, kui aruande perioodi kasum vähenes 20 000 euro võrra, samas suurenes üle 30 000 euro eelmiste perioodide jaotamata kasum, mis omakorda suurendas kogupassivat.

Joonis 10. Puhaskasumi osatähtsus müügitulust

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 10 on näha, et ettevõtte M.V.Wool ASi puhaskasumi osatähtsus müügitulust on 2012 aastal vähenenud. M.V.Wool ASi puhaskasumi osatähtsuse vähenemise peamiseks põhjuseks on olnud kirje kaubad, toore, materjal ja teenused osakaalu suurenemine võrreldavate aastate jooksul. 2012 suurenesid oluliselt seadmete ja transpordivahendite remondi kulud, võrreldes 2011 aastaga 85 297 eurolt 191 657 euroni 2012 aastal. 2014 aastal suurenesid peamiselt ettevõtte transpordikulud.

Osäühing Avektra puhaskasumi osatähtsus müügitulust on viimastel aastatel vähenenud võrreldes 2012 ja 2011 aastaga peamiselt kaupade, toore, materjali ja teenuste kulude osatähtsuse kasvu arvel.

OÜ Viru Rand puhaskasumi osatähtsus müügitulust on analüüsitavatel aastatel samal tasemel. Olulisi muutusi aastate jooksul toimunud ei ole.

Pärnu kalamajakas OÜ puhaskasumi osatähtsus müügitulust on viimasel kolmel analüüsitaval aastal olnud stabiilne. Suur langus oli 2011 aastal, selle põhjuseks oli aasta muude müügitulude

suur osatähtsus ja aasta puhaskahjum. Muude müügitulude hulka kuulusid rendi- ja üüritulu, auto müük ja kütuse müük. 2011 aastal olid väga suured mitmesugused tegevuskulud võrreldes teiste aastatega, mis koosnesid põhiliselt veo- ja sõiduautodega seotud kuludest.

2.4. Rahavoogude analüüs

Rahakäibe aruande koostamisel on ettevõtetel valida kahe meetodi vahel: otsene meetod ja kaudne meetod. Peamine erinevus kahe meetodi vahel on äritegevuse rahavoogude kajastamisel. Otsese meetodi puhul kajastatakse raha reaalse liikumise järgi, kaudse meetodi puhul korrigeeritakse rahavoogude saldosid. (22, lk 23)

Rahavoogude analüüs on üks oluline osa ettevõtte finantstegevuse analüüsist. Rahavoogude aruande analüüsil on äärmiselt tähtis roll, seda seostatakse kogu ettevõtte tegevuse analüüsiga. Äritegevuse rahavood on kogu ettevõtte rahavoogude võtmenäitajaks. Enamus raha laekub ettevõttesse äritegevusest. Investeerimistegevusele on omane negatiivne rahajäägi muutus, kuna ettevõtte investeerib materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning teeb pikaajalisi finantsinvesteeringuid. Finantseerimistegevuse rahajäägi muutus näitab, kas ettevõtte on vajanud lisafinantseerimist. (12, lk 216-218)

Järgnevalt teostatakse ettevõtete rahavoogude aruannete analüüs. Analüüsi läbi viimisel on kasutatud võrreldavate ettevõtete 2011-2014 aastate rahavoogude aruandeid. Teostatud rahavoogude analüüs on leitav lisadest (vt lisa 17).

Tabel 3. Ettevõtete rahavoogude analüüs

	M.V.Wool AS				Osühing Avektra				OÜ Viru Rand				Pärnu Kalamajakas OÜ			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Rahavood äritegevusest	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-
Rahavood investeerimistegevusest	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	+	+	-	-
Rahavood finantseerimistegevusest	-	-	+	+	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	+
Rahavood kokku	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-

Allikas: autori koostatud

M.V.Wool ASi rahavood äritegevusest olid kõikide analüüsitavate aastate jooksul positiivsed, aga kõikusid väga oluliselt, olles ligi 500 000 aastatel 2011 ja 2013 ning ligi 1,2 miljonit aastatel 2012 ja 2014. Nende suurte kõikumiste põhjuseks oli peamiselt äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus ning äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus. Investeerimistegevusest tulenevad rahavood olid kõikidel aastatel negatiivsed. Suurim negatiivne oli ettevõtte investeerimistegevuse rahavoogudes 2013 aastal, kui soetati ligi miljoni euro väärtuses masinaid ja seadmeid. Finantseerimistegevuse rahavood olid viimasel kahel analüüsitaval aastal positiivsed. 2011 ja 2012 aastate negatiivsete rahavoogude põhjuseks oli, et tasuti saadud laenude ja kapitalirendi põhiosa tagasimakseid. 2013 aasta finantseerimistegevuse rahavood olid oluliselt suuremad kui teistel analüüsitavatel aastatel, selle põhjuseks oli sihtfinantseerimisena saadud 281 994 eurot.

Osaühing Avektra äritegevuse rahavood olid samuti analüüsitavatel aastatel positiivsed. Suurimad muutused äritegevuse rahavoogudes olid seotud äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete ning äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutuses. 2014 aastal suurenesid oluliselt ettevõtte laenuõuded, kasvades võrreldes 2013 aastaga 300% võrra. Samuti suurenesid 2014 aastal ostjate ettemaksed ligi 20 000 euro võrra, samas vähenesid ettevõtte võlad tarnijatele ligi 50% võrra. Rahavood investeerimistegevusest on kõigil viimasel neljal aastal olnud negatiivsed. Negatiivsuse põhjuseks on olnud ettevõtte suuremahuline investeerimine materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse. 2011 ja 2012 sai ettevõtte abi ka riigi poolsest sihtfinantseerimisest. Osaühing Avektra rahavood finantseerimistegevusest on viimasel kahel aastal olnud positiivsed. Laenati viimaste aastate jooksul rohkem, kui tagasi maksti. 2011 ja 2012 aasta negatiivsete rahavoogude põhjuseks on, et ettevõtte tasus olemasolevaid laene rohkem kui laenu aasta jooksul juurde võttis.

OÜ Viru Rand analüüsitavate aastate äritegevuse rahavood olid positiivsed 2011, 2013 ja 2014 aastal. 2012 aasta negatiivsete äritegevuse rahavoogude põhjus seisnes peamiselt ettevõtte äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete ning äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutuses. 2012 aastal suurenesid ettevõtte kirje nõuded ostjate vastu, mis koosnes peaauglikult ostjatelt laekumata arvetest. OÜ Viru Rand investeerimistegevuse rahavood on kõikide analüüsitavate aastate jooksul olnud negatiivsed, välja arvatud 2012 aastal, kui ei toimunud ühtegi tehingut materiaalse ja immateriaalse põhivaraga. Ettevõtte finantseerimistegevuse rahavood olid 2014 aastal negatiivsed, kuna laenu juurde ei võetud ja tegeleti vaid olemasolevate laenude tagasimaksetega, kapitalirendi põhiosa tagasimaksmisega ja faktooringu kohustuste vähendamisega.

Pärnu Kalamajakas OÜ viimase kahe aasta äritegevuse rahavood on olnud negatiivsed. 2013 aasta negatiivsuse peamisteks põhjustajateks olid varude muutus, äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus ning äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutuses, samuti vähenes ettevõtte ärikasum 40 000 eurolt 12 000 eurole. Varude muutus seisnes 2013 aasta müügiks ostetud kaupade 200% võrra suurenemisega. Äritegevusega seotud nõuded ja ettemaksed suurenesid 2013 aastal põhiliselt ostjate laekumata arvete arvel. Samuti suurenesid 2013 aastal ettevõtte võlad tarnijatele, võlad töövõtjatele ja maksuvõlad. Sarnaselt äritegevuse rahavoogudele on negatiivsed ka kahe viimase analüüsitava aasta investeerimistegevuse rahavood, selle põhjuseks on investeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning antud laenu. Pärnu Kalamajakas OÜ finantseerimistegevuse rahavood olid viimasel kahel aastal positiivsed, ehk võeti rohkem laenu, kui seda tagasi maksti. 2011 ja 2012 aastal maksti tagasi olemas olevaid laene, lisaks maksti 2012 aastal ka dividende summas 18 000 eurot.

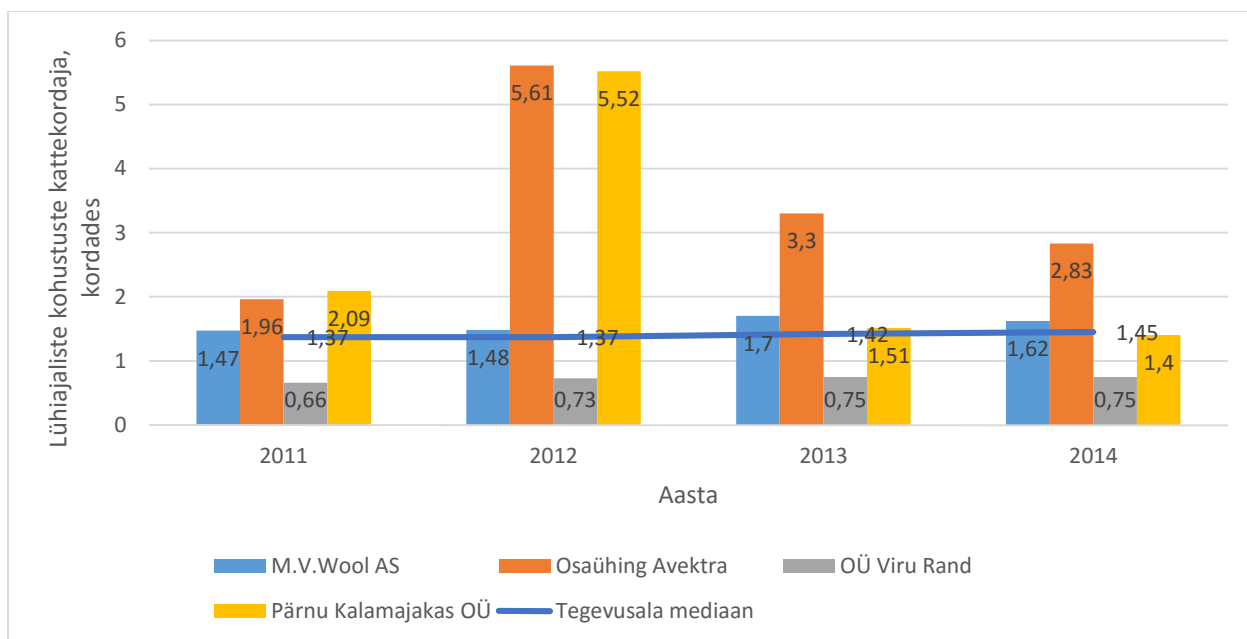
2.5. Suhtarvude analüüs

Järgnevalt teostatakse konkureerivate ettevõtete suhtarvude analüüs. Analüüsitud on ettevõtete likviidsust ja maksevõimet, käibekapitali, kapitali struktuuri ja erinevaid rentaablussuhtarve. Suhtarvu analüüsi läbi viimiseks on kasutatud ettevõtete 2011-2014 aastate bilansse ja kasumiaruandeid. Teostatud suhtarvude analüüs on leitav lõputöö lisadest (vt lisa 18).

Enamlevinud likviidsuse ja maksevõime näitajaks on lühiajalise võlgnevuste kattekordaja ehk maksevõime tase. Lühiajaliste kohustuste kattekordaja on suhtarv, mis näitab ettevõtte võimet tasuda lühiajalisi võlgnevusi (8, lk 206). Sellega võrreldakse käibevarade üldist summat lühiajaliste kohustustega. (26, lk 19) Suhtarv lühiajaliste kohustuste kattekordaja näitab, millises ulatuses käibevara katab bilansipäeval arvel olevad lühiajalised kohustused. (10, lk 108) Suhtarv väljendub kordades ja kaua aega loeti heaks tulemuseks kui lühivõlgade kattekordaja on 2 või suurem. (2, lk 309). Tänapäeval on heaks tulemuseks kui käibevarade maksumus ületab ettevõtte lühiajalisi kohustusi vähemalt 1,6 korda. Ettevõtte lühiajaliste kohustuste kattekordaja peab alati olema suurem, kui ettevõtte kiire maksevalmiduse kordaja ehk happetest. (9, lk 82). Antud näitaja väärtus sõltub palju sellest, millest on lähtutud vara liigitamisel käibevaraks ja põhivaraks. Lühiajaliste kohustuste kattekordaja peamiseks puuduseks on, et ta ignoreerib käibevara struktuuri. Käibevara võib küll olla palju, kuid firma tegelik maksevõime sõltub oluliselt käibevara struktuurist (võlgu on rahaga kergem kustutada kui näiteks varudega). Samuti on näitaja arväärtus oluliselt mõjutatud käibevara arvestusmeetoditest. Kui hindade pideva tõusu tingimustes

kasutatakse varude arvestuses FIFO-meetodit, on varude maksumus suurem ja ka reaalsem kui teiste meetodite puhul (2, lk 309) Lühiajaliste kohustuste kattekordajat arvutatakse järgnevalt (vt valem 1):

$$\text{Lühiajaliste kohustuste kattekordaja} = \frac{\text{Käibevara}}{\text{Lühiajalised kohustused}} \quad (1)$$

Joonis 11. Ettevõtete lühiajaliste kohustuste kattekordaja koos tegevusala mediaaniga

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 11 on näha, et ettevõtte M.V.Wool AS-i lühiajaliste kohustuste kate viimase nelja aasta näitajad on olnud kõik üle vastava aasta tegevusala mediaani. Aastatel 2011 ja 2012 olid näitajad alla 1,6, mida võib pidada rahuldavateks. Aastatel 2013 ja 2014 oli maksevõime hea ja kohustuste tasumisega probleeme polnud.

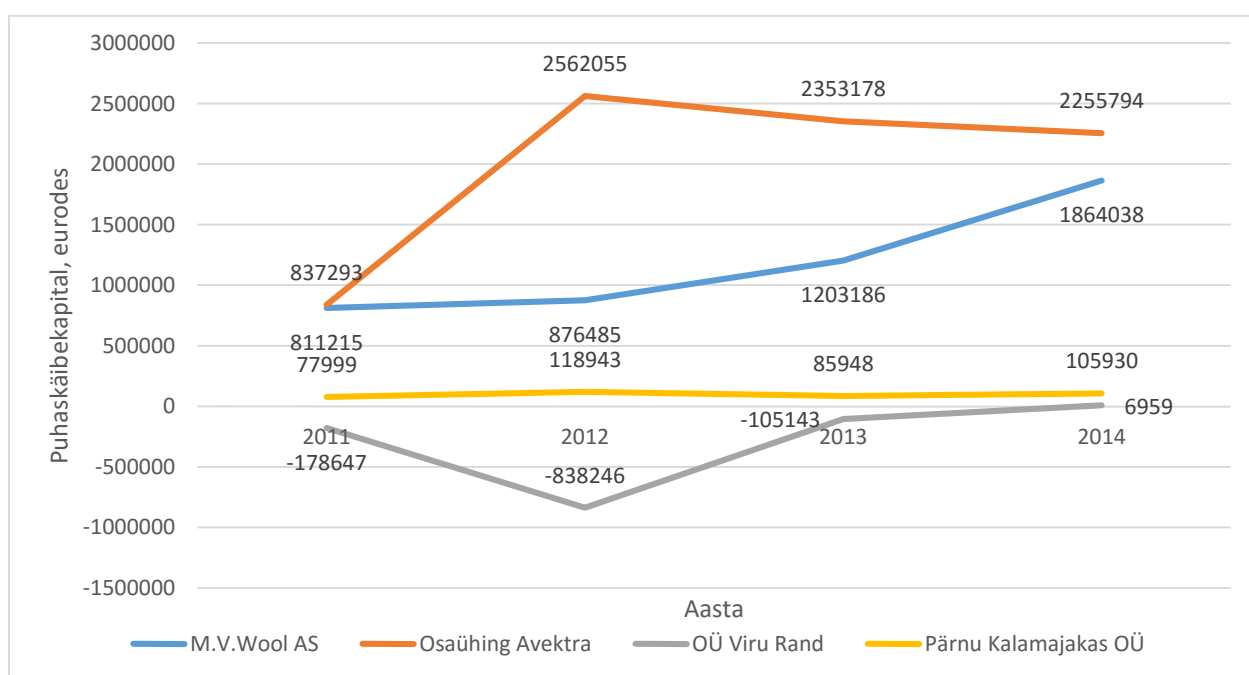
Osaühing Avektra lühiajaliste kohustuste kate oli viimasel nelja aastal samuti üle tegevusala mediaani. Aastal 2012 oli näitaja 3,5 korda ja 2013 aastal 2 korda kõrgem kui heaks tulemuseks loetakse. Selle põhjuseks võis olla ülemäärane investeerimine käibevarasse või probleemid lühiajalise krediidi saamisega. Üldiselt Osaühing Avektral näitajad oli head ja maksevõimega lähiaastatel probleeme polnud.

Viru Rand OÜ viimase nelja aasta lühiajaliste kohustuste kattekordaja näitajad on olnud võrreldavate ettevõtete halvimad. Kõikide aastate näitajad on ligi 2 korda väiksemad kui tegevusala mediaanid, mida võib pidada väga nõrgaks tulemuseks. Selle põhjuseks võib olla et mõnda liiki käibevara on vähe või on ettevõtte kohustused liiga suured.

Pärnu Kalamajakas OÜ näitaja on viimasel kahel aastal langenud, olles siiski ligi lähedased tegevusala keskmisele näitajale. 2012 aastal oli näitaja ligi 3,5 korda kõrgem kui tegevusala keskmine. Selle põhjuseks võis olla sarnaselt Osühing Avektra tulemusele ülemäärane investeerimine käibevarasse või probleemidele lühiajalise krediidi saamisele. Üldiselt võib aga väita, et suhtarv oli valdavalt hea ja maksevõimega tõenäoliselt probleeme ei olnud.

Puhaskäibekapital ei ole suhtarv. Tegemist on rahalise näitajaga, mis väljendub eurodes. Ettevõtte puhaskäibekapital peaks olema positiivne ja tuleks võrrelda eelnevate majandusaastatega (8, lk 206). Puhaskäibekapital pakub lühiajalistele kreditoridele huvi seetõttu, et näitab, kui suures summas on käibevara finantseerimiseks kasutatud omakapitali ja pikaajalist võõrkapitali. Heaks tulemuseks loetakse kui puhaskäibekapital on 5-6 korda väiksem müügitulust. (2, lk 308) Puhaskäibekapitali arvutatakse järgnevalt (vt valem 2):

$$\text{Puhaskäibekapital} = \text{Käibevara} - \text{lühiajalised kohustused} \quad (2)$$

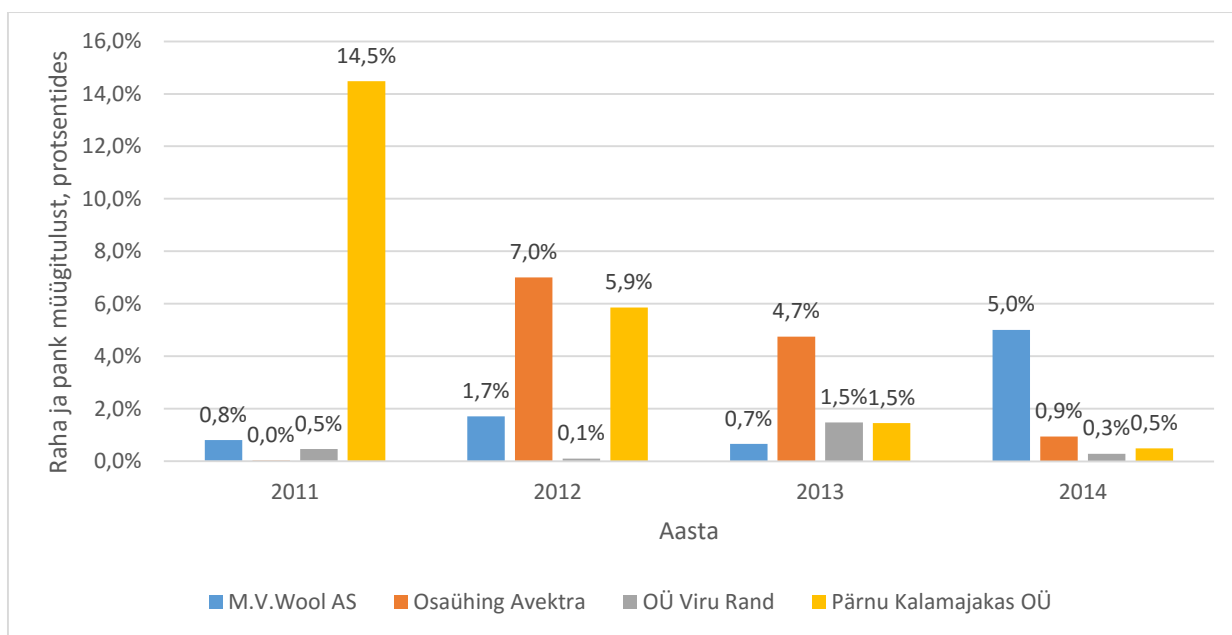
Joonis 12. Puhaskäibekapital

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 12 on näha, et puhaskäibekapitali järgi polnud analüüsitavatel aastatel likviidsusega probleeme M.V.Wool ASil ja Osühing Avektral. Ka Pärnu Kalamajakas OÜ puhaskäibekapital oli positiivne. OÜ Viru Rand puhaskäibekapital oli aastatel 2011-2013 negatiivne, 2014 aastal oli ettevõtte puhaskäibekapital napilt positiivne. Tõenäoliselt oli ettevõttel Viru Rand OÜl aastatel 2011-2013 likviidsuse ja maksevõime probleeme.

Likviidsus ja maksejõulisuse suhtarv Raha ja pank % müügituludest näitab, mitu päeva ettevõtte saab oma jooksvaid kulusid katta. Tootmisettevõtte puhul peetakse heaks tulemuseks kui raha ja pangakonto suhe müügituludesse on keskmiselt 5-7% ehk 18-25 päeva. (10, lk 101) Raha ja pank % müügituludest arvutatakse järgnevalt (vt valem 3):

$$\text{Raha ja pank \% müügituludest} = \frac{\text{Raha ja pank} \cdot 100}{\text{Müügitulu}} \quad (3)$$

Joonis 13. Raha ja pank % müügituludest

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 13 on näha, et M.V.Wool AS 2014 aasta näitajat 5% võib pidada heaks tulemuseks. Eelnevad kolm aastat on olnud väga kehvade tulemusega. Selle põhjuseks oli kas liiga vähe rahalisi vahendeid või liiga suur müügitulu.

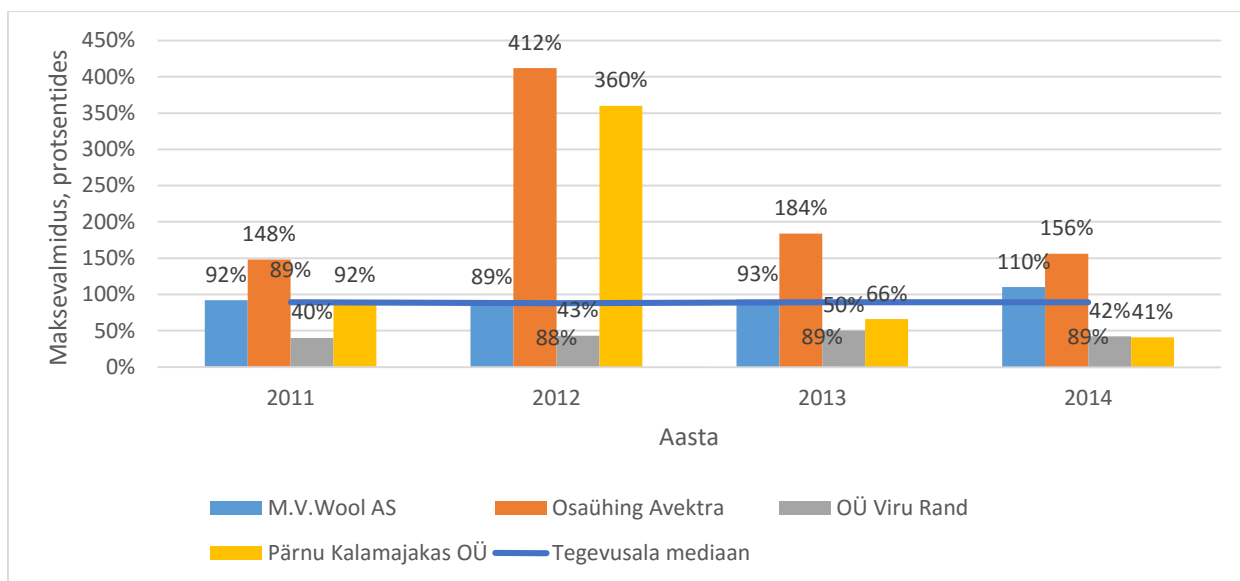
Osaühing Avektra 2012 ja 2013 aasta näitajate tulemused olid väga head ja maksevõime ning likviidsusega probleeme polnud. 2014 aastal oli aga suhtarvu protsent väga kehv, mis viitab likviidsus probleemidele.

OÜ Viru Rand tulemused on viimasel neljal aastal olnud stabiilselt kehvad, viidates maksevõime probleemidele.

Pärnu Kalamajakas OÜ 2011 aasta väga kõrge näitaja põhjuseks oli vahetult enne bilansi päeva toimunud rahaliste vahendite suurenemine seoses materiaalse põhivara müügiga. 2012 aasta näitaja oli hea ja likviidsusega probleeme polnud. Viimasel kahel aastal on näitaja järjest langenud, mis viitab rahaliste vahendite nappusele ja probleemidele maksevõimega.

Suhtarv maksevalmidus näitab ettevõtte suutlikkust tasuda oma lühiajalised kohustused bilansipäeva seisuga. (10, lk 104) Maksevalmidust võib tõlgendada ka teisiti – kui palju on kiirelt käibivat käibevara lühiajaliste kohustuste iga euro kohta. Kaua aega loeti, et heaks tulemuseks on kui maksevalmidus on vähemalt 100%. Tänapäeval peetakse heaks kui happetesti väärtus on vähemalt 90%. (2, lk 310) Maksevalmidust arvutatakse järgnevalt (vt valem 4):

$$\text{Maksevalmidus \%} = \frac{\text{Raha ja pank+likviidsed vaartpaberid+ettemaksed}}{\text{Lühiajalised kohustused}} \quad (4)$$

Joonis 14. Maksevalmidus, protsentides koos tegevusala mediaaniga

Allikas: autori joonis.

Jooniselt 14 on näha, et ettevõtte M.V.Wool AS maksevalmidus on viimastel aastatel olnud stabiilselt hea ja tegevusala mediaaniga samal tasemel. Likviidsuse ja maksevõimega ettevõttel probleeme olnud ei olnud.

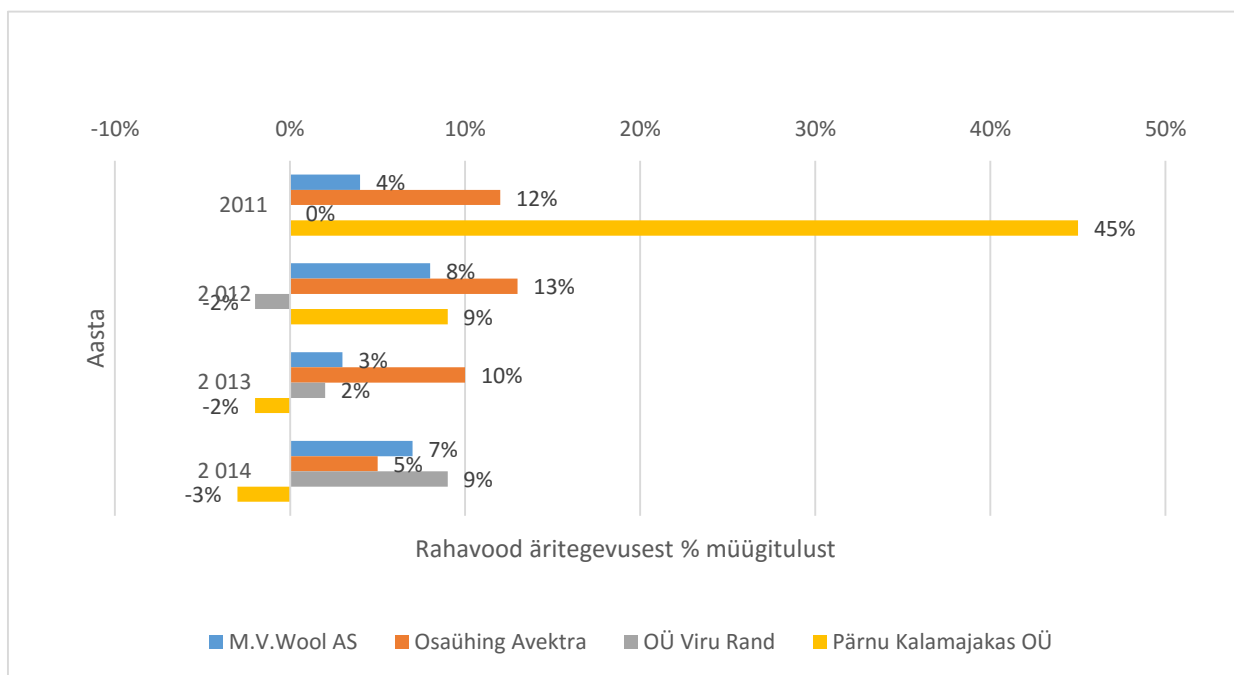
Osühing Avektra maksevalmiduse näitaja on viimasel neljal aastal olnud ligi kaks korda üle tegevusala keskmise. Aastal 2012 oli Osühing Avektra maksevalmiduse näitaja 4 korda suurem kui heaks loetakse, selle põhjuseks oli käibevarade suurenemine varude ja raha arvel. Samuti oli see tingitud ettevõtte lühiajaliste kohustuste vähenemisest.

OÜ Viru Ranna kehvide näitajate põhjuseks on suured laenukohustused.

Pärnu Kalamajakas OÜ maksevalmidus on viimasel kahel aastal langenud kriitilise piirini, sest ettevõtte on suurendanud oma laenu kohustusi ja mis tähendab, et ettevõttel on tõenäoliselt olnud probleeme kohustuste katmisega. 2012 aasta väga hea näitaja taga on pangalaenu tasumine ja lühiajaliste kohustuste vähenemine.

Rahavood äritegevusest % müügitulust näitab ettevõtte võimet luua lisanduvaid äritegevuse rahavoogusid. Äritegevuse rahavood peaksid olema positiivsed. Positiivsed äritegevuse rahavood näitavad, et äritegevus toob raha sisse. (10, lk 114) Rahavood äritegevusest % müügitulust arvutatakse järgnevalt (vt valem 5):

$$\text{Rahavood äritegevusest \% müügitulust} = \frac{\text{äritegevuse rahavood}}{\text{müügitulu}} \quad (5)$$

Joonis 15. Rahavood äritegevusest % müügitulust

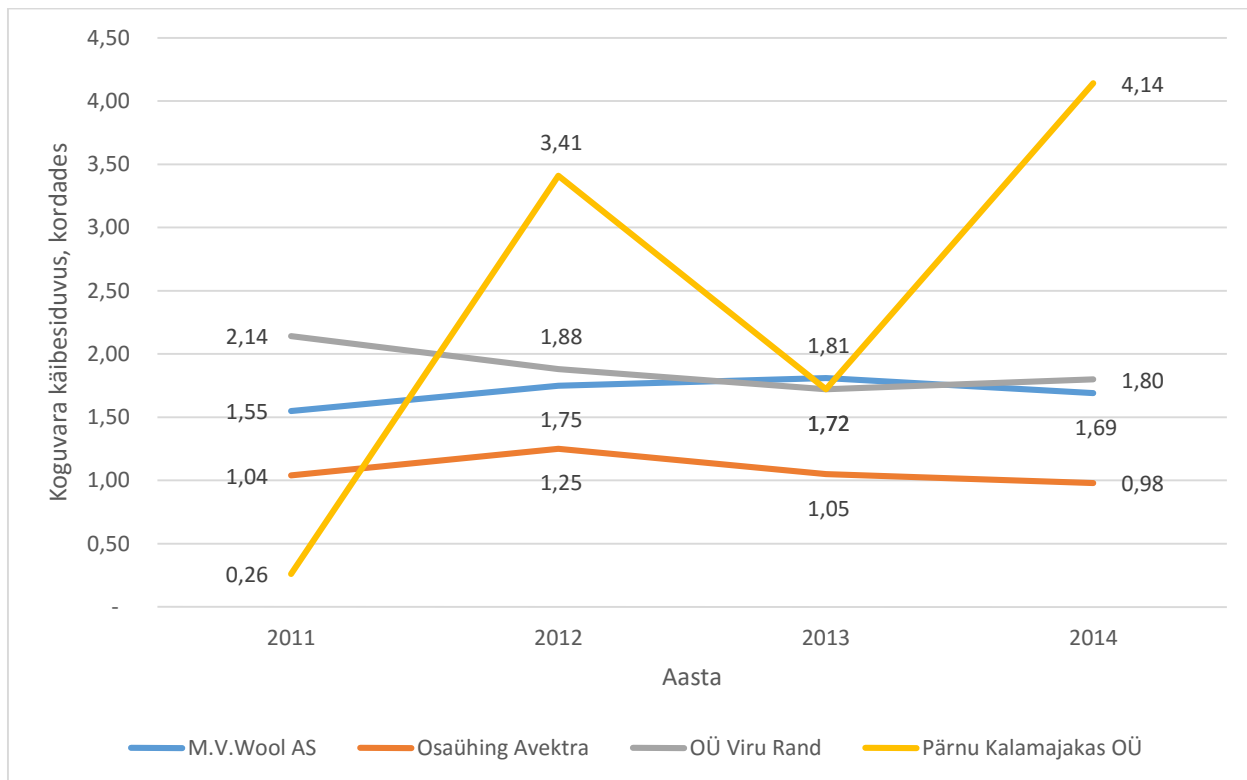
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 15 on näha, et ettevõtetel M.V.Wool AS ja Osaühing Avektra rahavood äritegevusest % müügitulust on aastatel 2011-2014 olnud positiivsed ja kõige stabiilsemad ehk nendel ettevõtetel on olnud kõige suurem potentsiaal luua lisaväärtust äritegevusest. Pärnu Kalamajakas OÜ 2011 aasta näitaja on võrreldavatel aastatel teistest ettevõtetest oluliselt parem, kuid viimasel kahel aastal on rahavood äritegevusest % müügitulust olnud negatiivne, mis tähendab, et ettevõtte äritegevus ei ole raha sisse toonud.

Käibekapitali suhtarvudest analüüsitakse koguvara käibesiduvust ja põhivara käibesiduvust. Koguvara käibesiduvus ehk varade tootlus ehk varade käibesagedus näitab ettevõtte varade kasutamise efektiivsust. Sisuliselt hinnatakse, kas vara kasutatakse müügikäibe taseme juures efektiivselt. Kui ettevõttel ei ole piisavalt varasid, ei saa genereerida küllaldast müügikäivet ja

ettevõtte ei saa kasumit teenida. (17, lk 113) Mida kõrgem on antud näitaja, seda efektiivsemalt varasid kasutatakse. (26, lk 23) Koguvara käibesiduvust arvutatakse järgnevalt (vt valem 6):

$$\text{Koguvara käibesiduvus} = \frac{\text{Müügitulu}}{\text{Keskmise koguvara}} \quad (6)$$

Joonis 16. Koguvara käibesiduvus

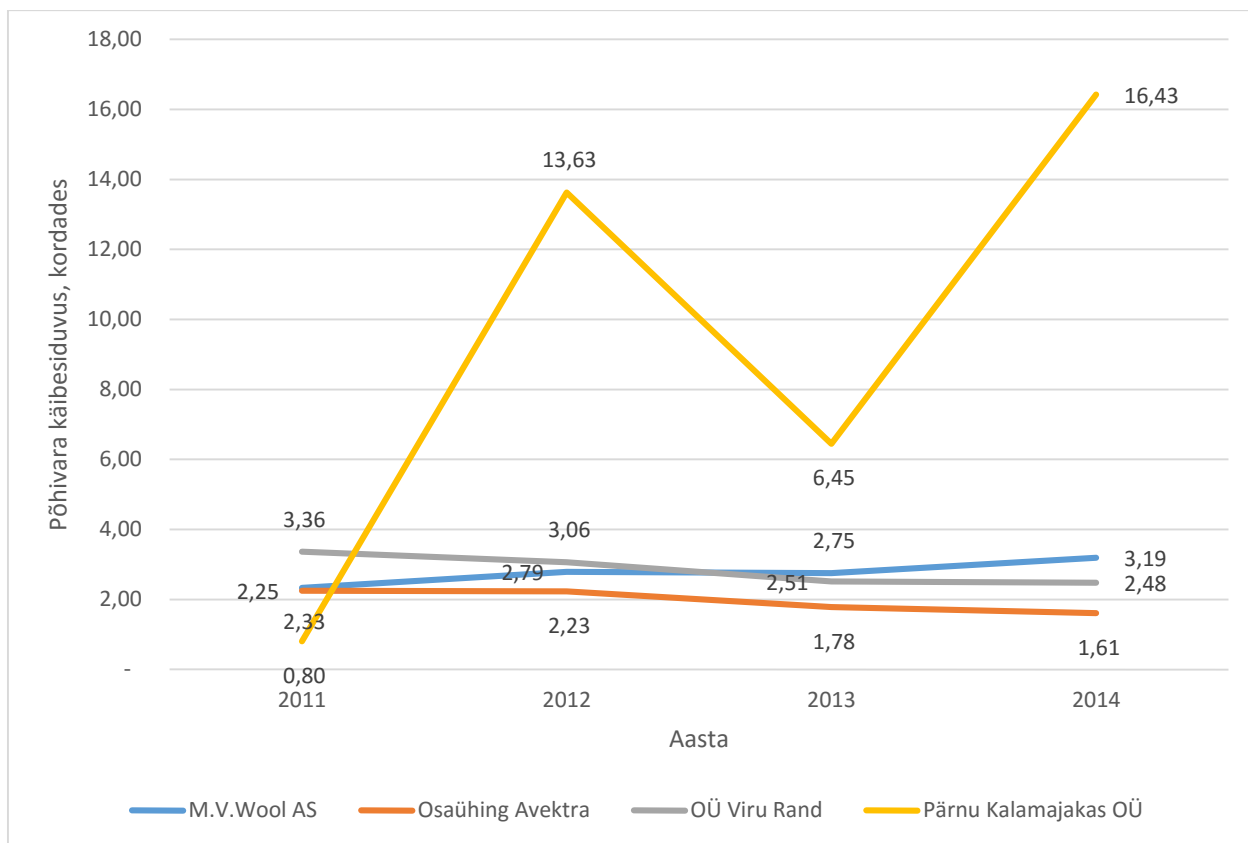
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 16 on näha, et ettevõtete M.V.Wool AS, Osaühing Avektra ja OÜ Viru Rand varasid kasutati analüüsitava aastate müügikäivete tasemete juures stabiilselt efektiivselt. Kuigi kõigi kolme ettevõtte 2014 aasta koguvara käibesiduvus on langenud võib siiski järeldada, et ettevõtete varasid kasutati efektiivselt.

Kõige efektiivsemalt kasutati ettevõtte varasid Pärnu Kalamajakas OÜ poolt 2012 ja 2014 aastal. Nendel aastatel on ettevõtte näitajad mitme kordselt teiste ettevõtete näitajatest paremad.

Põhivarade käibesiduvus ehk põhivarade tootlus näitab, mitu tsüklit läbivad ettevõtte varad perioodi jooksul. Suhtarvuga mõõdetakse juhtkonna töö efektiivsust põhivarade kasutamisel. (17, lk 114) Põhivara käibesiduvust arvutatakse järgnevalt (vt valem 7):

$$\text{Põhivara käibesiduvus} = \frac{\text{Müügitulu}}{\text{Põhivara keskmine maksumus}} \quad (7)$$

Joonis 17. Põhivara käibesiduvus

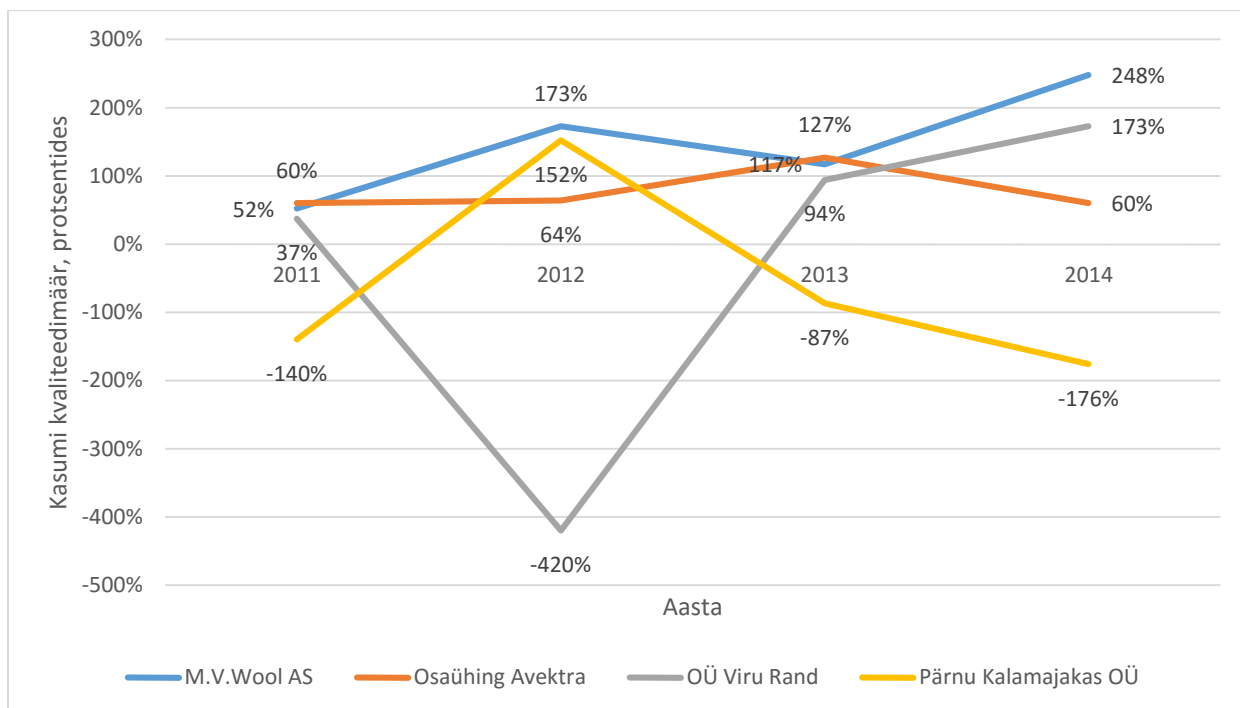
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 17 on näha, et sarnaselt koguvara käibesiduvusele on ettevõtte Pärnu Kalamajakas OÜ põhivara käibesiduvus aastatel 2012 kuni 2014 olnud oluliselt suurem ja parem, kui teistel ettevõtetel. Suhtarvu tulemuse alusel võib väita, et ettevõtte juhtkond on kõige paremini hakkama saanud põhivarade efektiivse kasutamisega.

Sarnaselt koguvara käibesiduvusele on ka põhivara käibesiduvuse põhjal ettevõtete M.V.Wool AS, Osaühing Avektra ja OÜ Viru Ranna tulemused võrreldavate aastate lõikes stabiilsed. Osaühing Avektra põhivara käibesiduvus on viimastel aastatel olnud kerges langustrendis ja võrreldavatest ettevõtetest kõige kehvem.

Kasumi kvaliteedimäär näitab, kui oskuslikult ettevõtte oma kasumi rahaks suudab muuta. Soovitavalt võiks see suhtarv olla vähemalt 100%. (28) Kasumi kvaliteedimäära arvutatakse järgnevalt (vt valem 8):

$$\text{Kasumi kvaliteedimäär} = \frac{\text{Rahavood äritegevusest}}{\text{ärikasum}} \quad (8)$$

Joonis 18. Kasumi kvaliteedimäär

Allikas: autori koostatud

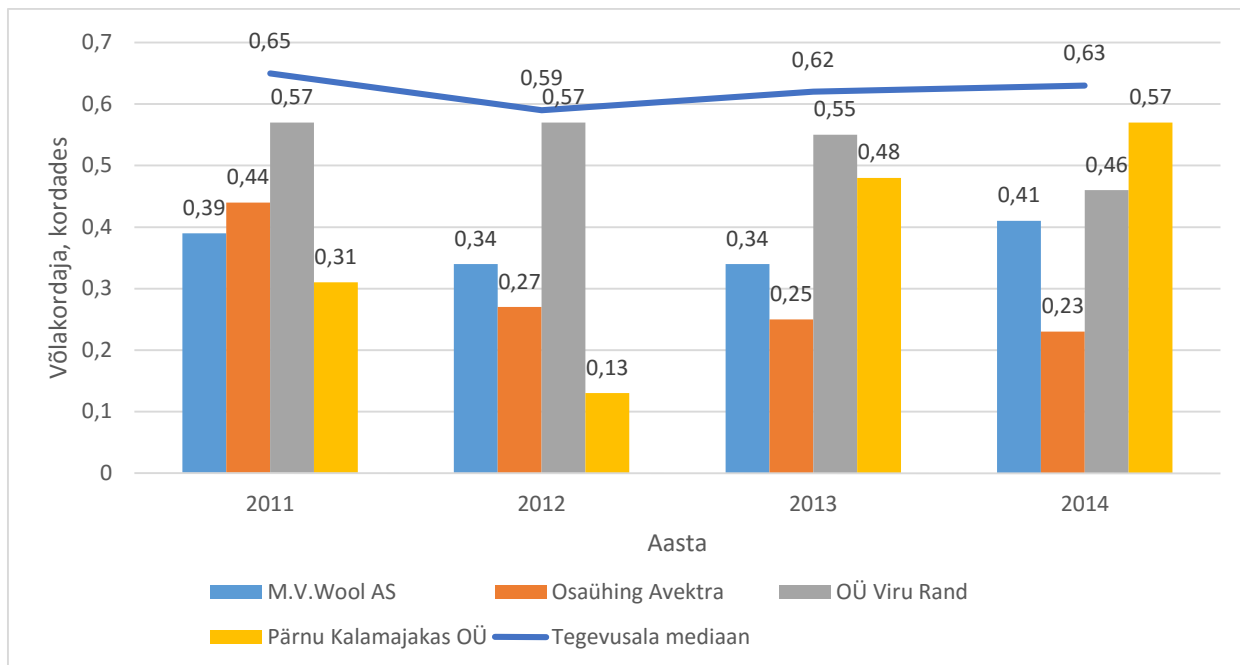
Jooniselt 18 on näha, et kõige oskuslikumalt suudab kasumi rahaks muuta M.V.Wool AS, kelle viimase kolme aasta näitajad on üle 100%. Osühing Avektra viimase aasta kasumi kvaliteedi langus tuleneb äritegevuse rahavoogude vähenemisest. Äritegevuse rahavoogude vähenemise põhjuseks on kirjete äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete ning äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete suurenemine. Äritegevusega seotud nõuded ja ettemaksed suurenesid peamiselt laenu ja intressinõuete suurenemise arvel. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete suurenemine toimus peamiselt tarnijate võlgade vähenemise ja ostjate ettemaksete suurenemise arvel.

OÜ Viru rand ja Pärnu Kalamajakas OÜ negatiivsete kasumi kvaliteedimäära näitajate põhjuseks oli negatiivsed äritegevuse rahavood. Pärnu Kalamajakas OÜ negatiivsete äritegevuse rahavoogude põhjuseks oli 2014 aastal peamiselt varude muutuse arvel, kui soetati müügiks kaupa ja kinnistuid.

Kapitalstruktuuri ja võimenduse suhtarvudest analüüsiti ettevõtete võlakordajat, omakapitali võlasiduvust, intressikulude kattekordajat ja omandikordistit. Võlakordaja ehk kohustiste osatähtsust näitav suhtarv näitab võõrkapitali osatähtsust bilansimahust (8, lk 241) See näitab, kui suurel määral on firma vara finantseeritud laenukapitaliga. (2, lk 315) Heaks tulemuseks loetakse 0,5 ehk 50% ettevõtte varadest on finantseeritud omakapitaliga ja 50% laenukapitaliga. Ettevõtte

võib edukalt tegutseda ka 60-70% võlakordaja korral. (26, lk 25) Võlakordajat tuleks võrrelda teiste konkureerivate ettevõtetega. (8, lk 242) Võlakordajat arvutatakse järgmiselt (vt valem 9):

$$\text{Võlakordaja} = \frac{\text{Kohustised}}{\text{Kogupassiva}} \quad (9)$$

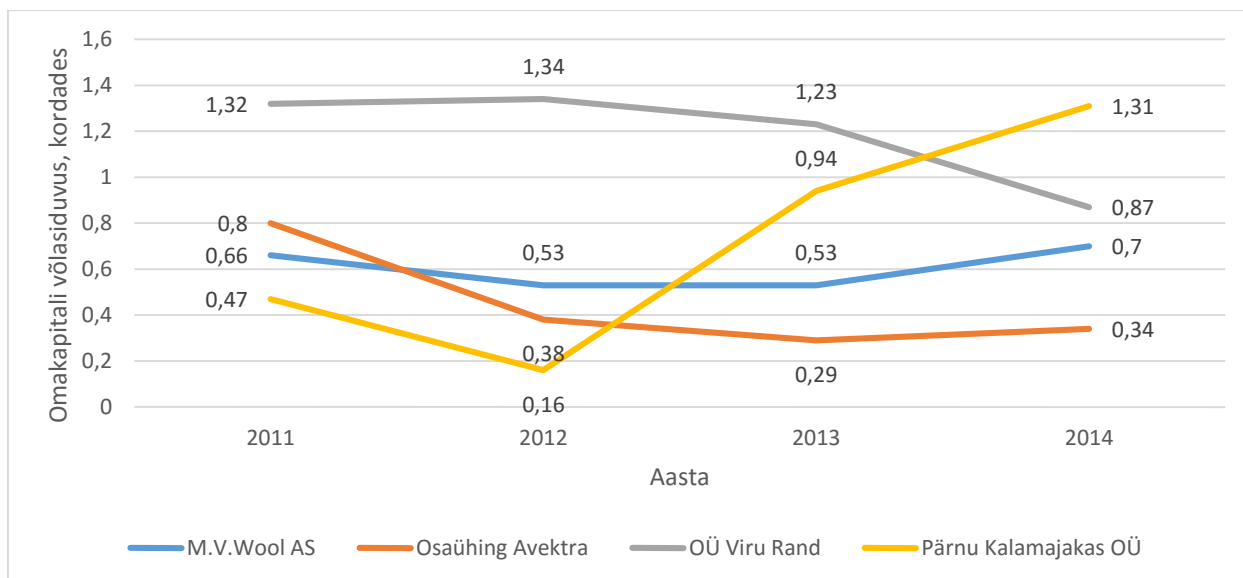
Joonis 19. Ettevõtete võlakordajad koos tegevusala mediaaniga

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 19 on näha, et kõikide võrreldavate ettevõtete võlakordaja ehk laenukapitaliga finantseeritud varade osatähtsus on väiksem kui tegevusalas keskmiselt. Ettevõtte M.V.Wool ASi võlakordaja on olnud analüüsitavate aastate jooksul olnud kõige stabiilsem. Kõige madalamate näitajatega on Osaühing Avektra võlakordajad. Kõige kõrgemad näitajad on OÜ Viru Rannal, jäädes siiski alla tegevusala keskmise.

Omakapitali võlasiduvus väljendab kohustuste suhet omakapitali, iseloomustades võõrkapitali kasutamise seotud riski. (2, lk 316) Kohustuste ja omakapitali suhe näitab meile mitu korda on kohustused suuremad omakapitalist. (10, lk 173) Heaks tulemuseks loetakse, et lühiajalised kohustused ei tohiks omakapitali ületada rohkem kui 1,25 korda. Omakapitali võlasiduvuse teiseks nõudeks on, et lühiajalised kohustused ei tohiks omakapitali summaga võrreldes moodustada rohkem kui 80% ja pikaajalised kohustused rohkem kui 50%. (2, lk 316) Omakapitali võlasiduvust arvutatakse järgnevalt (vt valem 10):

$$\text{Omakapitali võlasiduvus} = \frac{\text{Kohustised}}{\text{Omakapital}} \quad (10)$$

Joonis 20. Omakapitali võlasiduvus

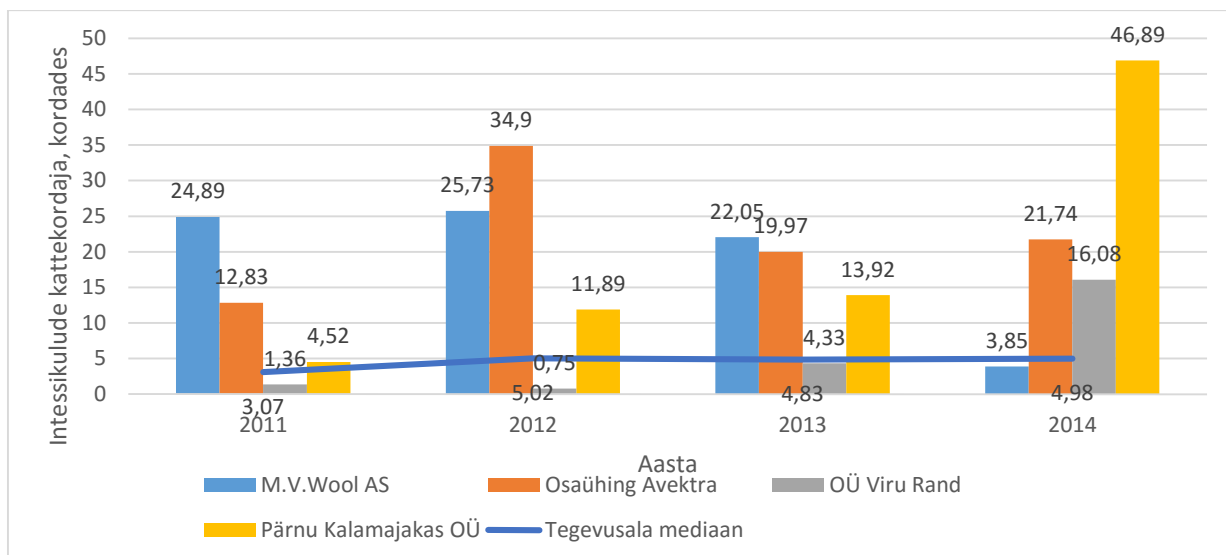
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 20 on näha, et omakapitali võlasiduvus on konkureerivatel ettevõtetel üldiselt korras. Kõige paremad näitajad on kõigil analüüsitavatel aastatel ettevõtetel M.V.Wool AS ja Osäühing Avektral. Kuigi ettevõtte M.V.Wool ASi tulemus on viimasel aastal natuke tõusnud, on ettevõttel siiski kõige stabiilsemad näitajad – jäädes 0,5 ja 0,7 vahele.

OÜ Viru Rand viimase kahe aasta näitaja on samuti alla 1,25. Pärnu Kalamajakas OÜ näitajad on viimasel kahel aastal paranenud. 2013 aasta näitajat võis veel väga heaks pidada. 2014 aasta kehva näitaja põhjuseks olid ettevõtte suurenenud laenukohustused.

Intressikulude kattekordaja iseloomustab ettevõtte võimet katta intressikulud kasumi arvel, kusjuures arvesse võetakse tavaliselt ärikasum. Näitaja arvväärus peaks olema võimalikult kõrge. Heaks tulemuseks loetakse kui intressikulude kattekordaja on 2 või suurem. Kui intressikulude kattekordaja on väiksem kui 1, ei kata ärikasum intressikulu. (2, lk 316-317) Intressikulude kattekordajat arvutatakse järgnevalt (vt valem 11):

$$\text{Intressikulude kattekordaja} = \frac{\text{Ärikasum}}{\text{Intressikulud}} \quad (11)$$

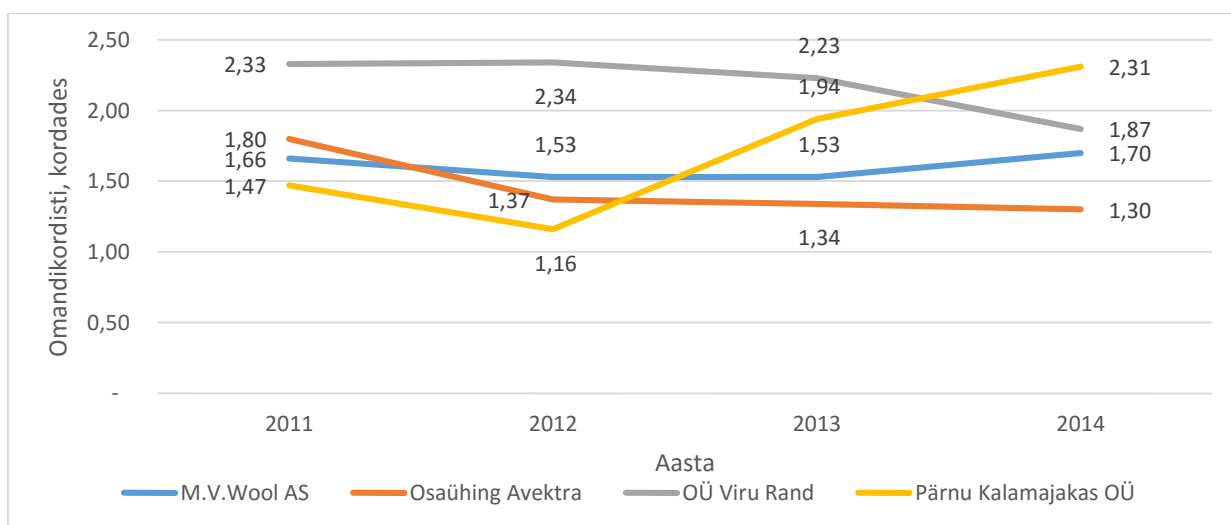
Joonis 21. Intressikulude kattekordaja

Allikas: autori koostatud

Üldiselt võib joonise 21 järgi järeldada, et ettevõtete näitajad olid väga head, kõikidel on viimastel aastatel intressikulude kattekordaja üle 3 korra. Analüüsitava ettevõtete kõige kehvemad intressikulude kattekordajad on OÜ Viru Rannal, kelle tulemused jäid alla ka tegevusala keskmistele. 2011 ja 2012 aastal ei katnud OÜ Viru Rand ärikasum intressikulud.

Omandikordisti on tuntuim võimendussuhtarv. See näitab, mitu korda ületab ettevõtte kogukapital omakapitali. (2, lk 317) Omandikordistit arvutatakse järgnevalt (vt valem 12):

$$\text{Omandikordisti} = \frac{\text{Passiva}}{\text{Omakapital}} \quad (12)$$

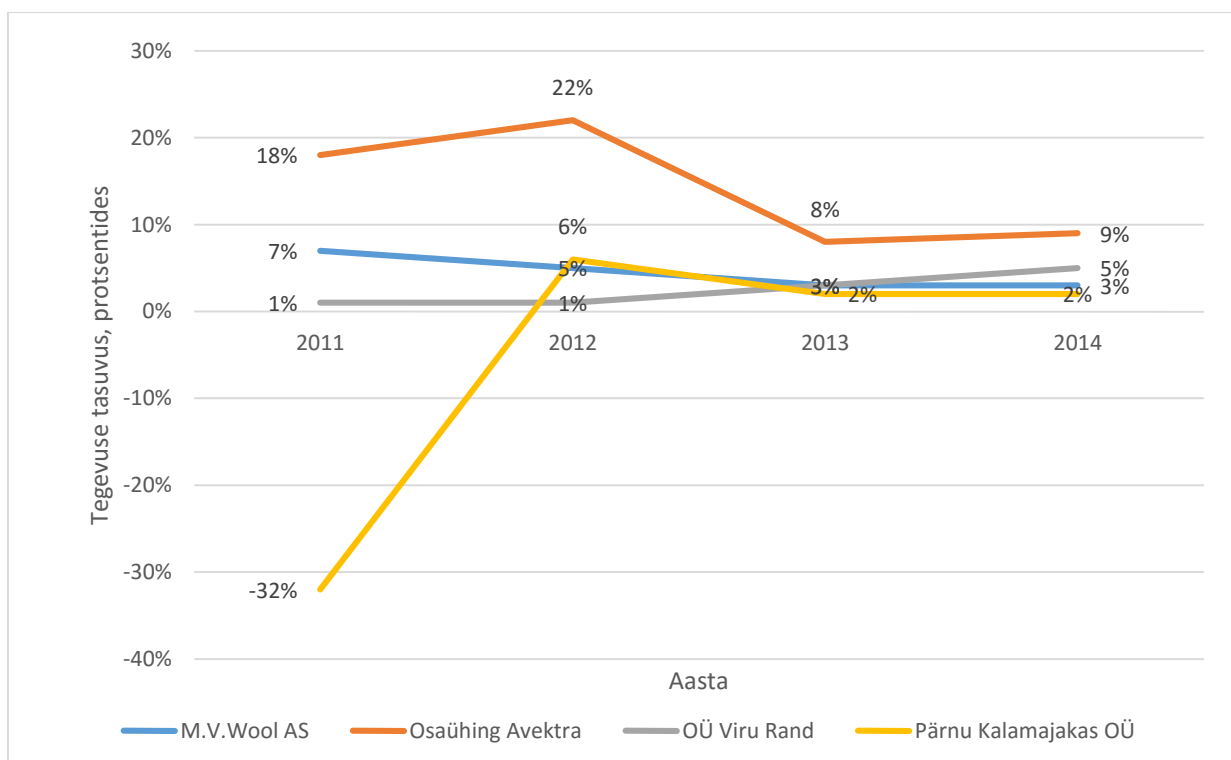
Joonis 22. Omandikordisti

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 22 nähtub, et kõige vähem on end võimendanud M.V.Wool AS ja Osühing Avektra, kes on end võimendanud keskmiselt pool teist korda. OÜ Viru Rand on end võimendanud võrreldavate ettevõtete seast enim. 2011, 2012 ja 2013 aastal oli ettevõtte võõrkapitaliga finantseeritud osa üle kahe korra suurem omakapitaliga finantseeritud osast. 2014 aastal vähenesid ettevõtte laenukohustused ja sellega seoses langes ka ettevõtte omandikordisti näitaja. Pärnu Kalamajakas OÜ omandikordisti on viimastel aastatel järsult kasvanud, moodustades 2014 aastal juba üle kahe korra omakapitalist. Ettevõtte laenukohustused on viimastel aastatel oluliselt kasvanud, sellest ka omandikordisti tõus.

Rentaabluse analüüsimiseks on valitud suhtarvud tegevuse tasuvus, müügikäibe puhasrentaablus, koguvara puhasrentaablus ja omakapitali puhasrentaablus. Tegevuse tasuvus näitab, mitu % igast müügituluna kajastatud eurost on alles enne finantskulusid ja tulumaksu. Suhtarv näitab tegevuse efektiivsust ja ei sõltu sellest kas ettevõtet on finantseeritud võõrkapitaliga või omakapitaliga. Tegevuse tasuvuse suhtarv peaks olema positiivne. (10, lk 195) Tegevuse tasuvust arvutatakse järgnevalt (vt valem 13):

$$\text{Tegevuse tasuvus \%} = \frac{\text{Kasum enne finantskulusid ja makse} \cdot 100}{\text{Muugitulud}} \quad (13)$$

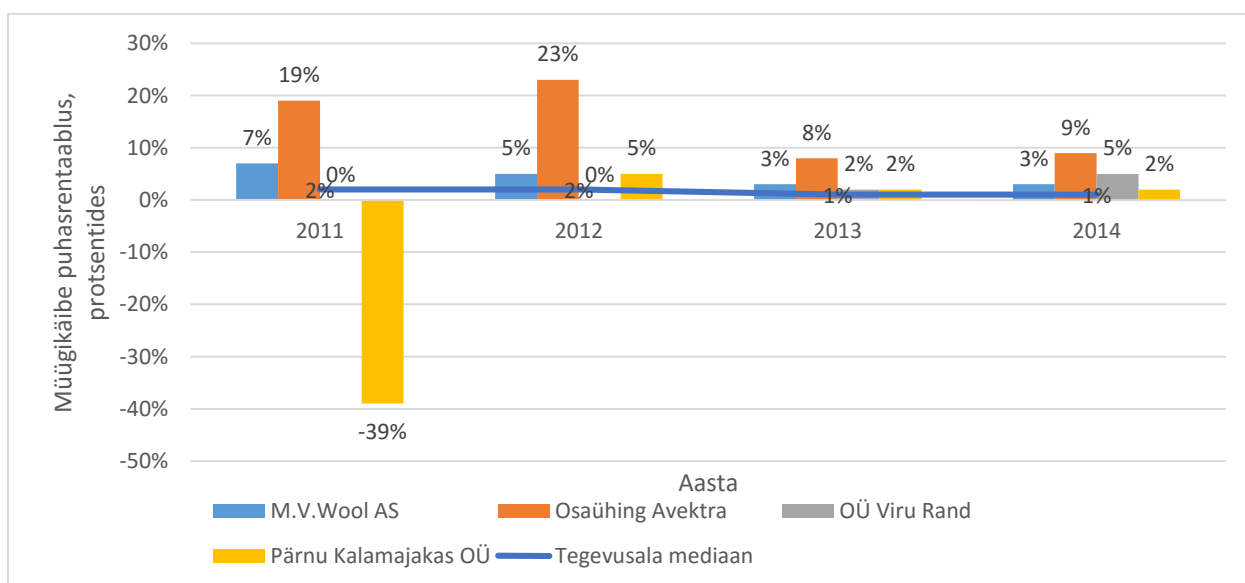
Joonis 23. Tegevuse tasuvus, protsentsides

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 23 on näha, et kõige paremad tegevuse tasuvuse näitajad läbi analüüsitavate aastate on Osühing Avektral. M.V.Wool ASil, OÜ Viru Rannal ja Pärnu Kalamajakas OÜl on viimasel kolmel aastal olnud stabiilsed. 2011 aasta Pärnu Kalamajakas OÜ negatiivse tegevustasuvuse põhjuseks oli kahjum enne finantskulusid ja makse.

Müügikäibe puhasrentaablus on üks kõige sagedamini kasutatavaid rentaablusnäitajaid. See näitab puhaskasumi osatähtsust müügikäibest. Sisuliselt näitab müügikäibe puhasrentaablus mitu senti teenis ettevõtte müügikäibe igalt eurolt. (2, lk 320) Suhtarv peaks olema positiivne. Näitajat saab parendada kui puhaskasumit suurendada või müügitulusid vähendada. (10, lk 205). Müügikäibe puhasrentaablust arvutatakse järgnevalt (vt valem 14):

$$\text{Müügikäibe puhasrentaablus} = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Müügikäibe}} \quad (14)$$

Joonis 24. Müügikäibe puhasrentaablus koos tegevusala mediaaniga

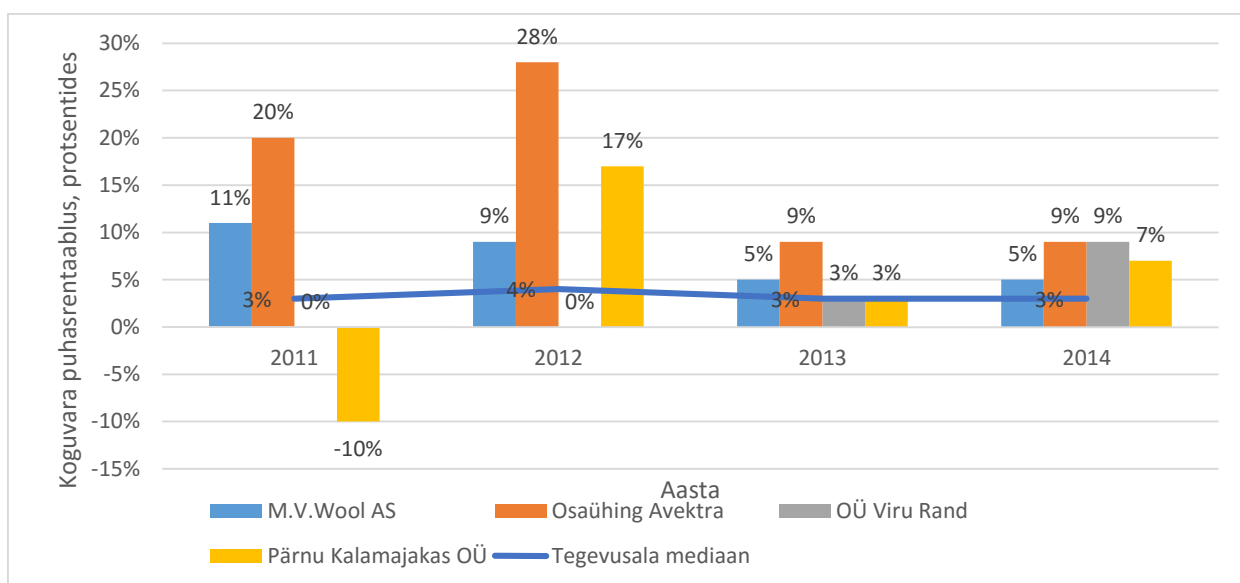
Allikas: autori koostatud

Jooniselt 24 on näha, et müügikäibe puhasrentaabluse näitajad olid võrreldavate aastate jooksul parimad Osühing Avektral, mis olid ligi 10 korda kõrgemad kui vastavate aastate tegevusala keskmised. Viimastel aastatel on languses olnud ettevõtte M.V.Wool ASi müügikäibe puhasrentaablus, langedes nelja aasta jooksul seitsmelt kolme protsendini. Müügikäibe tasuvus on viimasel neljal aastal kasvanud OÜ Viru Rannal. Pärnu Kalamajakas OÜ 2011 aasta negatiivse rentaabluse põhjuseks oli negatiivne puhaskasum.

Koguvara puhasrentaablus näitab, kui palju puhaskasumit teenis ettevõttesse paigutatud iga euro. Samuti kajastab see juhtimise tõhusust firma vara kasutamisel kasumi genereerimiseks. Koguvara

puhasrentaablus on ettevõtte edukuse üks võtmenäitaja ja hea ettevõtte koguvara puhasrentaablus peaks kindlasti olema suurem kui deposiidi intressimäär. Koguvara puhasrentaablust peetakse sageli tähtsaimaks suhtarvuks. (2, lk 322) Suhtarv peaks olema positiivne. (10, lk 207) Koguvara puhasrentaablust arvutatakse järgnevalt (vt valem 15):

$$\text{Koguvara puhasrentaablus} = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Koguvara}} \quad (15)$$

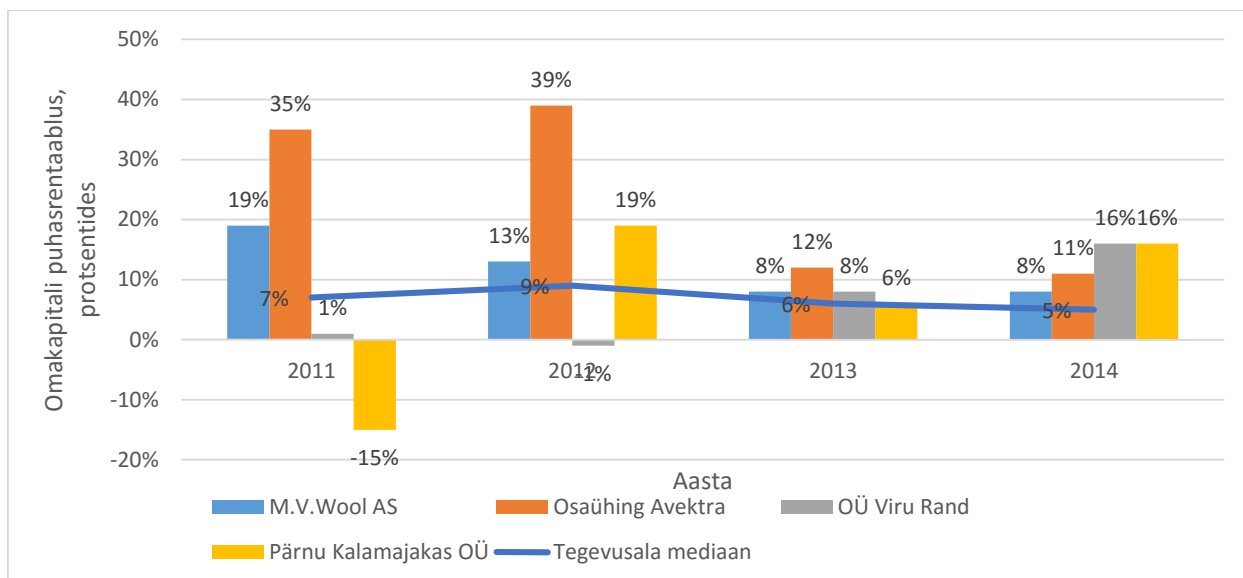
Joonis 25. Koguvara puhasrentaablus koos tegevusala mediaaniga

Allikas: autori koostatud

Jooniselt 25 on näha, et M.V.Wool ASi koguvara puhasrentaabluse näitajad on läbi analüüsitud aastate kõige stabiilsemad. Kõige paremad tulemused on Osaühing Avektral. OÜ Viru Rand koguvara puhasrentaablus näitajad on viimase nelja aasta jooksul kasvanud, olles viimasel kahel aastal tegevusala keskmisega vähemalt samal tasemel. Pärnu Kalamajakas OÜ 2011 aasta negatiivse näitaja põhjuseks oli negatiivne puhaskasum.

Omakapitali puhasrentaablus kajastab omanike poolt ettevõttesse paigutatud kapitali tasuvust. (26, lk 31) Omakapitali puhasrentaablust arvutatakse järgnevalt (vt valem 16):

$$\text{Omakapitali puhasrentaablus} = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Omakapital}} \quad (16)$$

Joonis 26. Omakapitali puhasrentaablus koos tegevusala mediaaniga

Allikas: autori koostatud

Joonise 26 järgi võib väita, et analüüsitud aastate kahel viimasel aastal ehk aastatel 2013 ja 2014 on omakapitali puhasrentaablus olnud kõikidel analüüsitud ettevõtetel üle tegevusala keskmise ja näitajatest võib järeldada, et viimasel kahel aastal on kõikide ettevõtete kapital väga hästi ära tasunud. Kõige paremad omakapitali puhasrentaabluse näitajad on aastate lõikes Osaühing Avektral. M.V.Wool ASi omakapitali puhasrentaabluse näitajad on analüüsitud aastate lõikes järjest langenud, olles siiski igal aastal suuremad tegevusala mediaanist.

Erinevad finantsuhtarvud vaatlevad ettevõtet erinevatelt külgedelt. USA majandusteadlane Altman on välja töötanud z-seisu võrrandi, millega saab iseloomustada ettevõtte üldist olukorda. Altmani z-seisu võrrandiga ei iseloomusta mitte ainult ettevõtte pankrotiohtu, vaid ka ettevõtte finantsseisundit tervikuna. (26, lk 33) See on üks kindlamaid ja populaarsemaid raamatupidamisel põhinevaid pankroti ennustumudeleid. Altmani mudel kombineerib tulemusse neli suhtarvu, mis näitavad ettevõtte majanduslikku tugevust. (3 lk). Kuna ettevõtte OÜ Viru Rand suhtarvu analüüsi tulemused on olnud halvad otsustas autor läbi viia ka Altmani z-seisu pankrotiohu analüüsi. Altmani z-seisu võrrandi järgi arvutatakse pankroti ohtu järgnevalt (vt valem 17-21):

$$Z = 6,56X_1 + 3,26X_2 + 6,72X_3 + 1,05X_4 \quad (17)$$

kus,
$$x_1 = \frac{\text{puhaskäibekapital}}{\text{varad}} \quad (18)$$

$$x_2 = \frac{\text{eelmiste aastate jaotamata kasum}}{\text{varad}} \quad (19)$$

$$x_3 = \frac{\text{ärikasum}}{\text{varad}} \quad (20)$$

$$x_4 = \frac{\text{omakapital}}{\text{koguvõlgnevus}} \quad (21)$$

Tabel 4. Ettevõtete pankroti kordajad

	2011	2012	2013	2014
M.V.Wool AS	4,63	5,13	5,21	4,75
Osaühing Avektra	4,72	12,13	7,68	8,02
OÜ Viru Rand	-0,45	-0,17	3,36	1,88
Pärnu Kalamajakas OÜ	6,38	14,22	4,46	3,81

Allikas: autori koostatud

Altmani Z-seisu võrrandi järgi on ettevõtte finantsseisukord hea, kui z väärtus on üle 2,6. (26, lk 34) Tabelist 4 järeldeb, et M.V.Wool ASi, Osaühing Avektra ja Pärnu Kalamajakas OÜ finantsseisund hea ja pankroti oht puudub. OÜ Viru Rand finantsseisund Altmani z-seisu võrrandi järgi 2011 ja 2012 aastal oli väga halb ja ettevõtet ähvardas suur pankroti oht. 2013 aasta finantsseisundit võib pidada heaks. 2014 aastal oli ettevõtte finantsseisund ebastabiilne, kuid pankroti ohtu veel polnud. Selleks, et pankroti ohtu uuesti ei tekiks, peaks ettevõtte vähendama oma kulusid ja kohustusi.

2.6. Järeldused ja ettepanekud

Michael Porteri viie konkurentsimumeli järgi ettevõtteid analüüsid selgus, et konkurentsi kalatöötlemis tegevusalal võib pidada tugevaks.

Tugev konkurents tegevusalal tuleneb paljudest konkurentidest, nii otsestest kui kaudsetest. Kuigi võrreldes 2012 aastaga on otseid konkurente turul vähemaks jäänud, on toiduaine tööstuses tegutsevaid kaudseid konkurente väga palju ja paari mikroettevõtte turult kadumine konkurentsi olukorda oluliselt ei muuda. Turul tegutsevad otsesed konkurendid on enamuses juba küpses eas olevad ettevõtted.

Tegevusharust tuleneva konkurentsi vähendamisele aitaksid kaasa suuremad tegevusalalt väljumisbarjäärid, mis muudaksid tegevusharu uute ettevõtete jaoks vähem atraktiivseks. Samuti aitaks ettevõtete vahelist tegevusalast tulenevat konkurentsi vähendada nõudluse kasvamine

kalatoodete järgi (18, lk 119). Nõudluse kasv annab kõigile ettevõtetele võimaluse suuremat kasumit teenida ja oma tegevust laiendada.

Tegevusalale uute konkurentide sisenemisest tulenevat konkurentsi jõudu võib pidada samuti tugevaks, kuna turu sisenemisbarjääre võib pidada pigem madalaks. Põhiliseks takistuseks turule sisenemiseks on ainult tegevusloa olemasolu nõue, mida tuleb taotleda Veterinaar- ja Toiduametilt. Turule sisenejaid oleks kindlasti vähem kui turul tegutsemine nõuaks olulisi kapitali investeeringuid. Samuti vähendaks uusi tegijaid turul klientide jaoks kõrged ümberlülituskulud konkurendi tootele üleminekul. Sellisel juhul peab ettevõtte suutma klienti veenda, et tehtavad kulutused tasuvad ennast hiljem ära.

Asenduskaupadest tulenevat konkurentsijõudu tegevusalas võib pidada tugevaks, kuna toiduaine tööstuses on asenduskaupu väga palju ja asenduskaubad on kalatoodetest üldjuhul odavamad. Asenduskaupadest tulenevat konkurentsijõudu saaks vähendada alandades toodete hindu ja parandades nende kvaliteeti.

Tarnijaid kalatööstus turul võib pidada mõjukateks. Mõjukus tuleneb peamiselt asenduskaupade puudusest kalatööstuse jaoks ja tarnijate võimalusest siseneda kalatööstusturule. Kala on tööstuse jaoks ainuvõimalik tooraine. Ilma kalata ei saa ka kalatooteid toota. Tarnijate mõjukuse vähendamiseks võivad kalatööstusettevõtted hakata ise kalapüügiga tegelema reguleerides ise nii moodi tooraine hinda. Sellisel juhul hangiksid ettevõtted oma tooraine ise.

Ostjate mõjukusest tulenevad konkurentsijõud võivad oluliselt mõjutada tegevusala kasumeid. Ostjate mõjukus kalatööstus ettevõtetele tuleneb peamiselt suurte ostjate vähesusest ja nende ostude osakaalu suurusest ettevõtte toodangust. Samuti mõjutavad ostjate mõjukust väga odavad ümberlülituskulud konkurentide toodetele üleminekul. Ostjate mõjukuse vähendamiseks peaks ettevõtte suurendama klientide baasi ja vähendama sõltuvust suurtest ostjatest.

Bilansi horisontaalanalüüsi käigus võrreldi ettevõtete käibevara, põhivara, kohustuste ja omakapitali muutusi analüüsitavaate aastate jooksul. Käibevara horisontaalanalüüsist selgus, et M.V.Wool ASi käibevara kasvas 2014 aastal 65% võrra võrreldes eelneva aastaga. Suurimad muutused toimusid võrreldaval perioodil ettevõtte rahalistes vahendites ning ettevõtte nõuetes ja ettemaksetes. Põhivara analüüsides selgus, et põhivara on analüüsitavaate aastate jooksul olnud suhteliselt stabiilne. Suurimad muutused põhivaras olid seotud immateriaalse põhivara osakaalu vähenemisega. Kohustuste analüüsimisel selgus, et vaadeldavate aastate jooksul on ettevõtte lühiajalised kohustused vähenenud, samas ettevõtte võlad ja kohustused on aastate jooksul

märgatavalt kasvanud. 2012 aastal tasuti ettevõtte pikaajalised laenud täis mahus ja sellest peale on ettevõttel vaid lühiajalised laenukohustused. Aktsiakapitali suurimad muutused on toimunud ettevõtte eelmiste perioodide jaotamata kasumis ja aruande aasta kasumis. Eelmiste perioodide jaotamata kasum on aastate jooksul kasvanud, kuna ettevõtte omanikele ei ole dividendide väljamakseid tehtud.

Kasumiaruande horisontaalanalüüsi käigus võrreldi ettevõtete müügitulu ja puhaskasumi muutusi vaadeldavate aastate jooksul. Ettevõtte M.V.Wool AS müügitulu on analüüsitud aastate jooksul kasvanud. 2014 aastal toimus müügitulu suurenemine peamiselt Soome ja Prantsusmaale müügi suurenemise arvel. Samas vähenes müük Itaaliasse ja Eesti turule. Kui võrrelda ettevõtte müügitulu tegevusalade lõikes, siis viimastel aastatel on tööstustoodangu müük kasvanud üle kolme miljoni euro ja kaupade vahendusest saadud müügitulu on 2014 aastal vähenenud üle miljoni euro. Ettevõtte puhaskasum oli languses nii 2012 kui ka 2013 aastal, kui toimusid kirje valuutakursi muutuse kahjumi suurenemine.

Bilansi vertikaalanalüüsi käigus analüüsiti ettevõtete nõuete osatähtsust varadest ja omakapitali osatähtsust kogupassivast. Sarnaselt horisontaalanalüüsi käibevara analüüsi tulemusena selgus ka nõuete osatähtsuse analüüsist, et 2014 aastal toimus ettevõtte M.V.Wool ASi nõuete oluline suurenemine ja samuti ka rahaliste vahendite suurenemine. Nõuete analüüsi tulemusena võiks ettevõttele soovitada tegeleda klientide võlgadega ja peaks kaaluma kas nii suurte summade pangakontodel kasutuna hoidmine on mõistlik ja otstarbekas. Omakapitali osatähtsust analüüsides olulisi muutusi analüüsitud aastate jooksul ei täheldatud. Sarnaselt omakapitali horisontaalanalüüsile selgus, et muutus on toimunud peamiselt kirje eelmiste perioodide kasumi arvel.

Kasumiaruande vertikaalanalüüsi käigus analüüsiti ettevõtete puhaskasumi osatähtsust müügitulust. Sellest selgus, et M.V.Wool ASi puhaskasumi osatähtsuse vähenemise peamiseks põhjuseks on olnud kirje kaubad, toore, materjal ja teenused osakaalu suurenemine aastate jooksul. 2012 suurenesid oluliselt seadmete ja transpordivahendite remondi kulud, võrreldes 2011 aastaga 85 297 eurolt 191 657 euroni. 2014 aastal suurenesid peamiselt ettevõtte transpordikulud.

Rahavoogude aruande analüüsi tulemusena selgus, et M.V.Wool ASi tulemused olid võrreldavate aastate jooksul head. Kõige suuremas kõikumises olid äritegevuse rahavood. Äritegevuse rahavoogude suure kõikumise põhjuseks oli kirje nõuded ostjate vastu oluline kasvamine 2014 aastal. Analüüsitud aastate jooksul on ettevõtte oluliselt investeerinud tehastesse, soetades

nendesse erinevaid masinaid ja seadmeid. Rahavoogude parendamiseks võiks ettevõttele soovitada vähendada nõudeid ostjate vastu, selleks võiks lühendada klientidele antavaid maksetähtaegu ja tegeleda aktiivsemalt võlglaste käest raha kätte saamisega.

Likviidsussuhtarvudest kasutati analüüsimisel lühiajaliste kohustuste katet, puhaskäibekapitali, raha ja pank% müügituludest ja maksevalmidust. Likviidsus suhtarvude analüüsi tulemusena võib väita, et ettevõttel M.V.Wool ASil likviidsuse ja maksevõimega analüüsitavatel aastatel probleeme polnud. Ettevõtte 2014 aasta näitajad olid kõikide suhtarvude põhjal üle tegevusala keskmise.

Käibekapitali analüüsimiseks kasutati koguvara käibesiduvuse ja põhivara käibesiduvuse suhtarve. Nende suhtarvude tulemusel selgus, et kõige efektiivsemalt kasutasid oma varasid M.V.Wool AS, OÜ Viru Rand ja Osühing Avektra. M.V.Wool ASi 2014 aasta intressikulude kattekordaja on langenud võrreldes 2013 aastaga, näitaja parendamiseks peaks ettevõtte suurendama ärikasumit läbi kulude vähendamise või vähendama intressikulusid.

Käibesageduse suhtarvudest kasutati analüüsimisel võlakordajat, omakapitali võlasiduvust, intressikulude kattekordajat ja omandikordistit. Võimendussuhtarvudest järeldub, et kõige stabiilsemate näitajatega on olnud M.V.Wool AS. Ettevõtte M.V.Wool AS on end võrreldes konkurentidega kõige vähem võimendanud, keskmiselt on ettevõtte võrreldavatel aastatel end võimendanud 1,5 korda.

Rentaabluse analüüsimiseks kasutati tegevuse tasuvust, müügikäibe puhasrentaablust, koguvara puhasrentaablust ja omakapitali puhasrentaablust. Müügikäibe puhasrentaablus on M.V.Wool ASil analüüsitavate aastate jooksul olnud pidevas languses ehk puhaskasumi osatähtsus müügitulust on iga aastaga vähenenud. Müügikäibe puhasrentaabluse parendamiseks peaks ettevõtte oma kulusid vähendada, et suurendada puhaskasumi osatähtsust. Koguvara puhasrentaabluse ja omakapitali puhasrentaabluse analüüsimisel ja võrdlemisel konkureerivate ettevõtetega selgus, et ettevõtte M.V.Wool AS näitajad on kõige stabiilsemad. Samuti on ettevõtte kapitali väga hästi kasutatud.

KOKKUVÕTE

Käesolevas lõputöös kasutati konkurentsivõime analüüsimiseks kvalitatiivset meetodit, mis põhines ettevõtete 2011-2014 majandusaastaruannetel ja muul avalikul informatsioonil. Tegevusala konkurentsivõime analüüsimiseks ja hindamiseks kasutati Michael Porteri viie konkurentsivõime mudelit. Finantsanalüüsi teostamiseks kasutati bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüsi, rahavoogude analüüsi ning suhtarvude analüüsi, mis omakorda koosnes likviidsus, käibekapitali, kapitali struktuuri ja rentaabluse suhtarvude analüüsimisest. Lisaks viidi läbi pankroti ohu analüüs kasutades Altmani z-seisu võrrandit.

Michael Porteri viie konkurentsivõime mudeli järgi võib tegevusalast tulenevat konkurentsivõime pidada oluliseks. Konkurentsivõime võib tugevaks pidada kuna nii otseseid kui ka kaudseid konkurente on turul palju. Samuti on tugev asenduskaupadest tulenev konkurentsivõime, kuna toiduaine tööstuses on asenduskaupu väga palju ja asenduskaubad on üldjuhul odavamad. Tarnijaid võib antud tegevusalal pidada mõjukateks, kuna kalatööstuse jaoks kalale asenduskaup puudub. Ostjate mõjukus kalatööstus ettevõtetele tuleneb peamiselt suurte ostjate vähesusest ja nende ostude osakaalu suurusel ettevõtte toodangust. Samuti mõjutavad ostjate mõjukust väga odavad ümberlülituskulud konkurentide toodetele üleminekul.

Horisontaalanalüüsi tulemusena selgus, et ettevõtte M.V.Wool AS käibevara muutuse võrreldavatel aastatel põhjustasid peamiselt kirje raha ja pangakontod suurenemine ning kirje nõuded ja ettemaksed suurenemine. Varude muutused võrreldavate aastate lõikes on olnud suurimad ettevõttes Avekra, kus toimus 2012 aastal varude suurenemine 98% võrra. Enim on aastatel 2011-2014 põhivarasse investeerinud Pärnu Kalamajakas OÜ, kelle materiaalne põhivara kasvas vastavalt 176% 2013 aastal ja 132% 2014 aastal.

Bilansi passiva poole horisontaalanalüüsi tulemusena selgus, et 2012 aastal likvideeriti M.V.Wool ASi pikaajalised laenukohustused. Analüüsitava aastate jooksul toimusid olulised muutused ka M.V.Wool AS kirje võlad ja ettemaksed muutustes – 2014 aastal tõusid ettevõtte võlad ja ettemaksed üle 1,2 miljoni euro ehk 98% võrra. Osaühing Avekra kohustuste suurimad muutused toimusid 2013 aastal, kui nõuded ja ettemaksed ettevõtte vastu kasvasid 201% võrra. Ettevõtte M.V.Wool AS omakapital on analüüsitava aastate jooksul kasvanud põhiliselt kirje eelmiste

perioodide jaotamata kasum arvel. Ettevõtte aruande aasta kasum oli 2012 ja 2013 aastal languses. Sarnaselt M.V.Wool ASiga toimus ka osühing Avektra suurimad muutused omakapitalis eelmiste perioodide jaotamata kasumi suurenemise arvel.

Kasumiaruande horisontaalanalüüsi tulemusena selgus, et konkureerivate ettevõtete müügitulude suurim tõus - 1009% - oli ettevõtte Pärnu Kalamajakal 2012 aastal, kui järsult kasvas toodete müük Eestisse. M.V.Wool ASi müügitulu on kõigil aastatel suurenenud, suurim kasv oli 2012 aastal – 19%. Osühing Avektra müügitulu suurim kasv toimus 2012 aastal, kui müük Euroopa Liitu suurenes 51% võrra. OÜ Viru Ranna müügitulu oli analüüsitavate aastate jooksul peamiselt languses, vaid 2014 aastal toimus 3% tõus. Puhaskasumi kasv oli suurim 2013 aastal OÜ Viru Rannal – 1055%. M.V.Wool AS puhaskasum oli languses nii 2012 ja 2013, mille põhjustas valuutakursi muutuste kahjum. Pärnu Kalamajakas puhaskasumi tõusud aastatel 2012 ja 2014 olid tingitud müügitulude kasvust.

Konkureerivate ettevõtete bilansi vertikaalanalüüsi nõuete osatähtsus varadest tulemustest selgus, et 2014 toimus M.V.Wool ASi nõuete oluline suurenemine, kui ostjate laekumata arved suurenesid 45% võrra. Osühing Avektra nõuete osatähtsus varadest langes 2013 aastal 5% võrra. Teistel analüüsitavatel aastatel on püsinud aga samal tasemel (23%). OÜ Viru Rand nõuete ja ettemaksete osatähtsus varadest on viimase kolme analüüsitava aasta jooksul olnud langus trendis, langedes kolme aastaga 12% võrra. Puhaskasumi osatähtsuse müügitulust analüüsimisel selgus, et konkureerivate ettevõtete puhaskasumi osatähtsuse vähenemise peamiseks põhjuseks on olnud kirje kaubad, toore, materjal ja teenused suurenemine. M.V.Wool ASil olid nendeks suurenenud kuludeks seadmete ja transpordivahendite remondikulud, mis suurenesid oluliselt 2012 aastal.

Rahavoogude analüüsimise tulemusena selgus, et M.V.Wool ASi rahavood äritegevusest olid vaadeldavate aastate jooksul positiivsed, aga kõikusid oluliselt – olles 2011 ja 2013aastal ligi 500 000 ja 2012 ja 2014 aastal ligi 1,2 miljonit, selle põhjustasid peamiselt äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutused. Võrreldavate aastate jooksul investeeriti palju tehaste masinatesse ja seadmetesse. Osühing Avektra rahavood äritegevusest olid vaadeldavatel aastatel samuti positiivsed ja palju investeeriti materiaalsesse põhivarasse. OÜ Viru Rand analüüsivate aastate äritegevuse rahavood olid positiivsed 2011, 2013 ja 2014 aastal. 2012 aastal suurenesid ettevõtte kirje nõuded ostjate vastu, mis koosnes põhiliselt ostjate laekumata arvetest. Ettevõtte finantseerimisegevuse rahavood olid 2014 aastal negatiivsed, kuna laenu juurde ei võetud ja tegeleti vaid olemasolevate laenude tagasimaksetega, kapitalirendi põhiosa tagasimaksmisega ja faktooringu kohustuste vähendamisega. Pärnu Kalamajakas OÜ äritegevusega seotud nõuded ja

ettevõtte suurenemine 2013 aastal põhiliselt ostjate laekumata arvete arvel. Samuti suurenesid 2013 aastal ettevõtte võlad tarnijatele, võlad töövõtjatele ja maksuvõlad. Sarnaselt äritegevuse rahavoogudele on negatiivsed ka kahe viimase analüüsitava aasta investeerimistegevuse rahavood, selle põhjuseks on investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning antud laenu. Pärnu Kalamajakas OÜ finantseerimistegevuse rahavood olid viimasel kahel aastal positiivsed, ehk võeti rohkem laenu, kui seda tagasi maksti.

Likviidsussuhtarvude analüüsimise tulemusest selgus, et M.V.Wool ASil, Osühing Avektral ja Pärnu Kalamajakas OÜl tõenäoliselt vaadeldavatel aastatel likviidsuse ja maksevõimega probleeme polnud. Samuti olid nende kolme ettevõtte suhtarvude näitajad paremad tegevusala üldisest keskmisest. OÜ Viru Ranna likviidsuse suhtarvude näitajad olid kõikidel võrreldavatel aastatel väga kehvad. Lühiajaliste kohustuste kate oli ligi kaks korda väiksem kui tegevusalal keskmiselt. Samuti oli ainukesena võrreldavatest ettevõtetest ettevõtte puhaskäibekapital aastatel 2011-2013 negatiivne. Seega võis ettevõttel olla probleeme likviidsusega.

Käibekapitali suhtarvude analüüsimisel selgus, et kõige stabiilsemalt ja efektiivsemalt kasutasid analüüsitud aastate jooksul oma varasid M.V.Wool AS, OÜ Viru Rand ja Osühing Avekra.

Kapitalstruktuuri ja võimenduse suhtarvude analüüsimisel selgus, et kõikide võrreldavate ettevõtete võlakordaja ehk laenukapitaliga finantseeritud varade osatähtsus on väiksem kui tegevusalal keskmiselt. Ettevõtte M.V.Wool ASi võlakordaja on olnud analüüsitud aastate jooksul olnud kõige stabiilsem. Kõige madalamate näitajatega on Osühing Avekra võlakordajad. Kõige kõrgemad näitajad on OÜ Viru Rannal, jäädes ikkagi alla tegevusala keskmisele. Kõige vähem on end võimendanud M.V.Wool AS ja Osühing Avekra, kes on end võimendanud keskmiselt pool teist korda. OÜ Viru Rand on end võimendanud võrreldavate ettevõtete seast enim. 2011, 2012 ja 2013 aastal oli ettevõtte võõrkapitaliga finantseeritud osa üle kahe korra suurem omakapitaliga finantseeritud osast.

Rentaabluse suhtarvude analüüsimisel selgus, et kõige paremad tegevuse tasuvuse näitajad läbi analüüsitud aastate on Osühing Avektral. M.V.Wool ASil, OÜ Viru Rannal ja Pärnu Kalamajakas OÜl on viimasel kolmel aastal olnud stabiilsed. 2011 aasta Pärnu Kalamajakas OÜ negatiivse tegevustasuvuse põhjuseks oli kahjum enne finantskulusid ja makse. Samuti olid parimad müügikäibe puharentaabluse näitajad Osühing Avektral, mis olid ligi 10 korda kõrgemad kui vastavate aastate tegevusala keskmised. Viimastel aastatel on languses olnud ettevõtte M.V.Wool ASi rentaablus näitajad olnud head ja tegevusalakeskmisest paremad, kuid

viimase nelja aasta põhjal pidevas languses. Selleks, et ettevõtte tegevus ära tasuks ja omanike paigutatud vahendid edaspidi ka tulu teeniks peaks ettevõtte vähendama kulusid ja suurendama see läbi puhaskasumit.

Peale ettevõtete 2011-2014 aastate majandusaasta aruannete põhjal teostatud finantsanalüüsi selgus mitme näitaja põhjal, et ettevõttel OÜ Viru Rannal on analüüsitavate aastate jooksul probleeme olnud. Seepärast otsustas autor ka läbi viia pankroti ohu analüüsi, kasutades selleks Altmani Z-seisu võrrandit. Pankroti ohu analüüsi tulemusena selgus, et ettevõtetel M.V.Wool ASi, Osühing Avektra ja Pärnu Kalamajakas OÜ finantsseisund on hea ja pankroti oht puudub. OÜ Viru Rand finantsseisund oli 2011 ja 2012 aastal oli väga halb ja ettevõtet ähvardas suur pankroti oht. 2013 aasta finantsseisundit võib pidada heaks. 2014 aastal oli ettevõtte finantsseisund ebastabiilne, kuid pankroti ohtu veel polnud.

VIIDATUD KIRJANDUS

1. Alas, R. (2005). *Strateegiline juhtimine*. (3. tr). Tallinn: Külim. 221 lk.
2. Alver, J., Reinberg, L. (2002). *Juhtimisarvestus*. (2. tr). Tallinn: Deebet. 431 lk.
3. Calandro, J. Jr. (2007). Considering the utility of Altman's Z-score as a strategic assessment and performance management tool. // *Strategy & Leadership*, vol 35, pp 37-43.
4. Eesti Statistika aastaraamat 2015. (2015). Tallinn: Statistikaamet./ Toim. K. Põder, H. Loode. 440 lk.
5. Eschbaum, R., Jaanuska, H., Järvalt, A., Lees, J., Paaver, T., Pärn, K., Raid, T., Rakko, A., Saat, T., Sirp, S., Vaino, V. (2014). *Eesti kalamajandus 2013*. Tallinn: Kalanduse teabekeskus. 88 lk.
6. Ettevõtete konkurentsivõime edetabeli koostamise organisatsioonilis-metoodilised juhised. (2014). Tallinn: Eesti Konjunkturiinstituut. [WWW]
http://konkurents.ee/public/Ettevotete_konkurentsivoime_METOODIKA_2014.pdf, 19.11.15)
7. Finantsanalüüs: Vastused igapäevastele küsimustele. (2007). Haabneeme: Forenia OÜ./ Koost. V. Aruste. 171 lk.
8. Gibson, C. H. (2001). *Financial reporting analysis: using financial accounting information*. Eight edition. Ohio: South-Western College Publishing. 643 lk.
9. Higgins, R. C. (2009). *Analysis for Financial Management*. International Edition. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc. 448 lk.
10. Ilisson, R. (2004). *Finantsanalüüs ja -planeerimine*. Tallinn: OÜ Nõu. 451 lk.
11. Kala käitlemine – Veterinaar- ja Toiduamet. (2014). [WWW]
<http://www.vet.agri.ee/?op=body&id=697> (26.11.2015)
12. Karu, S., Zirnask, V., (2001). *Rahakäibe juhtimine II osa*. Tartu: Rafiko Kirjastus. 252 lk.
13. Konkurents ja konkurentsieelis – Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. [WWW]
<http://www.eas.ee/et/alustavale-ettevotjale/aeriidee-ja-aeriplaani-koostamine/olukorra-hinnang-oma-tegevusalal/konkurents-ja-konkurentsieelis> (19.11.15)
14. Kreegimäe, K. (2013). Konkurentide määratlemine. [WWW]
<http://konkurentsianaluus.weebly.com/konkurentide-maumlratlemine.html> (19.11.15)
15. Kreegimäe, K. (2013). Konkurentsianalüüsi olemus. [WWW]
<http://konkurentsianaluus.weebly.com/konkurentsianaluumlumlsi-olemus.html> (19.11.15)

16. Kuusik, A., Virk, K., Aarna, K., Sepp, L., Seppo, M., Mehine, T., Prinsthal, I. (2010). Teadlik turundus. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus. 342 lk.
17. Kõomägi, M. (2006). Ärirahandus. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus. 276 lk.
18. Leimann, J., Skärvad, P.H., Teder, J. (2003). Strateegiline juhtimine. Tallinn: Külim. 309 lk.
19. M.V.Wool AS majandusaasta aruanded 2011-2014.
20. Osühing Avektra majandusaasta aruanded 2011-2014.
21. OÜ Viru Rand majandusaasta aruanded 2011-2014.
22. Palepu, K. G., Healy, P. M. (2013). Business analysis & valuation : using financial statements. Fifth edition. Mason Ohio: South-Western, Cengage Learning. 307 lk.
23. Pavlov, R. [WWW] http://www.juhtimine.ee/static/files/8.Poliitika_ja_strateegia.pdf (26.11.2015)
24. Porter, M. E. (2008). The Five competitive forces that shape strategy. – (Stewart T.A., Edit.) Harvard Business Review. Vol. 86 No. 1. Boston: Harvard Business School Publishing Corporation. Pp 78–93.
25. Pärnu kalamajakas OÜ majandusaasta aruanded 2011-2014.
26. Teearu, A., Krumm, E. (2005). Ettevõtte finantsjuhtimine. (2. tr). Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda. 223 lk.
27. Tegevusloa taotlemine – Veterinaar- ja Toiduamet. (2014). [WWW] <http://www.vet.agri.ee/?op=body&id=778> (26.11.2015)
28. Vahtramäe, E., Pöld, P. Äriplaani koostamise juhend. 2009. http://www.lvrkk.ee/kristiina/ariplaani/10_konkurents.html, (19.11.2015)

LISAD

LISAD	577
Lisa 1. M.V.Wool AS bilansi horisontaalanalüüs	588
Lisa 2. Osaühing Avektra bilansi horisontaalanalüüs.....	599
Lisa 3. OÜ Viru Rand bilansi horisontaalanalüüs	60
Lisa 4. Pärnu Kalamajakas OÜ bilansi horisontaalanalüüs	611
Lisa 5. M.V.Wool ASi kasumiaruande horisontaalanalüüs.....	622
Lisa 6. Osaühing Avektra kasumiaruande horisontaalanalüüs	633
Lisa 7. OÜ Viru Rand kasumiaruande horisontaalanalüüs.....	64
Lisa 8. Pärnu Kalamajakas OÜ kasumiaruande horisontaalanalüüs.....	65
Lisa 9. M.V.Wool AS bilansi vertikaalanalüüs	66
Lisa 10. Osaühing Avektra bilansi vertikaalanalüüs	67
Lisa 11. OÜ Viru Rand bilansi vertikaalanalüüs	68
Lisa 12. Pärnu Kalamajakas OÜ bilansi vertikaalanalüüs.....	69
Lisa 13. M.V.Wool AS kasumiaruande vertikaalanalüüs.....	70
Lisa 14. Osaühing Avektra kasumiaruande vertikaalanalüüs	71
Lisa 15. OÜ Viru Rand kasumiaruande vertikaalanalüüs.....	72
Lisa 16. Pärnu Kalamajakas OÜ kasumiaruande vertikaalanalüüs	73
Lisa 17. Ettevõtete rahavoogude aruannete analüüs	74
Lisa 18. Suhtarvude analüüs	75

Lisa 1. M.V.Wool AS bilansi horisontaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
					2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Varad										
Käibevara										
Raha	96 612	239 256	101 149	955 544	142 644	148%	-138 107	-58%	854 395	845%
Nõuded ja ettemaksud	1 495 751	1 694 431	1 508 813	2 328 757	198 680	13%	-185 618	-11%	819 944	54%
Varud	955 376	1 106 014	1 323 213	1 569 777	150 638	16%	217 199	20%	246 564	19%
Kokku käibevara	2 547 739	3 039 701	2 933 175	4 854 078	491 962	19%	-106 526	-4%	1 920 903	65%
Põhivara										
Materiaalne põhivara	5 158 642	5 106 730	5 605 171	5 468 608	-51 912	-1%	498 441	10%	-136 563	-2%
Immateriaalne põhivara	18 231	27 150	23 136	18 367	8 919	49%	-4 014	-15%	-4 769	-21%
Kokku põhivara	5 176 873	5 133 880	5 628 307	5 486 975	-42 993	-1%	494 427	10%	-141 332	-3%
Kokku varad	7 724 612	8 173 581	8 561 482	10 341 053	448 969	6%	387 901	5%	1 779 571	21%
Kohustused										
Lühiajalised kohustused										
Laenukohustused	740 727	469 893	449 372	449 372	-270 834	-37%	-20 521	-4%	0	0%
Võlad ja ettemaksud	995 797	1 586 227	1 280 617	2 540 668	590 430	59%	-305 610	-19%	1 260 051	98%
Sihtfinantseerimine	0	107 096	0	0	107 096	-	-107 096	-100%	0	-
Kokku lühiajalised kohustused	1 736 524	2 163 216	1 729 989	2 990 040	426 692	25%	-433 227	-20%	1 260 051	73%
Pikaajalised kohustused										
Laenukohutused	459 639	0	0	0	-459 639	-100%	0	-	0	-
Sihtfinantseerimine	874 627	660 434	1 230 762	1 268 325	-214 193	-24%	570 328	86%	37 563	3%
Kokku pikaajalised kohutused	1 334 266	660 434	1 230 762	1 268 325	-673 832	-51%	570 328	86%	37 563	3%
Kokku kohutused	3 070 790	2 823 650	2 960 751	4 258 365	-247 140	-8%	137 101	5%	1 297 614	44%
Omakapital										
Aktiivkapital nimiväärtuses	26 204	26 204	26 650	26 650	0	0%	446	2%	0	0%
Kohustuslik reservkapital	2 975	2 975	2 975	2 975	0	0%	0	0%	0	0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	3 760 986	4 624 643	5 139 068	5 571 106	863 657	23%	514 425	11%	432 038	8%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	863 657	696 109	432 038	481 957	-167 548	-19%	-264 071	-38%	49 919	12%
Kokku omakapital	4 653 822	5 349 931	5 600 731	6 082 688	696 109	15%	250 800	5%	481 957	9%
Kokku kohustused	7 724 612	8 173 581	8 561 482	10 341 053	448 969	6%	387 901	5%	1 779 571	21%

Lisa 2. Osühing Avektra bilansi horisontaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
					2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Varad										
Käibevara										
Raha	1 446	664 785	408 961	83 324	663 339	45 874%	-255 824	-38%	-325 637	-80%
Nõuded ja ettemaksed	1 278 394	1 621 158	1 465 760	1 836 216	342 764	27%	-155 398	-10%	370 456	25%
Varud	420 843	831 251	1 499 915	1 567 623	410 408	98%	668 664	80%	67 708	5%
Kokku käibevara	1 700 683	3 117 194	3 374 636	3 487 163	1 416 511	83%	257 442	8%	112 527	3%
Põhivara										
Materiaalne põhivara	3 946 273	3 969 428	4 829 975	5 452 994	23 155	1%	860 547	22%	623 019	13%
Immateriaalne põhivara	0	8 362	6 430	5 232	8 362	-	-1 932	-23%	-1 198	-19%
Kokku põhivara	3 946 273	3 977 790	4 836 405	5 458 226	31 517	1%	858 615	22%	621 821	13%
Kokku varad	5 646 956	7 094 984	8 211 041	8 945 389	1 448 028	26%	1 116 057	16%	734 348	9%
Kohustused										
Lühiajalised kohustused										
Laenukohustused	501 914	255 067	431 762	808 624	-246 847	-49%	176 695	69%	376 862	87%
Võlad ja ettemaksed	274 226	187 820	565 744	398 793	-86 406	-32%	377 924	201%	-166 951	-30%
Sihtfinantseerimine	87 250	112 252	23 952	23 952	25 002	29%	-88 300	-79%	0	0%
Kokku lühiajalised kohustused	863 390	555 139	1 021 458	1 231 369	-308 251	-36%	466 319	84%	209 911	21%
Pikaajalised kohustused										
Laenukohutused	1 394 945	1 138 818	1 013 203	773 898	-256 127	-18%	-125 615	-11%	-239 305	-24%
Sihtfinantseerimine	256 093	251 320	59 881	35 929	-4 773	-2%	-191 439	-76%	-23 952	-40%
Kokku pikaajalised kohutused	1 651 038	1 390 138	1 073 084	809 827	-260 900	-16%	-317 054	-23%	-263 257	-25%
Kokku kohutused	2 514 428	1 945 277	2 094 542	2 041 196	-569 151	-23%	149 265	8%	-53 346	-3%
Omakapital										
Omakapital nimiväärtuses	10 224	10 224	10 224	20 000	0	0%	0	0%	9 776	96%
Kohustuslik reservkapital	256	256	256	256	0	0%	0	0%	0	0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	2 016 764	3 122 048	5 395 014	6 106 019	1 105 284	55%	2 272 966	73%	711 005	13%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 105 284	2 017 179	711 005	777 918	911 895	83%	-1 306 174	-65%	66 913	9%
Kokku omakapital	3 132 528	5 149 707	6 116 499	6 904 193	2 017 179	64%	966 792	19%	787 694	13%
Kokku kohustused	5 646 956	7 094 984	8 211 041	8 945 389	1 448 028	26%	1 116 057	16%	734 348	9%

Lisa 3. OÜ Viru Rand bilansi horisontaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
					2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Varad										
Käibevara										
Raha	9 588	1 794	25 366	5 099	-7 794	-81%	23 572	1 314%	-20 267	-80%
Nõuded ja ettemaksud	202 071	219 015	182 619	106 841	16 944	8%	-36 396	-17%	-75 778	-41%
Varud	141 199	153 493	106 771	162 360	12 294	9%	-46 722	-30%	55 589	52%
Kokku käibevara	352 858	374 302	314 756	274 300	21 444	6%	-59 546	-16%	-40 456	-13%
Põhivara										
Materiaalne põhivara	611 693	589 808	681 549	721 063	-21 885	-4%	91 741	16%	39 514	6%
Immateriaalne põhivara	3 355	2 852	2 349	1 847	-503	-15%	-503	-18%	-502	-21%
Kokku põhivara	615 048	592 660	683 898	722 910	-22 388	-4%	91 238	15%	39 012	6%
Kokku varad	967 906	966 962	998 654	997 210	-944	0%	31 692	3%	-1 444	0%
Kohustused										
Lühiajalised kohustused										
Laenukohustused	189 926	207 453	222 846	53 773	17 527	9%	15 393	7%	-169 073	-76%
Võlad ja ettemaksud	341 579	305 095	197 053	213 568	-36 484	-11%	-108 042	-35%	16 515	8%
Kokku lühiajalised kohustused	531 505	512 548	419 899	267 341	-18 957	-4%	-92 649	-18%	-152 558	-36%
Pikaajalised kohustused										
Laenukohustused	5 785	41 804	88 891	153 092	36 019	623%	47 087	113%	64 201	72%
Võlad ja ettemaksud	14 441	0	0	0	-14 441	-100%	0	-	0	-
Sihtfinantseerimine	0	0	43 194	43 194	0	-	43 194	-	0	0%
Kokku pikaajalised kohustused	20 226	41 804	132 085	196 286	21 578	107%	90 281	216%	64 201	49%
Kohutused kokku	551 731	554 352	551 984	463 627	2 621	0%	-2 368	0%	-88 357	-16%
Omakapital										
Omakapital nimiväärtuses	447 382	447 381	447 381	447 381	-1	0%	0	0%	0	0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	-34 533	-31 206	-34 771	-711	3 327	-10%	-3 565	11%	34 060	-98%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 326	-3 565	34 060	86 913	-6 891	-207%	37 625	1 055%	52 853	155%
Kokku omakapital	416 175	412 610	446 670	533 583	-3 565	-1%	34 060	8%	86 913	19%
Kokku kohustused	967 906	966 962	998 654	997 210	-944	0%	31 692	3%	-1 444	0%

Lisa 4. Pärnu Kalamajakas OÜ bilansi horisontaalanaliüs

	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
					2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Varad										
Käibevara										
Raha	8 619	38 729	8 662	10 121	30 110	349%	-30 067	-78%	1 459	17%
Nõuded ja ettemaksud	57 131	56 010	102 625	98 214	-1 121	-2%	46 615	83%	-4 411	-4%
Varud	83 724	50 490	142 413	260 623	-33 234	-40%	91 923	182%	118 210	83%
Kokku käibevara	149 474	145 229	253 700	368 958	-4 245	-3%	108 471	75%	115 258	45%
Põhivara										
Nõuded ja ettemaksud	0	0	0	3 639	0	0%	0	0%	3 639	0%
Kinnisvarainvesteeringud	39 682	39 682	39 682	36 524	0	0%	0	0%	-3 158	-8%
Materiaalne põhivara	35 090	8 758	24 174	56 110	-26 332	-75%	15 416	176%	31 936	132%
Immateriaalne põhivara	0	0	28 637	28 061	0	0%	28 637	0%	-576	-2%
Kokku põhivara	74 772	48 440	92 493	124 334	-26 332	-35%	44 053	91%	31 841	34%
Kokku varad	224 246	193 669	346 193	493 292	-30 577	-14%	152 524	79%	147 099	42%
Kohustused ja omakapital										
Kohustused										
Lühiajalised kohustused										
Laenukohustused	65 940	24 988	30 241	125 680	-40 952	-62%	5 253	21%	95 439	316%
Võlad ja ettemaksud	5 535	1 298	137 511	137 348	-4 237	-77%	136 213	10 494%	-163	0%
Kokku lühiajalised kohustused	71 475	26 286	167 752	263 028	-45 189	-63%	141 466	538%	95 276	57%
Pikaajalised kohustused										
Laenukohustused	0	0	0	16 758	0	0%	0	0%	16 758	0%
Kokku pikaajalised kohustused	0	0	0	16 758	0	0%	0	0%	16 758	0%
Kokku kohustused	71 475	26 286	167 752	279 786	-45 189	-63%	141 466	538%	112 034	67%
Omakapital										
Omakapital nimiväärtuses	2 556	2 556	2 556	2 556	0	0%	0	0%	0	0%
Kohustuslik reservkapital	6 392	6 392	6 392	6 392	0	0%	0	0%	0	0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	167 089	125 823	158 435	169 493	-41 266	-25%	32 612	26%	11 058	7%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-23 266	32 612	11 058	35 065	55 878	240%	-21 554	-66%	24 007	217%
Kokku omakapital	152 771	167 383	178 441	213 506	14 612	10%	11 058	7%	35 065	20%
Kokku kohustused ja omakapital	224 246	193 669	346 193	493 292	-30 577	-14%	152 524	79%	147 099	42%

Lisa 5. M.V.Wool ASi kasumiaruande horisontaalanalüüs

					Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	12 039 856	14 312 209	15 477 347	17 528 448	2 272 353	19%	1 165 138	8%	2 051 101	13%
Muud äritulud	85 724	57 833	56 138	123 293	-27 891	-33%	-1 695	-3%	67 155	120%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-9 531 178	-11 750 205	-13 014 602	-14 623 707	-2 219 027	23%	-1 264 397	11%	-1 609 105	12%
Mitmesugused tegevuskulud	-54 594	-34 658	-31 294	-30 994	19 936	-37%	3 364	-10%	300	-1%
Tööjõukulud	-1 177 999	-1 502 278	-1 598 667	-1 837 284	-324 279	28%	-96 389	6%	-238 617	15%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-480 865	-404 011	-427 066	-540 364	76 854	-16%	-23 055	6%	-113 298	27%
Muud ärikulud	-658	-64 076	-25 403	-131 345	-63 418	9 638%	38 673	-60%	-105 942	417%
Kokku ärikasum (-kahjum)	880 286	614 814	436 453	488 047	-265 472	-30%	-178 361	-29%	51 594	12%
Intressikulud	-16 629	-25 802	-4 415	-6 090	-9 173	55%	21 387	-83%	-1 675	38%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	863 657	589 012	432 038	481 957	-274 645	-32%	-156 974	-27%	49 919	12%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	863 657	589 012	432 038	481 957	-274 645	-32%	-156 974	-27%	49 919	12%

Lisa 6. Osäühing Avektra kasumiaruande horisontaalanalüüs

					Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	5 859 911	8 877 164	8 624 621	8 805 404	3 017 253	51%	-252 543	-3%	180 783	2%
Muud äritulud	112 935	19 378	3 074	35 703	-93 557	-83%	-16 304	-84%	32 629	1 061%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-3 639 875	-5 404 041	-6 355 206	-6 296 809	-1 764 166	48%	-951 165	18%	58 397	-1%
Mitmesugused tegevuskulud	-718 699	-936 962	-933 964	-1 101 233	-218 263	30%	2 998	0%	-167 269	18%
Tööjõukulud	-152 936	-209 187	-247 668	-270 137	-56 251	37%	-38 481	18%	-22 469	9%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-263 822	-339 171	-365 283	-363 032	-75 349	29%	-26 112	8%	2 251	-1%
Muud ärikulud	-126 805	-33 871	-4 219	-18 908	92 934	-73%	29 652	-88%	-14 689	348%
Kokku ärikasum (-kahjum)	1 070 709	1 973 310	721 355	790 988	902 601	84%	-1 251 955	-63%	69 633	10%
Intressitulud	34 575	43 869	-36 120	-36 387	9 294	27%	-79 989	-182%	-267	1%
Muud intressitulud ja -kulud	0	0	25 770	23 317	0	-	25 770	-	-2 453	-10%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	1 105 284	2 017 179	711 005	777 918	911 895	83%	-1 306 174	-65%	66 913	9%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 105 284	2 017 179	711 005	777 918	911 895	83%	-1 306 174	-65%	66 913	9%

Lisa 7. OÜ Viru Rand kasumiaruande horisontaalanalüüs

					Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	2 067 737	1 814 394	1 718 936	1 795 059	-253 343	-12%	-95 458	-5%	76 123	4%
Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu	-1 528 903	-1 294 512	-1 225 983	-1 227 950	234 391	-15%	68 529	-5%	-1 967	0%
Brutokasum (-kahjum)	538 834	519 882	492 953	567 109	-18 952	-4%	-26 929	-5%	74 156	15%
Turustuskulud	-273 581	-270 564	-227 338	-245 733	3 017	-1%	43 226	-16%	-18 395	8%
Üldhalduskulud	-226 524	-239 984	-203 361	-222 393	-13 460	6%	36 623	-15%	-19 032	9%
Muud äritulud	3 921	7 066	3 180	1 800	3 145	80%	-3 886	-55%	-1 380	-43%
Muud ärikskulud	-30 006	-5 407	-22 182	-8 109	24 599	-82%	-16 775	310%	14 073	-63%
Kokku ärikskasum (-kahjum)	12 644	10 993	43 252	92 674	-1 651	-13%	32 259	293%	49 422	114%
Intressikulud	-9 318	-14 562	-9 981	-5 761	-5 244	56%	4 581	-31%	4 220	-42%
Muud finantstulud ja -kulud	0	4	789	0	4	-	785	19 625%	-789	-100%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	3 326	-3 565	34 060	86 913	-6 891	-207%	37 625	1 055%	52 853	155%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 326	-3 565	34 060	86 913	-6 891	-207%	37 625	1 055%	52 853	155%

Lisa 8. Pärnu Kalamajakas OÜ kasumiaruande horisontaalanalüüs

					Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	59 518	660 215	596 409	2 042 951	600 697	1 009%	-63 806	-10%	1 446 542	243%
Muud äritulud	65 660	24 839	1 323	1 471	-40 821	-62%	-23 516	-95%	148	11%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-71 707	-601 032	-491 458	-1 772 322	-529 325	738%	109 574	-18%	-1 280 864	261%
Mitmesugused tegevuskulud	-46 360	-16 366	-64 439	-45 877	29 994	-65%	-48 073	294%	18 562	-29%
Tööjõukulud	-7 787	-8 907	-25 068	-156 858	-1 120	14%	-16 161	181%	-131 790	526%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-14 845	-7 121	-4 285	-10 604	7 724	-52%	2 836	-40%	-6 319	147%
Muud ärikulud	-3 530	-10 800	-509	-22 932	-7 270	206%	10 291	-95%	-22 423	4 405%
Kokku ärikasum (-kahjum)	-19 051	40 828	11 973	35 829	59 879	-314%	-28 855	-71%	23 856	199%
Intressikulud	-4 215	-3 431	-894	-764	784	-19%	2 537	-74%	130	-15%
Muud finantstulud ja -kulud	0	0	-21	0	0	-	-21	-	21	-100%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	-23 266	37 397	11 058	35 065	60 663	-261%	-26 339	-70%	24 007	217%
Tulumaks	0	-4 785	0	0	-4 785	-	4 785	-100%	0	-
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-23 266	32 612	11 058	35 065	55 878	240%	-21 554	-66%	24 007	217%

Lisa 9. M.V.Wool AS bilansi vertikaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	Muutus 2011 vs 2012	Muutus %	Muutus 2012 vs 2013	Muutus %	Muutus 2013 vs 2014	Muutus %
Varad														
Käibevara														
Raha	96 612	239 256	101 149	955 544	1%	3%	1%	9%	2%	134%	-2%	-60%	8%	682%
Nõuded ja ettemaksud	1 495 751	1 694 431	1 508 813	2 328 757	19%	21%	18%	23%	1%	7%	-3%	-15%	5%	28%
Varud	955 376	1 106 014	1 323 213	1 569 777	12%	14%	15%	15%	1%	9%	2%	14%	0%	-2%
Kokku käibevara	2 547 739	3 039 701	2 933 175	4 854 078	33%	37%	34%	47%	4%	13%	-3%	-8%	13%	37%
Põhivara														
Materiaalne põhivara	5 158 642	5 106 730	5 605 171	5 468 608	67%	62%	65%	53%	-4%	-6%	3%	5%	-13%	-19%
Immateriaalne põhivara	18 231	27 150	23 136	18 367	0%	0%	0%	0%	0%	41%	0%	-19%	0%	-34%
Kokku põhivara	5 176 873	5 133 880	5 628 307	5 486 975	67%	63%	66%	53%	-4%	-6%	3%	5%	-13%	-19%
Kokku varad	7 724 612	8 173 581	8 561 482	10 341 053	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kohustused														
Lühiajalised kohustused														
Laenukohustused	740 727	469 893	449 372	449 372	10%	17%	15%	11%	7%	74%	-1%	-9%	-5%	-30%
Võlad ja ettemaksud	995 797	1 586 227	1 280 617	2 540 668	13%	56%	43%	60%	43%	336%	-13%	-23%	16%	38%
Sihtfinantseerimine	0	107 096	0	0	0%	4%	0%	0%	4%	-	-4%	-100%	0%	-
Kokku lühiajalised kohustused	1 736 524	2 163 216	1 729 989	2 990 040	57%	77%	58%	70%	20%	35%	-18%	-24%	12%	20%
Pikaajalised kohustused														
Laenukohutused	459 639	0	0	0	6%	0%	0%	0%	-6%	-100%	0%	-	0%	-
Sihtfinantseerimine	874 627	660 434	1 230 762	1 268 325	11%	23%	42%	30%	12%	107%	18%	78%	-12%	-28%
Kokku pikaajalised kohutused	1 334 266	660 434	1 230 762	1 268 325	43%	23%	42%	30%	-20%	-46%	18%	78%	-12%	-28%
Kokku kohutused	3 070 790	2 823 650	2 960 751	4 258 365	40%	35%	35%	41%	-5%	-13%	0%	0%	7%	19%
Omakapital														
Aktsiakapital nimiväärtuses	26 204	26 204	26 650	26 650	0%	0%	0%	0%	0%	44%	0%	-3%	0%	-8%
Kohustuslik reservkapital	2 975	2 975	2 975	2 975	0%	0%	0%	0%	0%	44%	0%	-4%	0%	-8%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	3 760 986	4 624 643	5 139 068	5 571 106	49%	86%	92%	92%	38%	78%	5%	6%	0%	0%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	863 657	696 109	432 038	481 957	11%	13%	8%	8%	2%	16%	-5%	-41%	0%	3%
Kokku omakapital	4 653 822	5 349 931	5 600 731	6 082 688	60%	65%	65%	59%	5%	9%	0%	0%	-7%	-10%
Kokku kohustused	7 724 612	8 173 581	8 561 482	10 341 053	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Lisa 10. Osäühing Avektra bilansi vertikaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
									2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Varad														
Käibevara														
Raha	1 446	664 785	408 961	83 324	0%	9%	5%	1%	9%	36491%	-4%	-47%	-4%	-81%
Nõuded ja ettemaksud	1 278 394	1 621 158	1 465 760	1 836 216	23%	23%	18%	21%	0%	1%	-5%	-22%	3%	15%
Varud	420 843	831 251	1 499 915	1 567 623	7%	12%	18%	18%	4%	57%	7%	56%	-1%	-4%
Kokku käibevara	1 700 683	3 117 194	3 374 636	3 487 163	30%	44%	41%	39%	14%	46%	-3%	-6%	-2%	-5%
Põhivara														
Materiaalne põhivara	3 946 273	3 969 428	4 829 975	5 452 994	70%	56%	59%	61%	-14%	-20%	3%	5%	2%	4%
Immateriaalne põhivara	0	8 362	6 430	5 232	0%	0%	0%	0%	0%	-	0%	-34%	0%	-25%
Kokku põhivara	3 946 273	3 977 790	4 836 405	5 458 226	70%	56%	59%	61%	-14%	-20%	3%	5%	2%	4%
Kokku varad	5 646 956	7 094 984	8 211 041	8 945 389	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kohustused														
Lühiajalised kohustused														
Laenukohustused	501 914	255 067	431 762	808 624	9%	4%	5%	9%	-5%	-60%	2%	46%	4%	72%
Võlad ja ettemaksud	274 226	187 820	565 744	398 793	5%	3%	7%	4%	-2%	-45%	4%	160%	-2%	-35%
Sihtfinantseerimine	87 250	112 252	23 952	23 952	2%	2%	0%	0%	0%	2%	-1%	-82%	0%	-8%
Kokku lühiajalised kohustused	863 390	555 139	1 021 458	1 231 369	34%	29%	49%	60%	-6%	-17%	20%	71%	12%	24%
Pikaajalised kohustused														
Laenukohutused	1 394 945	1 138 818	1 013 203	773 898	25%	16%	12%	9%	-9%	-35%	-4%	-23%	-4%	-30%
Sihtfinantseerimine	256 093	251 320	59 881	35 929	5%	4%	1%	0%	-1%	-22%	-3%	-79%	0%	-45%
Kokku pikaajalised kohutused	1 651 038	1 390 138	1 073 084	809 827	66%	71%	51%	40%	6%	9%	-20%	-28%	-12%	-23%
Kokku kohutused	2 514 428	1 945 277	2 094 542	2 041 196	45%	27%	26%	23%	-17%	-38%	-2%	-7%	-3%	-11%
Omakapital														
Omakapital nimiväärtuses	10 224	10 224	10 224	20 000	0%	0%	0%	0%	0%	-20%	0%	-14%	0%	80%
Kohustuslik reservkapital	256	256	256	256	0%	0%	0%	0%	0%	-20%	0%	-14%	0%	-8%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	2 016 764	3 122 048	5 395 014	6 106 019	36%	44%	66%	68%	8%	23%	22%	49%	3%	4%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 105 284	2 017 179	711 005	777 918	20%	28%	9%	9%	9%	45%	-20%	-70%	0%	0%
Kokku omakapital	3 132 528	5 149 707	6 116 499	6 904 193	55%	73%	74%	77%	17%	31%	2%	3%	3%	4%
Kokku kohustused	5 646 956	7 094 984	8 211 041	8 945 389	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Lisa 11. OÜ Viru Rand bilansi vertikaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
									2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Varad														
Käibevara														
Raha	9 588	1 794	25 366	5 099	1%	0%	3%	1%	-1%	-81%	2%	1269%	-2%	-80%
Nõuded ja ettemaksud	202 071	219 015	182 619	106 841	21%	23%	18%	11%	2%	8%	-4%	-19%	-8%	-41%
Varud	141 199	153 493	106 771	162 360	15%	16%	11%	16%	1%	9%	-5%	-33%	6%	52%
Kokku käibevara	352 858	374 302	314 756	274 300	36%	39%	32%	28%	2%	6%	-7%	-19%	-4%	-13%
Põhivara														
Materiaalne põhivara	611 693	589 808	681 549	721 063	63%	61%	68%	72%	-2%	-3%	7%	12%	4%	6%
Immateriaalne põhivara	3 355	2 852	2 349	1 847	0%	0%	0%	0%	0%	-15%	0%	-20%	0%	-21%
Kokku põhivara	615 048	592 660	683 898	722 910	64%	61%	68%	72%	-2%	-4%	7%	12%	4%	6%
Kokku varad	967 906	966 962	998 654	997 210	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kohustused														
Lühiajalised kohustused														
Laenukohustused	189 926	207 453	222 846	53 773	20%	21%	22%	5%	2%	9%	1%	4%	-17%	-76%
Võlad ja ettemaksud	341 579	305 095	197 053	213 568	35%	32%	20%	21%	-4%	-11%	-12%	-37%	2%	9%
Kokku lühiajalised kohustused	531 505	512 548	419 899	267 341	96%	92%	76%	58%	-4%	-4%	-16%	-18%	-18%	-24%
Pikaajalised kohustused														
Laenukohustused	5 785	41 804	88 891	153 092	1%	4%	9%	15%	4%	623%	5%	106%	6%	72%
Võlad ja ettemaksud	14 441	0	0	0	1%	0%	0%	0%	-1%	-100%	0%	-	0%	-
Sihtfinantseerimine	0	0	43 194	43 194	0%	0%	4%	4%	0%	-	4%	-	0%	0%
Kokku pikaajalised kohustused	20 226	41 804	132 085	196 286	4%	8%	24%	42%	4%	106%	16%	217%	18%	77%
Kohutused kokku	551 731	554 352	551 984	463 627	57%	57%	55%	46%	0%	1%	-2%	-4%	-9%	-16%
Omakapital														
Omakapital nimiväärtuses	447 382	447 381	447 381	447 381	46%	46%	45%	45%	0%	0%	-1%	-3%	0%	0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	-34 533	-31 206	-34 771	-711	-4%	-3%	-3%	0%	0%	-10%	0%	8%	3%	-98%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 326	-3 565	34 060	86 913	0%	0%	3%	9%	-1%	-207%	4%	-1025%	5%	156%
Kokku omakapital	416 175	412 610	446 670	533 583	43%	43%	45%	54%	0%	-1%	2%	5%	9%	20%
Kokku kohustused	967 906	966 962	998 654	997 210	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Lisa 12. Pärnu Kalamajakas OÜ bilansi vertikaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
									2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Varad														
Käibevara														
Raha	8 619	38 729	8 662	10 121	4%	20%	3%	2%	16%	420%	-17%	-87%	0%	-18%
Nõuded ja ettemaksud	57 131	56 010	102 625	98 214	25%	29%	30%	20%	3%	14%	1%	3%	-10%	-33%
Varud	83 724	50 490	142 413	260 623	37%	26%	41%	53%	-11%	-30%	15%	58%	12%	28%
Kokku käibevara	149 474	145 229	253 700	368 958	67%	75%	73%	75%	8%	12%	-2%	-2%	2%	2%
Põhivara														
Nõuded ja ettemaksud	0	0	0	3 639	0%	0%	0%	1%	0%	-	0%	-	1%	-
Kinnisvarainvesteeringud	39 682	39 682	39 682	36 524	18%	20%	11%	7%	3%	16%	-9%	-44%	-4%	-35%
Materiaalne põhivara	35 090	8 758	24 174	56 110	16%	5%	7%	11%	-11%	-71%	2%	54%	4%	63%
Immateriaalne põhivara	0	0	28 637	28 061	0%	0%	8%	6%	0%	-	8%	-	-3%	-31%
Kokku põhivara	74 772	48 440	92 493	124 334	33%	25%	27%	25%	-8%	-25%	2%	7%	-2%	-6%
Kokku varad	224 246	193 669	346 193	493 292	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kohustused ja omakapital														
Kohustused														
Lühiajalised kohustused														
Laenukohustused	65 940	24 988	30 241	125 680	29%	13%	9%	25%	-17%	-56%	-4%	-32%	17%	192%
Võlad ja ettemaksud	5 535	1 298	137 511	137 348	2%	1%	40%	28%	-2%	-73%	39%	5827%	-12%	-30%
Kokku lühiajalised kohustused	71 475	26 286	167 752	263 028	100%	100%	100%	94%	0%	0%	0%	0%	-6%	-6%
Pikaajalised kohustused														
Laenukohustused	0	0	0	16 758	0%	0%	0%	3%	0%	-	0%	-	3%	-
Kokku pikaajalised kohustused	0	0	0	16 758	0%	0%	0%	6%	0%	-	0%	-	6%	-
Kokku kohustused	71 475	26 286	167 752	279 786	32%	14%	48%	57%	-18%	-57%	35%	257%	8%	17%
Omakapital														
Omakapital nimiväärtuses	2 556	2 556	2 556	2 556	1%	1%	1%	1%	0%	16%	-1%	-44%	0%	-30%
Kohustuslik reservkapital	6 392	6 392	6 392	6 392	3%	3%	2%	1%	0%	16%	-1%	-44%	-1%	-30%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	167 089	125 823	158 435	169 493	75%	65%	46%	34%	-10%	-13%	-19%	-30%	-11%	-25%
Aruandaasta kasum (kahjum)	-23 266	32 612	11 058	35 065	-10%	17%	3%	7%	27%	-262%	-14%	-81%	4%	123%
Kokku omakapital	152 771	167 383	178 441	213 506	68%	86%	52%	43%	18%	27%	-35%	-40%	-8%	-16%
Kokku kohustused ja omakapital	224 246	193 669	346 193	493 292	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Lisa 13. M.V.Wool AS kasumiaruande vertikaalanalüüs

										Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012			2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	12 039 856	14 312 209	15 477 347	17 528 448	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Muud äritulud	85 724	57 833	56 138	123 293	1%	0%	0%	1%	0%	-43%	0%	-10%	0%	94%	
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-9 531 178	-11 750 205	-13 014 602	-14 623 707	-79%	-82%	-84%	-83%	-3%	4%	-2%	2%	1%	-1%	
Mitmesugused tegevuskulud	-54 594	-34 658	-31 294	-30 994	0%	0%	0%	0%	0%	-47%	0%	-17%	0%	-13%	
Tööjõukulud	-1 177 999	-1 502 278	-1 598 667	-1 837 284	-10%	-10%	-10%	-10%	-1%	7%	0%	-2%	0%	1%	
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-480 865	-404 011	-427 066	-540 364	-4%	-3%	-3%	-3%	1%	-29%	0%	-2%	0%	12%	
Muud ärikulud	-658	-64 076	-25 403	-131 345	0%	0%	0%	-1%	0%	8092%	0%	-63%	-1%	357%	
Kokku ärikasum (-kahjum)	880 286	614 814	436 453	488 047	7%	4%	3%	3%	-3%	-41%	-1%	-34%	0%	-1%	
Intressikulud	-16 629	-25 802	-4 415	-6 090	0%	0%	0%	0%	0%	31%	0%	-84%	0%	22%	
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	863 657	589 012	432 038	481 957	7%	4%	3%	3%	-3%	-43%	-1%	-32%	0%	-1%	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	863 657	589 012	432 038	481 957	7%	4%	3%	3%	-3%	-43%	-1%	-32%	0%	-1%	

Lisa 14. Osäühing Avekra kasumiaruande vertikaalanalüüs

									Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	5 859 911	8 877 164	8 624 621	8 805 404	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Muud äritulud	112 935	19 378	3 074	35 703	2%	0%	0%	0%	-2%	-89%	0%	-84%	0%	1 038%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-3 639 875	-5 404 041	-6 355 206	-6 296 809	-62%	-61%	-74%	-72%	1%	-2%	-13%	21%	2%	-3%
Mitmesugused tegevuskulud	-718 699	-936 962	-933 964	-1 101 233	-12%	-11%	-11%	-13%	2%	-14%	0%	3%	-2%	15%
Tööjõukulud	-152 936	-209 187	-247 668	-270 137	-3%	-2%	-3%	-3%	0%	-10%	-1%	22%	0%	7%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-263 822	-339 171	-365 283	-363 032	-5%	-4%	-4%	-4%	1%	-15%	0%	11%	0%	-3%
Muud ärikulud	-126 805	-33 871	-4 219	-18 908	-2%	0%	0%	0%	2%	-82%	0%	-87%	0%	339%
Kokku ärikasum (-kahjum)	1 070 709	1 973 310	721 355	790 988	18%	22%	8%	9%	4%	22%	-14%	-62%	1%	7%
Intressitulud	34 575	43 869	-36 120	-36 387	1%	0%	0%	0%	0%	-16%	-1%	-185%	0%	-1%
Muud intressitulud ja -kulud	0	0	25 770	23 317	0%	0%	0%	0%	0%	-	0%	-	0%	-11%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	1 105 284	2 017 179	711 005	777 918	19%	23%	8%	9%	4%	20%	-14%	-64%	1%	7%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 105 284	2 017 179	711 005	777 918	19%	23%	8%	9%	4%	20%	-14%	-64%	1%	7%

Lisa 15. OÜ Viru Rand kasumiaruande vertikaalanalüüs

									Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	2 067 737	1 814 394	1 718 936	1 795 059	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu	-1 528 903	-1 294 512	-1 225 983	-1 227 950	-74%	-71%	-71%	-68%	3%	-4%	0%	0%	3%	-4%
Brutokasum (-kahjum)	538 834	519 882	492 953	567 109	26%	29%	29%	32%	3%	10%	0%	0%	3%	10%
Turustuskulud	-273 581	-270 564	-227 338	-245 733	-13%	-15%	-13%	-14%	-2%	13%	2%	-11%	0%	4%
Üldhalduskulud	-226 524	-239 984	-203 361	-222 393	-11%	-13%	-12%	-12%	-2%	21%	1%	-11%	-1%	5%
Muud äritulud	3 921	7 066	3 180	1 800	0%	0%	0%	0%	0%	105%	0%	-52%	0%	-46%
Muud ärikulud	-30 006	-5 407	-22 182	-8 109	-1%	0%	-1%	0%	1%	-79%	-1%	333%	1%	-65%
Kokku ärikasum (-kahjum)	12 644	10 993	43 252	92 674	1%	1%	3%	5%	0%	-1%	2%	315%	3%	105%
Intressikulud	-9 318	-14 562	-9 981	-5 761	0%	-1%	-1%	0%	0%	78%	0%	-28%	0%	-45%
Muud finantstulud ja -kulud	0	4	789	0	0%	0%	0%	0%	0%	-	0%	20 720%	0%	-100%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	3 326	-3 565	34 060	86 913	0%	0%	2%	5%	0%	-222%	2%	-1 108%	3%	144%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 326	-3 565	34 060	86 913	0%	0%	2%	5%	0%	-222%	2%	-1 108%	3%	144%

Lisa 16. Pärnu Kalamajakas OÜ kasumiaruande vertikaalanalüüs

	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
									2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Müügitulu	59 518	660 215	596 409	2 042 951	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Muud äritulud	65 660	24 839	1 323	1 471	110%	4%	0%	0%	-107%	-97%	-4%	-94%	0%	-68%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-71 707	-601 032	-491 458	-1 772 322	-120%	-91%	-82%	-87%	29%	-24%	9%	-9%	-4%	5%
Mitmesugused tegevuskulud	-46 360	-16 366	-64 439	-45 877	-78%	-2%	-11%	-2%	75%	-97%	-8%	336%	9%	-79%
Tööjõukulud	-7 787	-8 907	-25 068	-156 858	-13%	-1%	-4%	-8%	12%	-90%	-3%	212%	-3%	83%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-14 845	-7 121	-4 285	-10 604	-25%	-1%	-1%	-1%	24%	-96%	0%	-33%	0%	-28%
Muud ärikulud	-3 530	-10 800	-509	-22 932	-6%	-2%	0%	-1%	4%	-72%	2%	-95%	-1%	1 215%
Kokku ärikasum (-kahjum)	-19 051	40 828	11 973	35 829	-32%	6%	2%	2%	38%	-119%	-4%	-68%	0%	-13%
Intressikulud	-4 215	-3 431	-894	-764	-7%	-1%	0%	0%	7%	-93%	0%	-71%	0%	-75%
Muud finantstulud ja -kulud	0	0	-21	0	0%	0%	0%	0%	0%	-	0%	-	0%	-100%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	-23 266	37 397	11 058	35 065	-39%	6%	2%	2%	45%	-114%	-4%	-67%	0%	-7%
Tulumaks	0	-4 785	0	0	0%	-1%	0%	0%	-1%	-	1%	-100%	0%	-
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-23 266	32 612	11 058	35 065	-39%	5%	2%	2%	44%	-113%	-3%	-62%	0%	-7%

Lisa 17. Ettevõtete rahavoogude aruannete analüüs

M.V.Wool AS					Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Rahavood äritegevusest	455 450	1 249 392	511 130	1 212 142	793 942	174%	-738 262	-59%	701 012	137%
Rahavood investeerimistegevusest	-198 433	-357 866	-938 216	-395 310	-159 433	80%	-580 350	162%	542 906	-58%
Rahavood finantseerimistegevusest	-248 276	-730 474	261 174	37 563	-482 198	194%	991 648	-136%	-223 611	-86%
Rahavood kokku	8 741	161 052	-165 612	854 395	152 311	1 742%	-326 664	-203%	1 020 007	-616%
Osaühing Avektra					Muutus	Muutus %	Muutus %	Muutus	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Rahavood äritegevusest	684 616	1 190 703	915 975	490 551	506 087	74%	-274 728	-23%	-425 424	-46%
Rahavood investeerimistegevusest	-665 536	-250 554	-1 222 879	-979 156	414 982	-62%	-972 325	388%	243 723	-20%
Rahavood finantseerimistegevusest	-17 779	-276 810	51 080	176 245	-259 031	1 457%	327 890	-118%	125 165	245%
Rahavood kokku	1 301	663 339	-255 824	-312 360	662 038	50 887%	-919 163	-139%	-56 536	22%
OÜ Viru Rand					Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Rahavood äritegevusest	4 706	-46 777	40 806	160 749	-51 483	-1 094%	87 583	-187%	119 943	294%
Rahavood investeerimistegevusest	-1 644	0	-67 834	-48 826	1 644	-100%	-67 834	-	19 008	-28%
Rahavood finantseerimistegevusest	1 439	38 983	50 600	-132 190	37 544	2 609%	11 617	30%	-182 790	-361%
Rahavood kokku	4 501	-7 794	23 572	-20 267	-12 295	-273%	31 366	-402%	-43 839	-186%
Pärnu Kalamajakas OÜ					Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %	Muutus	Muutus %
	2011	2012	2013	2014	2011 vs 2012		2012 vs 2013		2013 vs 2014	
Rahavood äritegevusest	26 801	62 039	-10 535	-63 152	35 238	131%	-72 574	-117%	-52 617	83%
Rahavood investeerimistegevusest	47	27 023	-23 870	-18 497	26 976	57 396%	-50 893	-188%	5 373	-29%
Rahavood finantseerimistegevusest	-20 809	-58 952	83 108	4 359	-38 143	183%	142 060	-241%	-78 749	-1 807%
Rahavood kokku	6 039	30 110	1 459	-30 046	24 071	399%	-28 651	-95%	-31 505	105%

Lisa 18. Suhtarvude analüüs

M.V.Wool AS				
Likviidsussuhtarvud	2011	2012	2013	2014
Puhaskaibekapital	811215	876485	1203186	1864038
Raha ja pank % muugituludest	0,80	1,67	0,65	5,45
Luhiajaliste volgnevuste kate	1,47	1,48	1,70	1,62
Maksevalmidus %	92%	89%	93%	110%
Rahavood äritegevusest % müügitulust	4%	8%	3%	7%
Käibekapitali suhtarvud	2011	2012	2013	2014
Koguvara käibesiduvus	1,56	1,75	1,81	1,70
Põhivara käibesiduvus	2,33	2,79	2,75	3,19
Kasumi kvaliteedimäär	52%	173%	117%	248%
Kapitali struktuur	2011	2012	2013	2014
Volakordaja	0,40	0,35	0,35	0,41
Omakapitali volasiduvus	0,66	0,53	0,53	0,70
Omakapitali osatahtsus	0,60	0,65	0,65	0,59
Intressikulude kattekordaja	24,89	25,37	22,06	3,85
Omandikordisti	1,66	1,53	1,53	1,70
Rentaablus	2011	2012	2013	2014
Tegevuse tasuvus %	7%	5%	3%	3%
Muugikaibe puhasrentaablus	7%	5%	3%	3%
Koguvara puhasrentaablus	11%	9%	5%	5%
Omakapitali puhasrentaablus	19%	13%	8%	8%

Osaühing Avektra				
Likviidsussuhtarvud	2011	2012	2013	2014
Puhaskaibekapital	837293	2562055	2353178	2255794
Raha ja pank % muugituludest	0,02	7,49	4,74	0,95
Luhiajaliste volgnevuste kate	1,97	5,62	3,30	2,83
Maksevalmidus %	148%	412%	184%	156%
Rahavood äritegevusest % müügitulust	12%	13%	10%	5%
Käibekapitali suhtarvud	2011	2012	2013	2014
Koguvara käibesiduvus	1,04	1,25	1,05	0,98
Põhivara käibesiduvus	2,25	2,23	1,78	1,61
Kasumi kvaliteedimäär	64%	60%	127%	62%
Kapitali struktuur	2011	2012	2013	2014
Volakordaja	0,45	0,27	0,26	0,23
Omakapitali volasiduvus	0,80	0,38	0,30	0,34
Omakapitali osatahtsus	0,55	0,73	0,74	0,77
Intressikulude kattekordaja	12,83	34,90	19,97	21,74
Omandikordisti	1,80	1,38	1,34	1,30

Rentaablus	2011	2012	2013	2014
Tegevuse tasuvus %	18%	22%	8%	9%
Muugikaibe puhasrentaablus	19%	23%	8%	9%
Koguvara puhasrentaablus	20%	28%	9%	9%
Omakapitali puhasrentaablus	35%	39%	12%	11%

OÜ Viru Rand				
Likviidsussuhtarvud	2011	2012	2013	2014
Puhaskaibekapital	-178647	-138246	-105143	6959
Raha ja pank % muugituludest	0,46	0,10	1,48	0,28
Luhiajaliste volgnevuste kate	0,66	0,73	0,75	0,75
Maksevalmidus %	40%	43%	50%	42%
Rahavood äritegevusest % müügitulust	0%	-2%	2%	9%
Käibekapitali suhtarvud	2011	2012	2013	2014
Koguvara käibesiduvus	2,14	1,88	1,72	1,80
Põhivara käibesiduvus	3,36	3,06	2,51	2,48
Kasumi kvaliteedimäär	37%	-420%	94%	173%
Kapitali struktuur	2011	2012	2013	2014
Volakordaja	0,57	0,57	0,55	0,46
Omakapitali volasiduvus	1,33	1,34	1,24	0,87
Omakapitali osatahtsus	0,43	0,43	0,45	0,54
Intressikulude kattekordaja	1,36	0,76	4,33	16,09
Omandikordisti	2,33	2,34	2,24	1,87
Rentaablus	2011	2012	2013	2014
Tegevuse tasuvus %	1%	1%	3%	5%
Muugikaibe puhasrentaablus	0%	0%	2%	5%
Koguvara puhasrentaablus	0%	0%	3%	9%
Omakapitali puhasrentaablus	1%	-1%	8%	16%

Pärnu Kalamajakas OÜ				
Likviidsussuhtarvud	2011	2012	2013	2014
Puhaskaibekapital	77999	118943	85948	105930
Raha ja pank % muugituludest	14,48	5,87	1,45	0,50
Luhiajaliste volgnevuste kate	2,09	5,52	1,51	1,40
Maksevalmidus %	92%	360%	66%	41%
Rahavood äritegevusest % müügitulust	45%	9%	-2%	-3%
Käibekapitali suhtarvud	2011	2012	2013	2014
Koguvara käibesiduvus	0,2654139	3,4089865	1,7227645	4,14146
Põhivara käibesiduvus	0,7959932	13,629542	6,4481528	16,4312
Kasumi kvaliteedimäär	-140%	152%	-87%	-176%
Kapitali struktuur	2011	2012	2013	2014
Volakordaja	0,3187348	0,1357264	0,4845621	0,56718
Omakapitali volasiduvus	0,4678571	0,157041	0,9400978	1,31044
Omakapitali osatahtsus	0,6812652	0,8642736	0,5154379	0,43282
Intressikulude kattekordaja	4,5198102	11,899738	13,392617	46,8966
Omandikordisti	1,4678571	1,157041	1,9400978	2,31044

Rentaablus	2011	2012	2013	2014
Tegevuse tasuvus %	-32%	6%	2%	2%
Muugikaibe puhasrentaablus	-39%	5%	2%	2%
Koguvara puhasrentaablus	-10%	17%	3%	7%
Omakapitali puhasrentaablus	-15%	19%	6%	16%

SUMMARY

ANALYSIS OF COMPETITIVENESS IN EXAMPLE OF M.V.WOOL AS

Birgit Voog

Language:	Estonian	Figures:	26
Pages:	54	Tables:	4
References:	28	Appendixes:	18
Keywords:	competition, competitiveness, Michael Porter's five forces of competition model, horizontal and vertical analysis, analysis of ratios.		

This graduation thesis analysis the competitiveness of a company bases on M.V.Wool AS. The aim of the thesis is find out how competitive company is compared its competitors. To reach the aim to analyse the activity of the Michael Porter five forces of competition model. Based on annual reports performed balance sheet and income statement horizontal and vertical analysis, performed statement of cash flows analysis and ratio analysis.

The analysis is performed using a statistical method of competitiveness analysis. The analysis is based on the companies annual reports 2011-2014 and other public information.

Thesis is divided into two parts. The first part gives an overview about competition and methods of the competitiveness analysis. Explains the essence of the balance sheet and income statement horizontal and vertical analysis. Also give essence of statement of cash flow and ratio analysis. The first part ends with the introduction of activity and the companies.

In the second part of thesis presents the companies competitiveness analysis. The analysis of Michael Porter's five forces of competition model. The competitiveness of companies is analysed by balance sheet and income statement horizontal and vertical analysis, the analysis of cash flows and analysis of ratios. The second part ends with the conclusions and recommendations of the author.

The analysis of Michael Porter's five forces of competition model shows that the competitive forces of the companies are strong. The competitive forces are strong because there are many competitors in the area of activity. Barriers of entry are low and entering in market is easy for new companies – the main barrier is licence. Fish industrial productions has a lot of replacement goods and transition is low for a client.

The horizontal analysis of balance sheet and income statement reveals that the 2012 resources of Osühing Avekta were almost two times higher than previous year. In 2013 and 2014 capital assets of Pärnu Kalamajakas OÜ were increased 176 and 132%. Sales revenues of M.V.Wool AS were increased every year, between 2011-2014. While net profit of M.V.Wool AS were decreased in 2012 and 2013. The vertical analysis of balance sheet and income statement showed that requirement of M.V.Wool AS were increased about 45% in 2014. The highest cost of M.V.Wool AS were equipment repair costs.

The analysis of ratio revealed that between 2011-2014 the M.V.Wool AS, Osühing Avektra and Pärnu Kalamajakas OÜ did not have a liquidity problems and they were able to pay. OÜ Viru Rand liquidity ratios were poor, also the company's net working capital was negative between 2011-2013. Working capital ratios indicated that M.V.Wool AS used its assets most stable and effective. Also leverage ratios showed that M.V.Wool AS was the most stable between comparable years. Profitability ratios showed that M.V.Wool AS indicators were generally good. The best profitability ratios were Osühing Avektral, almost ten times higher than average of activity. The analysis of risk of bankruptcies showed that OÜ Viru Rand financial condition was unstable and in 2011 and 2012 risk of falling into bankruptcy. The company should reduce the costs and liabilities.

Deklareerin, et käesolev lõputöö, mis on minu iseseisva töö tulemus, on esitatud Tallinna Tehnikaülikooli diplomi taotlemiseks ning selle alusel ei ole varem taotletud akadeemilist kraadi ega diplomit.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjanduslikest allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Autor:
(Birgit Voog, 07. jaanuar 2016)

Üliõpilaskood:

Töö vastab kehtivatele nõuetele.

Juhendaja:
(Silver Toompalu, 07. jaanuar 2016)

Kaitsmisele lubatud: „.....“ 2016

TTÜ TK kaitsmiskomisjoni esimees:

.....

(nimi, allkiri)